

A MAGYAR NEMZETI LEVÉLTÁR
(MNL)
2020. ÉVI MUNKAJELENTÉSE

TARTALOMJEGYZÉK

TARTALOM

I. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ.....	4
II. MŰKÖDÉSI FELTÉTELEK	6
II. 1. Gazdálkodás, költségvetés, pénzügy.....	8
II. 5. Infrastrukturális fejlesztések (épületek, raktárak, infokommunikációs eszközök, egyéb technikai felszerelések)	12
III. SZAKMAI TEVÉKENYSÉG	14
III. 1. Az illetékességi terület felügyelete.....	14
III. 2. Állománygyarapodás	22
III. 3. Állományvédelem és reprográfia.....	24
III. 3.1. Általános tevékenység, állományellenőrzés, a 2020-as állományvédelmi támogatás felhasználása	24
III. 4. A levéltári anyag nyilvántartása.....	29
III.4.1. Raktári nyilvántartással való ellátottság, raktári nyilvántartások készítése.....	29
III.4.2. Elektronikus levéltári nyilvántartás (scopeArchiv)	31
III. 5. Rendszerezés, rendezés	34
III.5.1. Alapszintű rendezés	34
III.5.2. Középszintű rendezés.....	36
III.5.3. Darabszintű rendezés	38
III.5.4. Ellenőrző rendezés.....	42
III.5.5. Raktári rendezés (mintaállványozás, jelzetelés, átrendezés)	42
III. 6. Selejtezés.....	44
III. 7. Segédlet-készítés.....	46
III.7.1. Adatbázisok	46
III.7.2. Egyéb segédletek.....	48
III. 8. Kutató- és ügyfélszolgálat, online kutatás.....	57
III. 8.1. A Magyar Nemzeti Levéltár kutatóforgalmi adatai	57
III. 8.2. Az Országos Levéltár kutatóforgalmi adatai.....	61
III. 8.3. A kutatók tájékoztatása	64
III. 8.4. A reprográfiai szolgáltatások átstrukturálódása (elsősorban az OL-ban).....	66
III. 8.5. Ügyviteli, kutatási és kiállítási célú iratkezelés	66
III. 8.6. Ügyfélszolgálati tevékenység	67
III. 9. Tudományos munka, konferenciák, kiadványkészítés, kiadói tevékenység.....	73
III. 10. Közművelődés, oktatás, levéltár-pedagógia, PR-tevékenység	75
III.10.1. Elektronikus Levéltári Portál.....	78
III.10.2. MNL honlap	79
III.10.3. Archivnet.....	80
III.10.4. AdatbázisokOnline.....	82
III. 11. Könyvtári munka	84
III. 12. Anyakönyvi másodpéldányok kezelése	88
III. 13. Nemzetközi és hazai kapcsolatok	89
III. 13. 1. Nemzetközi kapcsolatok	89
III. 13. 2. Hazai kapcsolatok	91
III. 14. Pályázatok	94
III. 15. Vezetés, ügyvitel, képzés, továbbképzés	97
III. 15. 1. Ügyvitel.....	97
III. 15. 2. Képzés, továbbképzés	98
III. 15. 3. Módszertani terület.....	100

I. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A Magyar Nemzeti Levéltár 2020. évi működését a koronavírus járvány által okozott helyzethez való alkalmazkodás határozta meg.

A levéltárnak mind a belső működésében, mind pedig a kutatói és állampolgári kiszolgálásban új megoldásokat kellett találnia. A tavaszi első hullám idején a kormányzati döntés következtében az intézmény teljesen bezárt. Ezen időszak alatt a veszélyeztetett csoportba tartozók és a gyermeküket ellátók számára biztosítottuk az otthoni munkavégzés lehetőségét. Ehhez az utóbbi években kiépített informatikai infrastruktúra alkalmas volt, hiány a munkaállomások tekintetében mutatkozott. Az otthoni munkavégzés a munkatársak 5-6 % körüli részét érintette, elsősorban a járvány által erősebben sújtott Budapesten. A vidéki intézmények többségében a kollégák teljes létszámban a munkahelyükön végezték a munkájukat. Az őszi járványhullám alatt nem merült fel otthoni munkavégzés iránti igény, a levéltár a kormányzati döntések alapján folyamatosan nyitva tartott, ellátta a kutatói és ügyfeles kéréseket.

Bár a levéltár néhány hónapot leszámítva 2020-ban is ellátta hagyományos feladatait, a kutatók számára továbbra is nyitva állt, mégis alapvetően átalakultak a használói igények. A személyes jelenlét a higiénés előírások betartása miatti kényszerű csökkenésen túl is alábbhagyott, az elektronikus úton jelentkező igények viszont ugrásszerűen megnöttek. Ez a megváltozott felhasználói szokások mellett a szolgáltatások bővítésének és kutatóbarátabb megjelenésének is köszönhető. Az Adatbázisok online megújulása, az első világháborús adategyüttesek publikálása, a Hetedíziglen projekt és a levéltár-pedagógia új módszerei együttesen eredményezték a kiugróan magas online érdeklődést.

Az év első felének kiemelt feladata a KÖFOP-1.0.0-VEKOP-15-2016-00011 „Közigazgatási eljárásokhoz kapcsolódó levéltári szolgáltatás fejlesztése” projekt lezárása volt. A projekt keretében sor került az integrált ügyfélszolgálati folyamatok és az MNL elektronikus iratkezelésének bevezetésére. A rendszer elindítása több lépésben történt, teljeskörű bevezetésére 2020. április elsején került sor, megteremtve ezzel a kormányzati elvárásoknak is megfelelő, és az állampolgárok számára is teljeskörű elektronikus ügyintézés lehetőségét biztosító modern levéltári szolgáltatást. A rendszer élesítését követően a Személyre Szabott Ügyintézési Felületen (SZÜF) kialakított – a felmerült ügyféligényeknek megfelelően többször módosított – űrlapok segítségével mind a magánszemélyek, mind a közigazgatási szervek közvetlenül, Hivatali Kapu csatlakozáson keresztül az ügyiratkezelő rendszerbe csatornázottan küldhetik be ügyfélszolgálati ügyekkel kapcsolatos kéréseiket. A fejlesztett szolgáltatás eredményeként az MNL tagintézményei által végzett adatszolgáltatási, ügyfélszolgálati tevékenység integrált módon, elektronikus csatornákon kapcsolódik a Kormányablakok és a különböző szakigazgatási szervek ügyintézési folyamataihoz. A kérelmek benyújtása egységes módon, részleteiben is kidolgozott űrlapokon keresztül valósul meg, ami hatékonyabbá és átláthatóbbá teszi az ügyintézését. Az ügyintézési idő a projekt vállalásának köszönhetően 22 napra csökkent. Az állampolgárok lényegesen több csatornán, ügyfélbarátabb módon tudják levéltári ügyeiket intézni.

Az MNL mint elektronikus ügyintézésre kötelezett szerv 2020. július 1-től biztosítja az elektronikus ügyintézésre vonatkozó jogszabályokban előírt kötelezettségek teljesítését. Ennek támogatására szolgál a Poszeidon (EKEIDR) Irat és Dokumentumkezelő rendszer, illetve az ebbe integrált azonosításra visszavezetett dokumentum-hitelesítés (AVDH) szolgáltatás, amely a kiadmányozás során az elektronikus dokumentumok hitelesítésére szolgál. Felsővezetői szinten ezen elvek mentén bevezetésre került a minősített tanúsítványon alapuló fokozott biztonságú elektronikus aláírás is. Elkészültek a szükséges szabályzók, utasítások, tájékoztatók, ezek mellett intenzív belső képzési folyamat is támogatta az elektronikus iratkezelés bevezetését, e-learning tananyagok, oktatóvideók készültek és rendszeres személyes oktatások is folytak.

Ugyancsak az év első felében készült el az új kiállítás *A nemzet emlékezete – A magyar történelem mérföldkövei* címmel. A március 13-ra elkészült kiállítást végül augusztus 24-én nyílt meg Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes úr részvételével. A kiállított eredeti iratok egy-egy korszakot, történelmi eseményt, sorsfordulót elevenítenek fel. A kiállítótér egy katedrális belső struktúráját követi, amelyben folyamatos panoráma-vetítés és rövidfilmek segítik a dokumentumok jelentőségének megértését térben, időben és történelmi kontextusukban. A kiállítótér középpontjában az európai történelem egyik legismertebb, a magyar államiság legfontosabb szimbóluma, a Szent Korona áll. Írásos és képi emlékeink, forrásaink, valamint a tér különleges kialakítása segítenek abban, hogy az emlékezés résztvevői lehessünk, hogy közelebb kerüljön hozzánk a múlt és a jelen.

A Kormány 1562/2019. (X. 4.) sz. határozatának 2. a) pontjában felhívta az emberi erőforrások miniszterét, hogy 2020. december 31-ig az MNL útján gondoskodjon a Szovjetunióba került foglyokról vezetett kartonokból a magyar állampolgárokra vonatkozó iratanyag feltárásáról, adatbázisban történő rögzítéséről és digitális másolatuk elkészítéséről, illetve elkészíttetéséről. 2019. december 4-én az orosz fél külső adathordozón át is adta a digitalizált információkat és adatbázisokat. A feldolgozás és adattisztítás eredményeként azt mondhatjuk, hogy a végleges állomány 1.363.932 felvételt és 681.966 rekordot tartalmaz. A 681 ezer rekord 17 adateleme összesen 11 és fél millió adatot jelent. Ekkora adatátadásra a magyar levéltárügy történetében még nem került sor. Az adatfeldolgozás első eredményeit 2021. február 25-én Kásler Miklós miniszter úr mutatja be.

2020. július 1. napján lépett hatályba a kulturális intézményekben foglalkoztatottak közalkalmazotti jogviszonyának átalakulásáról, valamint egyes kulturális tárgyú törvények módosításáról szóló 2020. évi XXXII. törvény, mely célul tűzte ki a kulturális közintézményekben foglalkoztatottak közalkalmazotti jogviszonyának munkaviszonnyá történő átalakítását, meghatározva a jogviszonyváltás egyes lépéseinek határidőit. A Levéltár közalkalmazottjainak mintegy 95%-a, összesen 623 fő a munkaszerződés megkötésére tett ajánlatot elfogadta, és a munkaszerződését aláírta. Az intézményi alpműködést meghatározó jogállásváltás így a napi feladatellátásban nem okozott fennakadást.

Az intézményi alpműködés fejlesztésének legnagyobb eredménye 2020-ban a Minőségirányítási (MIR) rendszerének megvalósítása volt. A fejlesztés eredményeképpen az MNL alkalmassá vált az ISO 9001 szabvány bevezetésére, amelynek alkalmazási területe az intézmény Alapító okiratában közfeladatként meghatározott „Levéltári tevékenység”. Az alkalmazási területnek megfelelően a projekt keretében a levéltárszakmai munkafolyamatok kerültek kidolgozásra, mint dokumentált működési folyamatok. Óriási eredmény, hogy minden levéltári folyamat szabványos leírása és áttekintése megtörtént, ezzel biztosítható az egységes színvonalú, mérhető és összehasonlítható mutatókon alapuló feladatellátás.

II. MŰKÖDÉSI FELTÉTELEK

Érintett szervezeti egységek (a beszámolóban előforduló rövidítésekkel, a hatályos SZMSZ szerint))

KÖZPONTI SZERVEZETI EGYSÉGEK

Főigazgatói Titkárság (FT)

Közművelődési és közönségkapcsolati Osztály

Jogi és Humánerőforrás-gazdálkodási Főosztály

Humánerőforrás-gazdálkodási Osztály

Gazdasági Igazgatóság (GI)

Pénzügyi és Kontrolling Főosztály

Számviteli Osztály

Pénzügyi Osztály

Vagyongazdálkodási Főosztály

Műszaki és Létesítmény-üzemeltetési Osztály

Beruházási Osztály

Közbeszerzési Csoport

Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Unió projekt Igazgatósága (NKEUI)

Informatikai és e-levéltári Osztály

Szakmai Koordinációs Igazgatóság (korábban: Szakmai Koordinációs Központ [SZKK])

Iratfelügyeleti Osztály

Állományvédelmi és Reprográfiai Osztály (ÁRO)

MNL ORSZÁGOS LEVÉLTÁRA (MNL OL)

1945 előtti Kormányzatok Főosztálya (1945 e. KF)

1945 utáni Kormányzatok és Pártiratok Főosztálya (1945 u. KPF)

Magánlevéltárak és Gyűjtemények Főosztálya (MGYF)

Gazdasági Levéltári Főosztály (GLF)

1945 utáni Gazdasági Kormányzatok Osztálya

Gazdasági Szervek Osztálya

Kutatószolgálati, Tájékoztatási és Levéltár-tudományi Szakkönyvtári Főosztály

AZ MNL MEGYEI TAGINTÉZMÉNYEI

Magyar Nemzeti Levéltár Baranya Megyei Levéltára (MNL BaML)

Magyar Nemzeti Levéltár Bács-Kiskun Megyei Levéltára (MNL BKML)

Magyar Nemzeti Levéltár Békés Megyei Levéltára (MNL BéML)

Magyar Nemzeti Levéltár Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Levéltára (MNL BAZML)

Magyar Nemzeti Levéltár Csongrád-Csanád Megyei Levéltára (MNL CSCSML)

Magyar Nemzeti Levéltár Fejér Megyei Levéltára (MNL FML)

Magyar Nemzeti Levéltár Győr-Moson-Sopron Megye Győri Levéltára (MNL GYMSML Győr)
Magyar Nemzeti Levéltár Győr-Moson-Sopron Megye Soproni Levéltára (MNL GYMSML Sopron)
Magyar Nemzeti Levéltár Hajdú-Bihar Megyei Levéltára (MNL HBML)
Magyar Nemzeti Levéltár Heves Megyei Levéltára (MNL HML)
Magyar Nemzeti Levéltár Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltára (MNL JNSZML)
Magyar Nemzeti Levéltár Komárom-Esztergom Megyei Levéltára (MNL KEML)
Magyar Nemzeti Levéltár Nógrád Megyei Levéltára (MNL NML)
Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltára (MNL PML)
Magyar Nemzeti Levéltár Somogy Megyei Levéltára (MNL SML)
Magyar Nemzeti Levéltár Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltára (MNL SZSZBML)
Magyar Nemzeti Levéltár Tolna Megyei Levéltára (MNL TML)
Magyar Nemzeti Levéltár Vas Megyei Levéltára (MNL VaML)
Magyar Nemzeti Levéltár Veszprém Megyei Levéltára (MNL VeML)
Magyar Nemzeti Levéltár Zala Megyei Levéltára (MNL ZML)

II. 1. Gazdálkodás, költségvetés, pénzügy

A Magyar Nemzeti Levéltár Gazdasági Igazgatósága az MNL szervezeti egység keretein belül, az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény, a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény, az államháztartásról szóló törvény végrehajtására vonatkozó 368/2011. (XII.31.) Kormányrendelet, az államháztartásról szóló 4/2013. (I.11.) Kormányrendelet, valamint az MNL belső szabályzataiban foglaltak alapján látta el tevékenységét 2020. évben.

A Gazdasági Igazgatóság, mint igazgatási és gazdálkodási feladatokat ellátó központ funkcionális szervezeti egységként tervezi és irányítja az MNL stratégiai jelentőségű kiemelt feladatainak megvalósításához szükséges erőforrások biztosításának és elosztásának folyamatát, részt vesz a végrehajtás módjának meghatározásában, és együttműködik az MNL más szervezeti egységeivel a döntések végrehajtásában.

A gazdasági igazgató vezetésével végzi az irányítási, tervezési, gazdálkodási, finanszírozási, pályázatkezelési, beszerzési, közbeszerzési, üzemeltetési, beruházási, felújítási, tűz, vagyon- és munkavédelmi, adatszolgáltatási, beszámolási feladatait.

A Gazdasági Igazgatóság vezetésében 2020. év folyamán az alábbi változások történtek: 2020. január 31. napjáig Nagyné Pásztor Györgyi, 2020. február 1. napjától február 14. napjáig Marxné Máté Zsuzsanna mb. gazdasági igazgatóként látta el a vezetési feladatokat. 2020. február 15. napjától Rövidné Kovács Krisztina gazdasági igazgatóként látja el a vezetői feladatokat.

Az MNL kötelezettségvállalásait maradéktalanul teljesítette. Az intézmény adó- és beszámolási kötelezettségeinek határidőre eleget tett, felelős, takarékos és szigorú előirányzat gazdálkodásával 2020. év folyamán a pandémiás helyzet okozta nehézségek ellenére is megőrizte fizetőképességét.

A Gazdasági Igazgatóság 2020. július 14-én kiadmányozott ügyrend előírásai szerint működik. A feladatok ellátását nehezítette a munkatársak 2020. évi jogviszonyváltás keretében keletkezett fluktuációja. Fontos munkakörökben történt változás, mind szellemi, mind fizikai munkaterületre hat új munkatárs felvétele és betanítása vált szükségessé (számviteli osztályvezető, analitikus könyvelő, pénzügyi ügyintéző, takarító, gondnok és villanyszerelő). A Gazdasági igazgató-helyettes 2020. tavaszán nyugdíjba vonult, helyettesítésének megoldása 2020. évben – arra alkalmas jelentkező hiányában – nem történt meg.

A Gazdasági Igazgatóság a kialakult gyakorlatnak megfelelően továbbra is a megyei tagintézmények bevonásával, a tagintézmények igazgatóival és gazdasági ügyintézőivel együttműködve látja el feladatait. A megyei tagintézményekben a gazdasági ügyintéző helyettesítésére a létszámhelyzet és más munkakört betöltő munkatársak iskolai végzettsége miatt – az előző évekhez hasonlóan – továbbra sincs lehetőség. A létszámhelyzet több megyei tagintézménynél nem teszi lehetővé a pénztár-helyettes, és/vagy pénztárellenőr kijelölését.

A GriffSoft Informatikai Zrt. által fejlesztett Forrás.Net integrált ügyviteli rendszer bevezetése 2018. évben kezdődött meg. 2019. január 1. napjától használja az MNL a programot, így 2020. évben is az intézmény Forrás.Net integrált ügyviteli rendszeren keresztül látta el számviteli kötelezettségeit.

A munkatársak fluktuációja és a számviteli- és adó szabályozások módosulása miatt 2020. évben is szükséges volt a gazdasági feladatokat ellátó munkatársak továbbképzése, helyszíni támogatása.

A Gazdasági Igazgatóság munkatársai 2020. év folyamán a vonatkozó jogszabályok előírásainak betartásával és betartásával végezték napi feladataikat. A Pénzügyi Osztály és a Számviteli Osztály a tervezéssel, az előirányzat gazdálkodással, a könyvvezetéssel, a pénzkezeléssel kapcsolatos feladatok naprakész vezetése mellett a beszámolási és adatszolgáltatási kötelezettségeket is rendszeresen teljesítette. A Vagyongazdálkodási Főosztály ellátta az Országos Levéltár és a Központi Szervezeti Egységek, részben a megyei tagintézmények sokrétű üzemeltetési, fenntartási feladatait, koordinálta, lebonyolította az MNL beruházási tevékenységét. A Közbeszerzési csoport az MNL minden szervezeti egységére kiterjedő közbeszerzési kötelezettség alá tartozó beszerzéseket elvégezte.

Közbeszerzések:

2020. folyamán 51 db közbeszerzési eljárás lett lebonyolítva.

2020. évben lezárult eljárások:

Kbt 112. § nyílt eljárás: 1 db

Kbt 113. § nyílt eljárás: 1 db

Kbt 105. § (2) b) írásbeli konzultáció: 1 db

Kbt 105. § (2) c) versenyújranyitás: 5 db

Keretmegállapodás szerinti egyedi megrendelés: 43 db

2021. éve áthúzódó eljárások:

Notebookok és PC-k beszerzése – Kbt 105. § (2) c) versenyújranyítás
Számítógépek laptopok beszerzése – Kbt 105. § (2) c) versenyújranyítás
Apple beszerzése – Keret-megállapodásból egyedi megrendeléssel
Digitalizáló eszközök beszerzése – Kbt 112. § nyílt eljárás

Intézményi terek / épületek tervezett fejlesztései

Vagyongazdálkodási terület:

2020-ban folytatódott az ingatlanok állapotfelmérése. Az információk, adatok alapján az ingatlanok műszaki adatait tartalmazó nyilvántartás pontosítása történt meg.

Az MNL ingatlanjaival kapcsolatos tűzvédelmi, érintésvédelmi és villámvédelmi jogszabályi előírások betartása érdekében az összes ingatlanra vonatkozóan egy egységes felügyeleti rendszert kialakítása történt meg. Ez magában foglalja továbbá a kockázatelemzési feladatok biztosítását, illetve a dolgozók munkavédelmi és elsősegélynyújtással kapcsolatos oktatásának egységesítését is. A szerződés aláírására 2021 februárjában kerül sor.

Az MNL vagyonkezelésében jelenleg a megyei levéltárak és az Országos Levéltár budapesti területén 78 db ingatlan van.

Az MNL által használt ingatlanok eltérő műszaki állapotban vannak. Az elvégzendő karbantartási, felújítási munkákat 2020-ban is a felmerülő kockázatok alapján határozta meg a Vagyongazdálkodási Főosztály. Az elvégzendő feladatok között most is elsőbbséget kapott az őrzött iratállomány védelme. 2020-ban az alábbi megyei levéltári fejlesztési feladatok kerültek megvalósításra:

A Baranya Megyei Levéltára Pécs, Király utca 11. épületének energetikai felújítása történt meg. Az elvégzett munkák bruttó bekerülési értéke: 24 MFt.

A Bács-Kiskun Megyei Levéltára Bajai fióklevéltárának elkészült a belső felújítása. Bruttó bekerülési érték: 21,3 MFt.

A Békés Megyei Levéltára Gyula, Petőfi tér 2. számú ingatlannál az elhasználódás miatt a nyílászárók felújítása megtörtént. Bruttó bekerülési érték: 43,8 MFt.

A Hajdú-Bihar Megyei Levéltára Hajdúböszörmény, Bajcsy-Zsilinszky Endre utca 25. a leromlott állapot miatt a tetőhéjazat és az utcai homlokzat felújítása történt meg. Bruttó bekerülési érték: 32,7 MFt.

A Nógrád Megyei Levéltára Balassagyarmat, Hétvezér út 26. fióklevéltárában energetikai felújítást történt, mely rezsiköltségek csökkentést eredményez a jövőben. Bruttó bekerülési érték: 21,6 MFt.

A pandémiás helyzet miatt év közben a beruházási keret elvonásra került, mely miatt az eredeti tervben szereplő alábbi feladatok csak 2021. évben valósulhatnak meg:

A Csongrád-Csanád Megyei Levéltára Szeged, Kálvária tér 22. szám alatti beruházás 2019-ben elkészült, az iratanyagok költöztetése megtörtént. Az ingatlannal kapcsolatosan szükséges még a vízbekötés és vízelvezetés megújítása.

A Győr-Moson-Sopron Megyei Levéltára Mosonmagyaróvár, Városház utca 4. szám alatti ingatlannál a nyílászárók felújítását, illetve cseréjét kívánjuk elvégezni.

A Komárom-Esztergom Megyei Levéltára Esztergom, Deák Ferenc utca 2. számú ingatlannál a nyílászárók felújítását tervezzük.

A Nógrád Megyei Levéltára Salgótarjáni levéltár „B” épületénél a leromlott állapot miatt a tetőhéjalás felújítása szükséges.

A Tolna Megyei Levéltárában a Keselyűsi úti raktárterület átalakítása 2019-ben megtörtént. 2021-ben a villamoshálózat felújításának elvégzését tervezzük.

A Veszprém Megyei Levéltárában a Török Ignác úti épület bejáratának tetőszigetelését tervezzük felújítani. Jelentősebb feladat volt az év végén a Pest Megyei Levéltára Nagykőrösi fióklevéltár irat anyagának átköltöztetése a Vágóhíd utcai épületbe.

Év végén az elavult gépjárműpark megújítása érdekében két darab személygépjármű megrendelésére került sor.

2020. évben a szigorú gazdálkodási elv, foglalkoztatottanként évi egyszeri 120.000 Ft béren kívüli juttatás kifizetését tette lehetővé.

2020. évben a kulturális foglalkoztatottak jogviszony-átalakulásához kapcsolódó bérfejlesztés támogatása jogcímen, a PM/17635-3/2020 számú intézkedése alapján – 2020. január 1. napjáig visszamenőlegesen esedékes – 6%-os béremelés fedezetére 142,8 M Ft bértömeg kifizetését tette lehetővé.

A kulturális foglalkoztatottak jogviszony-átalakulást el nem fogadók jogviszonyának megszűnése, valamint a maradék állomány szabadságmegváltásához kapcsolódó többletkiadások fedezetére a PM/17635-5/2020 számú intézkedés alapján 74 M Ft támogatásban részesült az MNL.

A bérszínvonal javítását szolgálta a minimálbér és garantált bérminimum emelkedése. A 84,2 M Ft pótelőirányzat összegét a PM/1497-2/2020 számú intézkedése, valamint a legkisebb munkabér (minimálbér) és a garantált bérminimum megállapításáról szóló 367/2019. (XII.30.) Kormányrendelet biztosította az MNL részére. A 2020. november havi elszámolási kötelezettséget követően 11,9 M Ft többlettámogatás illette meg az intézményt.

A költségvetési szerveknél foglalkoztatottak 2020. évi bérkompenzációjának támogatására a PM/5630-2/2020 számú intézkedése, valamint a 334/2019. (XII.23.) Kormányrendeletben foglaltak biztosítottak egyszeri jelleggel 871e Ft támogatási forrást az MNL részére.

2020. évben a Fővárosi Kormányhivatal a közfoglalkoztatási programok végrehajtását, a programokban (OKP I. 2020. március 1. napjától, OKP II. 2020. július 1. napjától) vállalt feladatok teljesítését elektronikus beszámolás keretében vizsgálta.

II.2. Kiadási előirányzatok alakulása

Kiadási előirányzatok	Eredeti előirányzat		Zárlati feladatok előtti, várható módosított előirányzat		
	2019	2020	2019	2020	I% 2020/2019
Személyi juttatások	2.299.310	2.317.115	2.544.208	2.966.944	116,6
Munkaadókat terhelő járulékok	432.990	401.325	501.405	503.234	100,3
Dologi kiadások	373.366	373.366	1.305.310	937.272	71,8
Egyéb működési célú kiadások	0	0	20 335	12.828	63,08
Felhalmozási kiadások	383.600	383.600	1.604.993	704.907	43,92
Összesen:	3.489.266	3.475.406	5.976.251	5.125.185	85,76

II.3. Bevételi előirányzatok alakulása

adatok E Ft-ban

Kiadási előirányzatok	Eredeti előirányzat		Zárlati feladatok előtti, várható módosított előirányzat		
	2019	2020	2019	2020	I% 2020/2019
Intézményi saját bevétel	50.000	50.000	79.768	89.225	111,8
Finanszírozás	3.439.266	3.425.406	4.033.768	4.012.136	99,46
Egyéb támogatások (működési és felhalmozási)	0	0	1.165.986	480.098	41,17
Átvett pénzeszközök	0	0	37.680	22.662	60,14
Előző évi maradvány igénybevétele	0	0	659.049	521.064	79,06
Összesen:	3.489.266	3.475.406	5.976.251	5.125.185	85,76

A 2020. december 31.-i módosított előirányzat, 2020. évi pénzmaradvány a számviteli nyilvántartások lezárását követően – 2021. január 29. a korrekciós időszak lezárása – állapíthatók meg.

II. 4. Humánerőforrás

Az MNL költségvetésének legnagyobb tételét 2020. évben is a személyi jellegű kiadások jelentették. 2020. évben 20 álláshely lett meghirdetve a KOZIGALLAS portálon. 2020. évben hat megyei igazgatói és két igazgató-helyettesi pályázat került kiírásra.

Az MNL 2020. évben is részt vett az országos Közfoglalkoztatási Programban. A közfoglalkoztatási program elősegítette a levéltári iratok digitalizálásának felgyorsulását, kiegészítő humánerőforrás, pénzügyi forrás bevonását.

A közfoglalkoztatott munkatársak által elvégzett feladatok jelentősen hozzájárultak az MNL munkatervében megfogalmazott feladatok végrehajtásához.

A 2020. évi költségvetést két közfoglalkoztatási program érintette:

1) 2020. évi Országos Közfoglalkoztatási Program – OKP I. – 2020. március 1. napjától 2021. február 28. napjáig tart, a jóváhagyott létszám 42 fő.

Indult egy OKP II program is, 2020. július 01.–2020. október 15. 44 fő jóváhagyott létszámmal, de ezt a programot meg kellett szüntetni, mert csekély létszámmal tudtuk feltölteni, így ezek a dolgozók átcsoportosításra kerültek az OKP I programba, a két programra összesen 62 fő került felvételre.

2) 2020. évi Országos Közfoglalkoztatási Program – OKP II. 2020. július 1. napjától 2021. február 28. napjáig került meghirdetésre. A program lezárásra és összevonásra került az OKP I. programmal. Lezárását megelőzően 2,6 M Ft bérköltséget és 0,5 M Ft dologi egyéb költség lett felhasználva. Átlaglétsszám: 6,46 fő volt.

II. 5. Infrastrukturális fejlesztések (épületek, raktárak, infokommunikációs eszközök, egyéb technikai felszerelések)

A célok megvalósíthatóságát kedvezőtlenül befolyásolta az intézmény előregedett informatikai infrastruktúrája. Továbbra is indokolt a megyei tagintézményekben használt levéltárosi és kutatótermi munkaállomások ütemezett cseréje. Mind ezt, mind pedig a központi infrastruktúra folyamatos, kapacitás, technológiai és biztonsági igényeknek megfelelő szinten tartását akadályozza, hogy nem áll rendelkezésre elegendő tervezhető anyagi erőforrás. A 2020-ra tervezett beruházások, a központi infrastruktúra és a digitalizáló eszközök tekintetében az eljárások elhúzódása miatt 2021-ben realizálódnak.

Munkaállomások, notebookok és szerverek

A megvalósult beszerzések eredményeként az MNL személyi számítógép állománya a következőképpen alakult:

Tagintézmény	Összes számítógép	Cserélendő számítógépek		XP	
		2020. dec.	Aránya 2020. dec.	2020. dec.	Aránya 2020. dec.
MNL BaML	56	32	57%	26	46%
MNL BKML	39	23	59%	13	33%
MNL BéML	38	17	45%	19	50%
MNL BAZML	52	25	48%	28	54%
MNL CSCSML	76	36	47%	38	50%
MNL FML	33	11	33%	10	30%
MNL GYMSML Győr	30	15	50%	7	23%
MNL GYMSML Sopron	33	12	36%	11	33%
MNL HBML	77	27	35%	19	25%
MNL HML	38	19	50%	22	58%
MNL JNSZML	33	9	27%	7	21%
MNL KEML	37	23	62%	18	49%
MNL NML	61	23	38%	22	36%
MNL OL	571	300	53%	40	7%
MNL PML	50	32	64%	24	48%
MNL SML	53	35	66%	28	53%
MNL SZSZBML	47	10	21%	6	13%
MNL TML	32	17	53%	9	28%
MNL VaML	46	27	59%	25	54%
MNL VeML	81	43	53%	39	48%
MNL ZML	42	26	62%	25	60%
Összesen:	1525	762	50%	436	29%

(Az összes számítógép a munkaállomások, szerverek és notebook számítógépek összege. Cserélendő számítógépaz, amelyik hét évnél idősebb. A határok megállapításánál a Poszeidon és a Scope programok erőforrás igénye lett figyelembe véve. Az XP azon számítógépek száma, amelyeken 2014 áprilisában lejárt támogatású, MS Windows XP operációs rendszer van.)

Intézményi központi infrastruktúra

	2019. tény	2020. terv	2020. tény
MNL központi rendszer adattároló (bruttó/nettó tárhelykapacitás)	745/600	1100/950	745/600
MNL központi rendszerben tárolt adatmennyiség	260	350	224
MNL központi rendszerbe telepített fizikai szerverek száma	25	32	25
MNL központi rendszerbe telepített virtualizált szerverek száma	92	100	82

Hálózatok

	2019. tény	2020. terv	2020. tény
VPN-be bevont telephelyek száma	45	45	45
Hálózati eszközök száma	365	365	365

Digitalizáló eszközök

	2019. tény	2020. terv	2020. tény
dokumentumszkennerek	158	3	158
könyvszkennerek	8	2	8
mikrofilmszkennerek	8	0	8
filmszkennerek	8	0	8
egyedi felvételező munkaállomás	1	0	1
audió digitalizáló munkaállomás	1	0	1

III. SZAKMAI TEVÉKENYSÉG

III. 1. Az illetékességi terület felügyelete

A Magyar Nemzeti Levéltáron belül mind a Szakmai Koordinációs Igazgatóság (SZKI) keretében működő Iratkezelés-felügyeleti Osztály (IFO), mind pedig a Gazdasági Levéltári Főosztály (GLF), továbbá a megyei tagintézmények a hatályos jogszabályok, valamint az MNL Szervezeti és Működési Szabályzata előírásait és a közigazgatási-intézményi rendszer sajátosságait figyelembe véve hajtották végre az illetékességi területükön a 2020. évi iratkezelés-felügyeleti munkájukat. Az elsőrendű cél valamennyi tagintézmény és szervezeti egység esetében az illetékességi körbe tartozó szervek iratkezelési szabályzatai és irattári tervei – az iratképzők általi – megfelelő szintű aktualizálásának (különös tekintettel az elektronikus iratkezelésre) elbírálása és jóváhagyása, valamint ezzel kapcsolatban az iratkezelés és irattárak rendszeres időközű, tervezett ellenőrzése volt. A stratégiai célok mellett a napi rutint jelentette a beküldött selejtezési jegyzőkönyvek felülvizsgálata, a még kint lévő maradandó értékű iratanyag felmérése, illetve ezek levéltári átadás-átvételének szakszerű előkészítése, továbbá a cégbíróságoktól kapott vég- és felszámolási értesítések kezelése. Sajnos a 2020. évben a Covid-19 vírus okozta világjárvány nem kis mértékben érintette ezt a szakterületet is, hiszen az iratkezelés ellenőrzését normál esetben mindig személyes jelenléttel végzik a levéltárosok, a szabályszerűség és a hatékonyság érdekében. Emiatt a tervezetthez képest lényegesen kevesebb kiszállásos ellenőrzés történt, amit március végétől július 1-ig – mindenki biztonsága érdekében – külön főigazgatói utasítás is tilalmazott. Emellett a járványveszély miatt a közfeladatot ellátó szervek többsége nem engedélyezte a személyes jelenlétet intézményében.

Az IFO az államigazgatás felső szervei (XIX. fondfőcsoport), a jogszolgáltatás felsőbb szervei (XX. fondfőcsoport), az intézetek, intézmények (XXVI. fondfőcsoport), és kisebb mértékben a testületek (XXVII. fondfőcsoport) fondszerkesztési rendbe tartozó szervek iratkezelését és irattári tevékenységét felügyelte.

A korábban elkezdett és tervezett szakmai módszertani munka folytatódott a 2020. évben is. Az országos illetékességű szervek folyamatos és az aktuális kérdésekre fókuszáló tájékoztatására több szakmai állásfoglalás, tájékoztató készült (iratkezelés-ellenőrzéshez használt jegyzőkönyvforma modernizálása, minta selejtezési jegyzőkönyv kidolgozása, kényszersелеjtezési eljárásrend kialakítása stb.). Az iratképzők számára ezeket az MNL gyűjtőportálja aloldalán elérhetővé vált. Az osztály a 2020. évben is a papíralapú szervnyilvántartással párhuzamosan alkalmazta a scopeArchiv elektronikus levéltári nyilvántartó rendszer szervnyilvántartó részét is. A szakrendszerben megtalálhatóak mind a szervekre vonatkozó alapadatok, mind pedig az iratátvételre, selejtezésre, szervellenőrzésre és iratkezelési szabályzatra vonatkozó dokumentumok részben digitalizált formában feltöltve. A 2020. évben is folytatódott a papíralapú szervdossziék digitalizálása. Eddig az IFO szervdossziéinak 70%-át digitalizálták, melyek közül a szabályzatokat és jegyzőkönyveket a scopeArchivba is feltöltésre kerültek. Mindemellett hangsúlyt kapott a szervnyilvántartás egyrészt az aktuális, másrészt kisebb mértékben visszamenőleges frissítése, valamint az új iratképző szervek nyilvántartásban való rögzítése. A szervnyilvántartásba nemcsak a költségvetési szerveket, de a közfeladatot ellátó gazdasági társaságokat (többnyire nonprofit kft-eket) is felvittek. Az Ltv. 32.§-nak 2020. évi változása nyomán több esetben az állami tulajdonban álló gazdasági társaságok önmaguk jelentkeztek a levéltárnál, hogy iratkezelésük kapcsán együttműködjenek. 2020 végén 356 szerv volt az IFO illetékességi körében.

Az iratkezelés-felügyeleti kapcsolat a központi államigazgatási és az országos illetékességgel bíró szervezetekkel kimondottan harmonikusnak, együttműködőnek mondható. Az iratképző szervek partnernek, egyenrangú szakmai félnek tekintették a levéltárat és azon belül az Iratkezelés-felügyeleti Osztályt. Az osztály hivatalos vagy informatív állásfoglalásait, tájékoztatóit, véleményét elfogadták és egyben alkalmazták is, és egyre nagyobb mértékben kérték ki az osztályvezető véleményét az aktuális ügyekben.

Az év során az MNL arra törekedett, hogy az iratkezelési szabályzatok elkészítése minél professzionálisabb legyen, és az irattári tervek a szerv feladatrendszerét megjelenítve pontosak és mindenre kiterjedőek legyenek. A még 2019-ben megújított ellenőrzési jegyzőkönyv beváltotta a hozzá fűzött reményeket és alkalmassá vált arra, hogy komplex jellegű iratkezelési és irattári felmérést lehessen a segítségével végrehajtani, az iratképző szervek által keletkeztetett ügyirati és szakrendszeri, adatbázisbeli információkat (külön kezelt adatállományokat) rögzíteni, nyilvántartani. A tárgyévben redukált módon végrehajtott

szervellenőrzések lényegi tapasztalata, hogy az iratkezelő szoftverekben rögzített irattári tervek tételszámainak használata nem teljeskörű. Az okok különbözőek: a rosszul beállított szoftvertől kezdve az irattári terv pontatlan betáplálásán át egészen az ügyirat lezárási funkció alkalmazásának kihagyásáig. Az iratkezelés ellenőrzésére irányuló törekvések döntő többsége azonban sikerrel járt, és egyben a kötelező iratkezelési szabályzatokban foglaltakat is betartják.

Az MNL munkatársai még különösebb figyelemmel végezték a selejtezési jegyzőkönyvek felülvizsgálatát, ugyanis érezhető volt, hogy a legnagyobb szervek – átválva az elektronikus iratkezelésre – mintegy szabadulni akarnak a régebbi papíralapú iratoktól. Ezért többször kellett a helyszínen is megtekinteni a selejtezni kívánt anyagot, és jelentősebb módosításokat kérni nemcsak a jegyzőkönyv szerkezetében, de a felsorolt iratanyagok tartalma alapján is, és ezzel összefüggésben maradandó értékű iratokat emeltetni ki és tartatni vissza. Az irattári ellenőrzések mellett, melynek száma az IFO esetében 21 volt, 30 esetben végeztek kiszállást, konzultációt, szaktanácsadást, iratmegtekintést stb. címen. A kormányzati szféra, valamint a jelentősebb háttérintézmények és gazdasági társaságok már áttértek az elektronikus ügyintézésre, folyamatosan zajlik az iratkezelő szakrendszerek fejlesztése az e-ügyintézési törvény és végrehajtási rendeletének, valamint a GDPR-nak való megfelelésség jegyében. A jogalkotói szándék is a teljes elektronizáció, a papírmentes közigazgatás elérését tűzte ki célul az évtized közepére. Erősíti ezt a folyamatot, hogy az MNL 2020. július 1-től elektronikus ügyintézés biztosítására kötelezett szerv lett. Fentiek tükrében szükséges a Poszeidon iratkezelő rendszer további fejlesztése, ennek keretében egy fokozott biztonságú tanúsítvánnyal rendelkező elektronikus aláírás beépítése, valamint a hiteles másolat készítés bevezetése, hogy a szervellenőrzési jegyzőkönyveket, iratátvételi jegyzőkönyveket se kelljen kinyomtatni (a szabályzatok és selejtezési jegyzőkönyvek többségében már hivatali kapun érkeznek).

Az év során a szakterületen több szakmai alapidokumentum, eljárásrend és kodifikációs javaslat is készült:

- Poszeidon vékonykliens ügyintézői és vezetői folyamaton kívüli kezelésének eljárásrendje
- Az EDT működésével összefüggésben javaslat készült a selejtezési eljárás elektronikus környezetbe való átültetésére (a *-zás kiváltására iratvisszatartás esetén, vagyis a 27/2015. EMMI rend. módosítására)
- A 335/2005. Korm. rend. 61.§ kapcsán főigazgatói utasítás készült a negyedéves jegyzékek MNL szintű egységes kezeléséről.

A megyei tagintézmény-vezetőkkel történt egyeztetéseket követően az év végén elkészült egy főigazgatói utasítás tervezet, mely az SZMSZ-nél részletesebben, területi alapon szabályozza az MNL illetékességi kérdéseit. A fentiekén kívül az IFO rendszeresen nyújtott támogatást és segítséget az illetékességi területen dolgozó megyei kollégáknak. Többek között elektronikus iratátvétel, elektronikus formában történő selejtezési jegyzőkönyv jóváhagyása és iratkezelési szabályzat elektronikus benyújtása témákban. Elindult továbbá az iratkezelés-felügyeletre vonatkozó jogszabálykövetés. A hatályos jogi szabályozók változásáról MNL szinten havi rendszerességgel kapnak hírlevél formájában tájékoztatást az illetékességi területen dolgozó kollégák, valamint az MNL SZKI IFO szakmai oldalán folyamatosan frissülő táblázatos formában elérhető az összes vonatkozó jogszabály, az azokat módosító határozatok, rendeletek linkje is, a módosítások rövid összefoglalásával: (<https://mnl.gov.hu/mnl/szki/jogszabalykovetes>).

A 2020 márciusában Magyarországot is elérő Covid-19 világjárvány miatt munkaterv módosításra került sor, mert az intézményen kívüli személyes jelenléttel vagy kontakttal járó ügyeket (iratkezelés helyszíni ellenőrzése, beszállítást, konzultáció, iratmegtekintés stb.) fel kellett függeszteni a fertőzésveszély miatt, így az iratkezelés ellenőrzések fele áttolódott a 2021. évre. Különösen indokolt esetben felsővezetői engedéllyel kerülhetett csak sor a szervekkel való személyes érintkezésre. A járvány terjedésének júniusi csökkenésével folytatódott a módosított munkatervben megjelölt helyszíni ellenőrzéseket, de így is sok iratképző szerv a járványveszély miatt kérte a 2021. évre áttenni az ellenőrzés időpontját.

Az MNL OL Gazdasági Levéltári Főosztálya által tervezett szervellenőrzések – a pandémiás helyzetre hivatkozva, a második félévet illetően – a szervek kérésére maradtak el. Ugyanakkor terven felül 15 szervnél, 25 alkalommal tettek látogatást a maradandó értékű iratok kiválasztása és levéltári átadásra előkészítése érdekében. A Garantiqa Hitelgarancia Zrt.-nél tett látogatás célja pedig a társaság irattári terv elkészítésének

segítése, az irattári tételek megfelelő besorolása és a maradandó értékű tárgykörök meghatározása volt. A látogatás során szerzett és más gazdasági társaságoknál megerősödött tapasztalat az, hogy a társaságok iratkezelési szabályzata, irattári terve megalkotásakor szükséges az aktív levéltári közreműködés és segítség annak érdekében, hogy a megfelelő és a napi használatban is alkalmazható irattári tervek készüljenek, valamint a maradandó értékű iratok megőrzése biztosítva legyen. Személyes, illetve Zoom-os konzultációt folytattak az iratkezelési szabályzat/irattári terv és a GDPR kapcsolatáról a MÁV Zrt., a GYSEV Zrt. és a Paks II Zrt. képviselőivel.

A megyei tagintézmények 2020-ban is legnagyobb számban az önkormányzatok (XXXVII. fondfőcsoport), a területi államigazgatási szervek (XXIV. fondfőcsoport), a jogszolgáltatási szervek (XXV. fondfőcsoport), valamint az iskolák és egyéb intézmények (VIII. fondfőcsoport) iratkezelését és irattározását ellenőrizték. A már említett pandémiás viszonyok a megyei tagintézmények szervellenőrzési munkájára is rányomta a bélyegét, többen egyáltalán nem vagy csak részlegesen tudtak megfelelni az e feladattal járó elvárásoknak. A pandémia mellett több helyütt (MNL BKML, MNL SZSZBML) ráadásul az autó meghibásodása is gátolta a feladat végrehajtását. Több megyei levéltárban (MNL FML, MNL SZSZBML) online, távellenőrzéssel is próbálkoztak, több kevesebb sikerrel. Ezekben az esetekben a levéltárak bekérték a kitöltött adatlapot az iratképző szervtől, illetve fotó illusztrációt is kértek a leírtak alátámasztására. Az óvatosság nem volt alaptalan, ugyanis az egyik levéltárban (MNL VaML) éppen a második félévben szabadabbá vált személyes jelenléttel történő ellenőrző munka során kerültek karanténba a munkatársak, mivel fertőzött személlyel is érintkeztek a munkavégzés során.

A tagintézmények egy része a kialakult szokásoknak és személyi állománynak, valamint technikai feltételeknek megfelelően tematikai, míg mások területi alapon végezték az iratképző szervek ellenőrzését. Valamennyi tagintézményről elmondható, hogy a jogszabályi keretek között végezték feladatukat, melynek során az ellenőrzött iratképző szervek konstruktív módon segítettek őket. A tagintézmények egy része honlapján ad részletes tájékoztatást az ellenőrzési folyamat mibenlétéről, itt a megfelelő űrlapok, a kitöltendő adatlap is megtalálható, így az iratképző szervek készülhetnek a vizsgálatra, több adatot előre beszerezhetnek, előkészíthetik, pontosíthatják a megfelelő szabályzatokat, mindezzel gyorsítva és hatékonyabbá téve az ellenőrzés folyamatát. Az éves ellenőrzési program minden esetben a szervjegyzék, szervnyilvántartás scopeArchiv-beli aktualizálásával kezdődött, tekintettel a közigazgatási-intézményi szervezetrendszer utóbbi években folyamatos és intenzív átalakulására, ami nem kis feladatot és odafigyelést igényel a levéltárak részéről. Ez a munka lényegében egész évben folyamatosan zajlott, hiszen az egyedi iratképző szervek, általában intézmények alakulásáról, megszűnéséről vagy csak névbeli változásáról – bejelentési kötelezettség híján – a levéltárak véletlenül, adott esetben éppen a szervellenőrzés során vagy közvetlenül előtte értesülnek. A tagintézmények általában egy előzetes levélben is tájékoztatták az iratképző szerveket a tárgyévi ellenőrzési programba való felvételről, – illetve speciálisan ebben az évben annak elmaradásáról – majd egy másik levélben a tervezett ellenőrzés konkrét időpontjáról. Ennek megfelelően volt lehetőség a szervek részéről is a felkészülésre, a kisebb hiányosságok pótlására, hiszen a levéltárak részéről nem kifejezett cél a rajtaütésszerű ellenőrzés és ugyanígy nem elsődleges cél a szankcionálás sem, sokkal inkább a jogszabályszerű működésre való „békés” rávezetés.

Több tagintézmény felismerte azt a feladatát, hogy az új vagy átalakult hivatalok, intézmények iratkezelését, akár soron kívül is ellenőrizni szükséges, egyrészt már az első pillanattól kezdve kialakítva azt a partneri viszonyt, ami emberi oldalról elengedhetetlenül szükséges a munka sikeres végzéséhez, másrészt szakmai tanácsadással segítettek „pályára állítani” az új iratképző szerveket és azok esetleg még e téren kellő gyakorlattal nem rendelkező vezetőit, munkatársaikat. Különösen igaz ez a tanügyi igazgatásban ténykedőkre, ahol jellemzően nem közigazgatási szakembereket, hanem vezetői gyakorlattal ugyan rendelkező, de közigazgatási rutinnal nem bíró pedagógusokat állítottak a hivatalok élére. A szinte permanensen átalakuló államigazgatásban szerencsére a legtöbb esetben, az iratkezelésben gyakorlott vezetők és irattárosok irányítják ezt a szakágat, így a hozzáértésben nincs törés. A legjobb minőségű iratkezelés a tapasztalatok szerint a területi államigazgatásban, a rendvédelmi szerveknél és az igazságszolgáltatásban folyik, ami nem

is csoda, hiszen ezen szervek munkájának tárgya nagyobb részt maga az irat. Ugyanitt figyelhető meg leginkább az a pozitív tendencia, hogy – különösen az épületeiket megújító jogszolgáltatási szervek esetében – korszerű, gördülő állványos irattárat alakítanak ki, ügyelve a klimatikus viszonyokra is. Horribile dictu már az is előfordul – a levéltárakra nézve sajnálatos módon, hogy az irattárakban már kedvezőbb körülmények között tárolják az iratokat, mint egyes megyei levéltári raktárakban, így célszerűbb kitolni az átadás időpontját, tovább tároltatni az irattárban az anyagot, amire a levéltári törvény ez évi módosítása nagyobb mozgásteret is ad, immáron törvényes keretek között.

Az iratkezelés általában az oktatási intézményekben áll a leggyengébb lábakon, ahol a fentiekkel szemben az iratkezelés és -képzés a szakmai feladatok törtrészét teszi ki, mivel nem ez képezi a munka tárgyát. Iktatóprogramot jellemzően nem használnak, ez jó esetben kimerül egy MS Excel vagy más program táblázatkezelőjének használatában. Irattári jeleket úgyszintén több helyütt még mindig nem használnak, bár előbbi egy 150–200 iktatott iratot produkáló községi iskolánál talán nem is lenne célszerű. A szakszerűtlen iratkezelésre példaként még mindig előfordul, hogy a kimenő és az ugyanabban az ügyben bejövő leveleket külön iktatják. Mivel az iskolákból viszonylag kevés irat kerül levéltárba – jellemzően ezek az anyakönyvek és egyéb e műfajba tartozó nyilvántartási jellegű iratok – ezért az ennél a szervtípusnál jelentkező szervezeti, személyi és technikai hátrányok kevésbé éreztetik negatív hatásukat a levéltárak számára. Változatlanul vegyesnek mondható kép fogadta a levéltárosokat az önkormányzatoknál, különösen a kisebb, közös (községi) önkormányzati hivataloknál. Ahhoz képest, amilyen mennyiségű és értékű irat ennél a szervtípusnál képződik, relatíve a személyi, tárgyi és elhelyezési feltételek összességében itt a legrosszabbak, de ugyanakkor az is elmondható, hogy a jellemzően uniós pályázatokból megújult hivatali épületek közül nem egy esetben itt is vannak már gyarapodó számú pozitív példák. Java részt ezen a szinten érzékelhető, hogy milyen sok múlik az adott község- vagy hivatalvezető felkészültségén, talpraesettségén, a „gondos gazda” szemléletén. Annak ellenére azonban, hogy az önkormányzatok egyre nagyobb része igyekszik gondot fordítani a hivatalaik iratkezelésének javítására és ennek keretében az épület felújítások során törekszenek a megfelelő kapacitású és minőségű irattárak kialakítására, sajnálatos módon még mindig elmondható, hogy 2020-ban sem volt egyedi a dohos, fűtetlen pincékben, külső épületrészekben és egyéb alkalmatlan helyeken való irattárolás, ahol semmilyen feltétel nem volt adott az iratok biztonságos, hosszú távú megőrzésére.

A problémák egy része időlegesen ugyan akceptálható, de hosszabb időtávlatban nem elfogadható. A papíralapú iratok kezelésénél változatlanul az egyik legneuralgikusabb pont a selejtezés kérdése. Az önkormányzati hivataloknál – de igaz ez más iratképzőkre is – a legtöbb esetben a krónikus helyhiány a szakszerű selejtezéssel orvosolható volna, esetenként ki lehetne váltani a nem megfelelő, vagy egyenesen alkalmatlan tároló helyeket, ráadásul ezzel együtt a nem selejtezhető évkörök átadhatóvá válnának a levéltárak számára, ami szintén az irattárak zsúfoltságát enyhíthetné. Az iratképző szervek leginkább a munkaerőhiányra hivatkoznak. A selejtezés – amely kétségkívül a legbonyolultabb, legnagyobb tapasztalatot és szaktudást igénylő, felelősségteljes munka – elmaradása legtöbbször sokkal inkább hibás prioritás meghatározás, szervezetlenség és gondatlanság eredménye. Ugyanennél a szervtípusnál okozza a legtöbb gondot a hivatalvezetők állandó fluktuációja, minekutána viszonylag ritka esetnek számít egy községi (közös) önkormányzati hivatal esetében, hogy az öt évenkénti ellenőrzés során kétszer egymás után ugyanazt a személyt találjuk. Szisztematikusan és kiváló minőségben rendvédelmi szervek és az ügyészségek selejteznek, emellett a bíróságok és az államigazgatási szervek küldik rendszeresebben az iratselejtezési jegyzőkönyveiket elbírálásra a területileg illetékes megyei levéltárakhoz. Érzékelve a problémát, 2020-ban változtatott is a jogalkotó a selejtezések jogi hátterén, melynek következtében pozitív irányú változások történhetnek e téren a jövőben.

A humánerőforrás és az iratkezelés kapcsolatában a levéltárak oldaláról is több negatív hatás volt érzékelhető az év során. Egyrészt a méltatlanul alacsony bérezés miatt felgyorsult 2020-ban a tudásukat más, jobban megfizetett ágazatokban, munkahelyen hasznosítani tudó munkatársak elvándorlása. A levéltárak elégtelen humán-erőforrása miatt a – járványtól még függetlenül – tárgyévben tervezett, ellenőrzendő iratképző

szervek száma eleve alacsonyabb volt az optimálishoz képest, minek következtében csak egy-két megyei tagintézmény tudott megfelelni a követelményrendeletben előírt legalább ötévenkénti vizsgálati periódusnak. A legtöbb levéltárban egy-egy illetékességi körbe tartozó, értékhatár feletti szervhez statisztikailag nyolc-tíz évente jutnak el a kollégák, ami majdhogynem értelmetlenné teszi a feladatot. A másik faktor, ami ezt a rossz arányt okozza, a gépkocsik eredendő hiánya vagy éppen lerobbanása, munkából való kiesése.

Külön problémahalmazt képez az elektronikus iratok kérdése. Elektronikus irat címén sok helyütt jellemzően az iktatóprogram által képzett elektronikus iktatókönyv képződik, amelynek helyi tárolása, megőrzése ad hoc jellegű, nem kiforrott, még ha szabályszerű is. Különösen a nem hierarchikus felépítésű, vagyis az önkormányzati és egyes intézménytípusokra jellemző, miszerint az elmentett adatbázisok offline eszközökön, jellemzően optikai meghajtókon tárolódnak, ami ma már egyáltalán nem tekinthető biztonságos őrzési módnak. Az akkreditált iktatóprogramok megjelenése és elterjedése előtti korszakban keletkezett, általában házilag barkácsolt iktatóprogramok adatbázis termékei még nagyobb veszélyben vannak. Külső cégek szerverhotel szolgáltatását nem tudják megfizetni vagy nem is tudnak ilyen jellegű szolgáltatásokról. Az ellenőrzések során ezen anyagok MS Excel – vagy más hasonló – programba való átalakítását javasolták a kollégák, amely már inkább kezelhetőbbek könnyebben konvertálhatók lesznek a későbbiek során. Az iktatóprogramok legfontosabb termékét, az iktatókönyvet sok helyen nem nyomtatják ki, ami különösen a nem akkreditált programok esetében okozhat gondot a későbbiekben.

Az elektronikus formában tárolt iratok közlevéltári átvételének eljárásrendjéről és műszaki követelményeiről szóló 34/2016. (XI. 30.) EMMI rendeletben foglaltak gyakorlati alkalmazása számos kérdést indukált az iratképzők részéről, amelyre nem egyszer a levéltáros kollégák sem tudták a választ. Ebből fakadóan a közeljövőben mindenképpen szükséges lesz nemcsak az irattárosok szakmai felkészítése, de a levéltáros kollégák ez irányú folyamatos továbbképzése is. 2018. január 1-től az önkormányzati hivataloknál a megelőző fakultatív szakasz után kötelezővé tették az ASP szakrendszer használatát az iratkezelésben, amely az egységesedés mellett kisebb zökkenőkkel is járt, de mára a szakrendszer üzemképes. Az ellenőrzések nem egy esetben iratátvételekkel is párosultak. Ezek az átvételek időnként az iratmentés fogalmába tartoztak, de ettől függetlenül ilyenkor legtöbbször iskolai anyagkönyvek, különböző jegyzőkönyvek és esetleg kataszteri térképek kerültek levéltári őrizetbe.

Az alábbi táblázat számszerűen foglalja össze az illetékességi terület felügyelete során végzett munkákat.

A levéltár megnevezése (illetékességébe tartozó szervek száma db)	Ellenőrzött szervek száma (terv/megvalósult db)	Ellenőrzött szervek fondfőcsoportjai	Iratkezelési szabályzat/irattári terv jóváhagyása (db)	Selejtezés jóváhagyása (db)	Ellenőrzésben résztvevők száma (fő)	Ellenőrzési alkalmak száma	Cégbíróságtól érkezett felszámolások száma
MNL GLF (92)	2/0	XXIX.	8	72	0	0	16
MNL SZKI IFO (356)	63/21	XIX., XXVI., XXVII., XXXVII.	105	403	9	21	0
MNL Központi összesen (448)	65/21	XIX., XXVI., XXVII., XXIX. XXXVII.	113	475	9	21	16
MNL BaML (374)	69/51	VIII., XXV., XXXVII.	10	181	2	51	227
MNL BKML (315)	9/0		10	302	0	0	135
MNL BéML (342)	50/46	VIII., XXX., XXXVII.	23	96	4	46	211
MNL BAZML (587)	70/17	VIII., XXXVII.	122	159	2	9	442
MNL CSCSML (565)	40/29	VIII., XXV., XXVI., XXVII., XXXVII.	17	115	6	29	420
MNL FML (382)	65/61	VIII., XXIV., XXV., XXXVII.	17	73	6	61	217
MNL GYMSML Győr (215)	12/7	XXV., XXXVII.	10	227	5	7	224
MNL GYMSML Sopron (206)	20/2	XXIV., XXV.	3	48	1	2	100
MNL HBML (805)	55/8	VIII., XXXVII.	16	459	3	6	870
MNL HML (414)	27/18	VIII., X., XXIV., XXIX., XXXVII.	19	161	6	18	372

MNL JNSZML (457)	10/11	XXXVII.	19	218	5	3	363
MNL KEML (335)	25/31	VIII., XXIV., XXV., XXXVII.	10	64	5	34	253
MNL NML (310)	25/11	VIII., XXXVII.	10	77	2	5	156
MNL PML (1000)	10/7	XXV.	25	290	8	7	1752
MNL SML (416)	123/6	VIII., XXXVII.	21	127	2	6	175
MNL SZSZBML (542)	67/51	XXIV., XXIX., XXXVII.	28	164	4	51	587
MNL TML (300)	30/24	XXXVII.	12	79	2	6	124
MNL VaML (339)	31/8	XXIV., XXV., XXXVII.	14	191	4	8	124
MNL VeML (198)	32/20	XXV., XXVI., XXXVII.	17	90	3	10	273
MNL ZML (392)	81/31	VIII., IX., XXIV., XXV., XXXVII.	12	126	9	31	157
MNL megyei levéltárak összesen (8494)	851/439	VIII., IX., X., XXIV., XXV., XXVI., XXIX., XXX., XXXVI., XXXVII.	415	3247	79	390	7182
MNL összesen (8942)	916/460	VIII., IX., XIX., XXIV., XXV., XXVI., XXVII., XXIX., XXX., XXXVI., XXXVII.	528	3722	88	411	7198

Az országos illetékességű szerveket felügyelő szervezeti egységek közül az IFO, illetve a GLF a 65 tervezett szervellenőrzésből 21-et hajtott végre kilenc munkatárs bevonásával. Mindezek mellett 113 iratkezelési szabályzatot és 475 selejtezési jegyzőkönyvet hagytak jóvá, továbbá 16 cégbíróságtól érkezett felszámolási ügyet kezeltek.

A megyei levéltárakban 79 munkatárs bevonásával összesen 439 iratképző szervet ellenőriztek illetékességből a tervezett 851-ből. A tagintézmények 415 iratkezelési szabályzatot vizsgáltak át és hagytak jóvá az esetlegesen szükséges javítások után. Emellett 3247 selejtezési jegyzőkönyvet hagytak jóvá, míg a cégbíróságokról 7182 felszámolási értesítés érkezett a levéltárakba.

Az MNL megyei és központi szervezeti egységei összesen 460 iratképző szervet ellenőriztek a tervezett 916-ból. Az 528 iratkezelési szabályzat és irattári terv mellett, 3722 selejtezési jegyzőkönyvet hagytak jóvá. Az ellenőrzési munkában 88 dolgozó vett részt. Ezen kívül a szervezeti egységek 7198 cégbíróságról érkezett felszámolási eljárást kezeltek.

III. 2. Állománygyarapodás

A 2020-ban gyarapított iratanyag terjedelme (1731,29 ifm) némiképpen elmarad a tervezettől. Ez részben a pandémiás helyzetnek köszönhető, de összességében eléri a tervezett 80%-t.

Hozzá kell tenni, hogy a tervezett mennyiség jelentősen kevesebb volt már a korábbi évek tervszámaihoz képest. Az MNL Országos Levéltára és a megyei tagintézmények közel fele küzd raktári kapacitáshiánnyal, van, ahol már nem is tudnak több iratot fogadni.

Az átvett iratanyag nagyobb része, úgy ahogy a korábbi években is, illetékességből történő átvétel eredménye.

A legnagyobb terjedelmű (20 ifm feletti) átvételek a következők:

Tagintézmény	Törzsszám	Cím	ifm
MNL SML	XXIX.49.	Középületkivitelező és Kereskedelmi Kft. iratai	21,75
MNL OL	XX-10-n	Legfőbb Ügyészség Magánjogi és Közigazgatási Jogi Főosztály	23,4
MNL BAZML	XXIX.406.	Az Észak-magyarországi Regionális Bank Zrt. iratai	24,29
MNL KEML	XXIII.749.b.	Nyergesújfalu Nagyközségi Tanács VB. építési iratai	25
MNL OL	XXVII-I-4	Magyar Akkreditációs Bizottság	28,44
MNL SML	XXXVII.2.	Kaposvár Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala iratai	30,24
MNL BéML	XXXVI.1.	Békés Megyei Önkormányzat Hivatala	35,16
MNL OL	XIX-J-1-k	Külügyminisztérium Adminisztratív iratok	46,08
MNL OL	XIX-A-126-a	Állami Számvevőszék, Általános iratok	157,03

A gyűjtőkori tevékenységre még inkább rányomta a bélyegét a pandémiás helyzet. Ennek ellenére sem tekinthető jelentéktelennek a levéltár gyűjtőkori tevékenysége. Az MNL Csongrád-Csanád Megyei Levéltára felhívása alkalmat teremtett arra, hogy többen áttekintsék otthoni „irattárukat”, fényképalbumaikat és a helytörténeti kutatás szempontjából is jelentőséggel bíró iratokat, fényképeket levéltárunknak ajándékozzák. 2020. szeptember 21–25. között a Makói fióklevektár „*Kincsek a fiókban*” mottóval gyűjteménygyarapítási hetet tartott. Sikere és népszerűsége okán évente ismételni tervezik a rendezvényt.

MNL 2020. évi gyarapodásának adatai (papír alapú adathordozó esetén)

Tagintézmény	2020. évi gyarapodás (ifm)	2020. évi gyarapodás (db)	Őrzött levéltári anyag (ifm) 2020.12.31-én	Szabad raktári kapacitás (ifm)
MNL BKML	12,42	1	11.234,72	200
MNL BaML	0	0	17.704,68	0
MNL BéML	111,39	1	9767,2	5412
MNL BAZML	215,18	0	13.303,18	3323,41
MNL CSCSML	24,91		17.971,04	5983,31
MNL FML	29,72	0	10.141,08	4500
MNL GYMSML Győr	3,39	0	8316,99	200
MNL GYMSML Sopron	25,15	0	6887,14	0
MNL HBL	0	0	11.789,64	51
MNL HML	16,02	0	10.514,54	559,21
MNL JNSZML	70,38	313	8614,21	3433,75
MNL KEML	4,02	0	10.684,599	462,851
MNL NML	38,61	245	9934,81	4100
MNL PML	80,23	0	20216	4728
MNL SML	289,62	0	17.576,57	1100
MNL SZSZBML	9,54	0	7842,15	8,45
MNL TML	74,01	155	13153	621

Tagintézmény	2020. évi gyarapodás (ifm)	2020. évi gyarapodás (db)	Őrzött levéltári anyag (ifm) 2020.12.31-én	Szabad raktári kapacitás (ifm)
MNL VaML	71,3	0	10412	3248
MNL VeML	99,33	92	15624,63	7350
MNL ZML	39,6	0	11189	144
MNL OL 1945e KF	2,81		25.354,89	1218
MNL OL 1945u KPF	425,58	0	18.324,24	0
MNL OL GL	85,56	0	38.093,04	1252
MNL OL MGYF	2,52	3	4163,3	277,2
Összesen	1731,29	810	328.812,649	

Digitális másolatok gyarapítása némiképpen visszafogottabb volt, mint 2019-ben. A W 277 gyarapodott 34.150 felvétellel, ami (161.642 MB), illetve hungarika jelentések valamint a védett iratok gyűjteménye gyarapodott még 1942 felvétellel (110,76).

Az MNL-ben még mindig nagynak mondható a bértárolt iratok mennyisége. Összesen 14.737,64 ifm iratot őriz az MNL 12 tagintézménye. A legnagyobb mennyiséget a Nógrád Megyei Levéltár, de 700 ifm feletti a bértárolt iratok terjedelme Borsod-Abaúj-Zemplén, Baranya és Heves megyékben. A bértárolt iratokkal 2020-ban összesen 34 munkatárs foglalkozott 1200 munkanapban.

III. 3. Állományvédelem és reprográfia

III. 3.1. Általános tevékenység, állományellenőrzés, a 2020-as állományvédelmi támogatás felhasználása

Az intézményi integrációt követően elindult egy folyamat, amelynek során a műszaki állapotában legsürgősebbnek ítélt levéltárakban megkezdődtek és részben befejeződtek azok az építési/felújítási munkálatok, amelyeknek az intézmény vezetése a szakmai vélemények alapján prioritást adott.

A 2020-as év raktározási és állományvédelmi körülményeket jelentősen befolyásoló kiemelt beruházásai voltak.

Állományvédelmi és Reprográfiai Osztály: Az első félévben beszerzésekre, részben KDS 2020, részben NKA pályázatok révén volt lehetőség. A restaurátor műhelyek számára összesen több mint hét millió Ft-ért történtek eszköz és alapanyag beszerzések. A restaurátor műhelyek karbantartási szerződése, ezáltal a gépek szervizelése folyamatos. A 2020-as KDS projekt keretéből 2,5 millió Ft értékben volt lehetőség restaurálási anyagok, eszközök beszerzésére, hat millió Ft értékben fotótechnikai eszközök vásárlására, fejlesztésére, 2,5 millió Ft-ért egy nagyméretű műtárgyak szkennelésére alkalmas állványzat, valamint mikrofilm előkészítésére alkalmas asztal gyártása zajlott le. Decemberben 9 millió forint értékben sikerült állományvédelmi savmentes dobozokat beszerezni.

MNL Békés Megyei Levéltára: 2020. évben megvalósult a gyulai épület udvar felőli nyílászáróinak cseréje 44.670 ezer Ft összértékben.

MNL Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Levéltára: Sátoraljaújhely Város Önkormányzata 2019-ben elfogadott képviselőtestületi határozattal támogatta a Levéltár épületen belüli bővítésének szándékát a Városháza „B” épületének földszintjén. Bár a raktár bővítés az év első felében a koronavírus-járvány miatt is megtorpant, előrelépést jelentett a II. félév folyamán, hogy megtörtént a statikai felmérés és a kedvező eredmények nyomán novemberben Vizsy József, az MNL beruházási osztályvezetője felmérte a leendő raktárakat, és elkészítette a bepolcozási terveket.

MNL Hajdú-Bihar Megyei Levéltára: A város tulajdonában lévő Hajdúböszörményi Fióklevéltár épületén 2020-ban a tetőn a tetőfedő anyag cseréje – az MNL költségvetéséből – befejeződött.

Raktárak:

Az MNL OL Bécsi kapu téri, Daróczi úti raktárai nem klimatizáltak. Itt a raktári paraméterek (hőmérséklet, páratartalom) nagyfokú éves ingadozást mutatnak, a külső időjárási viszonyok függvényében. Az óbudai föld alatti raktárak klimatizáltak, de a klímaberendezés a magas üzemeltetési költségek miatt – főigazgatói döntéssel, 2011-óta ki van kapcsolva. A paramétereket kiszámított szellőztetéssel és a pincehatás kihasználásával lehet tartani az elfogadható intervallumban.

A Daróczi úti és Bécsi kapu téri raktárakban 21 darab új, vezeték nélküli adatgyűjtők kihelyezésére került sor. Az itteni raktárak értékei így 7/24-ben, két órás ütemekben elérhetőek, legyűjthetőek, helyszíni ellenőrzésre az éves elemcseréken kívül nincs szükség. Az óbudai raktárakban szintén cserére kerültek a régi Luft és Novasina típusú adatgyűjtők Testo típusú eszközökre.

1945 előtti Kormányzervek Főosztálya: A 71. raktárat 2011-ben felújították, így az jó állapotban van, de a többi raktárra jellemzőek a rosszul záródó ablakok. 2020-ban az ablakok üvegezése megtörtént.

MNL Bács-Kiskun Megyei Levéltára: A Kecskeméti Városháza rekonstrukciós munkálatai nyomán lezajlott az ott elhelyezett levéltári állványzat, bútorzat és iratállomány áttelepítése. A kiürítés a Kossuth téri részlegben 1293 m²-t érintett. Az elszállítás alá eső iratanyag 3700 ifm-t tett ki, melyből a felújítást követően becsléseink szerint legfeljebb 1000–1300 ifm lesz visszahelyezhető. A Kossuth téri gyűjtemény új őrzési helye Kecskemét, Katona József tér 8. szám alatti ingatlant lett.

MNL Pest Megyei Levéltára: A súlyos létszámkhiány, valamint a raktári kapacitás megléte kényszerűvé tette a Nagykőrösön őrzött iratanyag Budapestre szállítását. A dokumentumok túlnyomó többségének költöztetése 2020 novemberében és decemberében zökkenőmentesen megtörtént. A lent maradt iratanyag (oklevelek, térképek, tervrajzok) felszállításának befejezése és az ingatlan sorsának rendezése a 2021. évre maradt.

Kiemelt figyelmet érintő kérdések, problémák:

Állományvédelmi és Reprográfiai Osztály: Komoly probléma a digitalizáló eszközök gyors elavulása, pótlásuk nehézsége. Az eszközpark gerincét képező Zeutschel könyvszkennerek és mikrofilmszkennerek nyolc éves, garanciaidőn túli, szervizelésük egyre komolyabb anyagi ráfordítást fog igényelni. A szkennerek beszerzése, lévén informatikai beszerzés alá tartoznak, nehézkes, lassú. A restaurátor műhelyek eszközállománya szintén komolyan leromlott, ennek érdekében, a folyamatban levő projektek révén megkezdődött a műhelyek fejlesztése.

MNL Bács-Kiskun Megyei Levéltára: A 2020. augusztus 18-i özonvízszerű esőzés idézett az új bajai

telephely alagsori raktáraiban vízbetörést, falfelázást. Az ingatlanban és az ott őrzött iratanyagban keletkező jelentősebb, akár visszafordíthatatlan károkat csak a katasztrófavédelem gyors és szakszerű beavatkozása folytán sikerült elkerülni. Ugyanezen épület tűz- és munkavédelmi hiányosságaira egy felülvizsgálat során derült fény.

MNL Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Levéltára: A miskolci központ raktárának falai több helyen salétromosak, nyílászárói régiek, rosszul záródnak. Az Alsózsolcai Fióklevéltár 2008-as építésű raktára könnyűszerkezetes épület, amibe klímaberendezés van beépítve, azonban anyagi okok miatt a klíma nem üzemel. A Sátoraljaújhelyi Fióklevéltár raktárai a polgármesteri hivatal épületében kapnak helyet. A városháza épületének felújításának következtében a levéltári helyiségekben 2018-ban kicserélték a nyílászárókat, ami kedvezően alakította az épület hőháztartását. A nyílászárók mellett azonban 2020-ban beázások történtek, illetve a talajból felszivárgó nedvesség miatt a vakolat több helyen levált. Mindezek következtében és esőzések után a páratartalom megemelkedik, ami az iratok penészesedéséhez vezet.

MNL Csongrád-Csanád Megyei Levéltára: A Makói Fióklevéltár hivatalosan 2018. november 11-én kezdte meg működését az új, Petőfi park 14. számú épületegyüttesben. Bár az ingatlanra 130 millió forintot költött az állam és 20 millió forintot a tulajdonos önkormányzat, az „A” és „B” jelű raktárak nyílászárói elavultak.

A szentesi fiók városházi épületében található raktárának állapota sürgető beavatkozást tesz szükségessé.

MNL Győr-Moson-Sopron Megye Győri Levéltára: Az elhelyezés szempontjából – országos összehasonlításban – a legrosszabb kondíciókkal rendelkező levéltárak közé tartozik. Az elégtelen befogadóképesség, valamint a leromlott állapotú, rossz klimatikus adottságokkal rendelkező raktári helyiségek magas aránya évek óta komoly kihívást jelentenek az intézmény vezetősége számára. Emellett a levéltár győri központi épületében előrehaladott a villamossági hálózat amortizációja. A 2020. szeptember 29-én az intézményben folytatott katasztrófavédelmi ellenőrzés során jelezték a szakemberek, hogy az elektromos hálózat problémáinak kijavítása szükséges és a jelenlegi helyzetet életre, testi épségre veszélyesnek nevezték.

MNL Hajdú-Bihar Megyei Levéltára: három belső, négy külső raktárépülettel és azokon belül több mint 50 raktárhelyiséggel rendelkezik, melyek állapota folyamatosan romlik. A Levéltár épületei meglehetősen elavultak, raktárai a 2017. évi minősítés során a szükségmegoldásnak elfogadható és az alkalmatlan minősítést kapták. A legsürgősebb felújítási munka a tető szigetelése és javítása lenne a Debrecen, Vármegyeháza u. 1/b. épületen. Továbbá az évek során egyre inkább elavulttá és korszerűtlenné váló központi épületben rendszerezések a csőtörések (hálózati, szenny-, eső-), dugulások és beázások; valamint a villamos hálózat is régi, ráadásul központi áramtalanítása sem lehetséges. A Kossuth utcai Kutatóban az elmúlt évben a villamos hálózatot több helyen kellett felújítani, cserélni, de ezzel a tűzveszélyt teljes mértékben még nem sikerült elhárítani, az elkövetkezőekben további munkálatokra lesz szükség a hálózaton.

MNL Heves Megyei Levéltára: Az épületünkben a nagy mennyiségben hirtelen lezúduló eső okozott problémát, június 17-én a „C” raktári épületrész beázott. Az azonnali és gyors iratmentés következtében szerencsére iratkárosodás nem történt. Az „A” és „B” épületrész tetőszerkezete és cserepei rossz állapotban vannak, javításuk – a beázások megelőzése végett – tovább már nem nagyon halasztható.

MNL Pest Megyei Levéltára: A légtechnikai rendszer karbantartása 2009 óta anyagi okok miatt akadozik, a berendezések szűrőinek és ékszíjainak cseréjét végzi csupán. A hűtési funkció immár öt éve teljesen leállt. A raktárak hőmérséklete nyáron 30 °C fölé melegszik, télen 18 fokra süllyed. A páratartalom szintén ingadozik. A nagy hőingás a papír töredezésének, a penész megjelenésének veszélyével fenyeget. Az állományvédelmi érdekek a rendszer felújítását indokolják.

MNL Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltára: A külső raktárak fűtetlenek, őrzés nélküliek. A varjúlaposi két épület több helyiségében lévő iratok veszélyeztetetteké váltak, fertőtlenítésük után más helyre kellene őket költöztetni. A városban lévő két külső raktárban is több helyen megindult a penészesedés.

MNL Tolna Megyei Levéltára: 2020-ban nem folytatódott a Keselyűsi úti I. épületünk rekonstrukciója. Az előző évi belső korszerűsítés után a villanyhálózat modernizálása nem valósult meg (várható 2021-ben), az egyik raktárban egyáltalán nem működik a villamos-berendezés. A már 2019-ben kialakított új raktárhelyiségek berendezéséhez dexion-salgó állvány nem áll rendelkezésre. Sajnos ismételtelen megjelent az épületében az esőzések utáni beázás két-három raktárban is. Újabb problémaként jelentkezett a már elvégzett ablakcsere és külső falszigetelés után az egyik raktárhelyiségben – látványosan az itt található segédkönyveken, illetve könyvtári állományú napilapok másodlatain – a penészesedés.

A tagintézmények többségében nincsenek klimatizált raktárak, kivétel Fejér, az OL (részben), Nógrád (részben), Pest (részben), Borsod (Alsózsolca, nem működik), Szolnok (nem működik). Fejér megye raktári viszonyai a 2014-ben átadott új épülettel megoldódtak, itt a klímaberendezés szakaszosan üzemel.

A megyei tagintézmények közül Bács-Kiskun, Békés, Csongrád-Csanád, Győr, Sopron, Komárom, Pest, Szabolcs-Szatmár-Bereg egyes telephelyein/raktáraiban a legszélsőségesebbek a hőmérséklet- és

páratartalom értékek, jellemzőek a nagy téli-nyári hőingadozások és/vagy a magas páratartalom, amelynek következtében több helyen komoly gondot okoz az iratok penészedése. Ezekben a raktárakban jellemző probléma a falak salétromosodása, a fűtés hiánya, illetve kikapcsolása takarékosági kényszerből, valamint a nyílászárók rossz állapota. A raktárak takarítását és szellőztetését mindenhol megoldják, és gondoskodnak az árnyékolásról is.

A raktári klimatikus paraméterek (hőmérséklet, páratartalom) változásainak monitorozását mindenhol folyamatosan végezték. A legtöbb tagintézmény már rendelkezik korszerű mérőműszerekkel (hordozható vagy rögzített), egy részük adatgyűjtős műszerekkel is. A mért adatokat számítógépen rendszerezik.

Dobozolás:

Az állományvédelem fontos részét képezi az iratanyag folyamatos átdobozolása. A rendezések során szinte mindenütt cserélik a régi, elhasználódott, savas tárolóeszközöket savmentes dobozokra, illetve savmentes palliumokba helyezik az iratokat. Az MNL intézményeiben az év során átdobozolásra került:

- az OL-ban 4102 raktári egység, 195,46 ifm
- a megyei tagintézményekben összesen 6576 raktári egység, 779,01 ifm
- MNL-ben összesen: 10.678 raktári egység, 974,47 ifm, ami némileg elmarad a tervezettől

Állományellenőrzés:

Az MNL csaknem valamennyi tagintézménye tervezi az éves kutatói forgalomba kerülő iratanyagának állományrevízióját.

III. 3.2. Restaurálás, konzerválás

Az MNL hat tagintézményében van restaurátor műhely, négy tagintézményben könyvkötő műhely, két helyen (OL, BAZML) pedig mindkettő. A tervet a tagintézmények/műhelyek teljesítették, több dokumentumfajta esetében túlteljesítés történt. A munkák kevés kivételtől eltekintve a tagintézmények saját műhelyeiben készültek.

	Országos Levéltár	Megyei tagintézmények	Összesen	terv
oklevél, kódexlap, címereslevél	135 címeres 748 oklevél	9 oklevél 1 címereslevél	757 oklevél 136 címereslevél	2
irat, nyomtatvány, könyvlap	1689	20.619 folió 10 kötet 0,02 ifm	22.308 folió 10 kötet 0,02 ifm	19 612
tervrajz, térkép	154	62 tervrajz 118 térkép 0,24 ifm	216 tervrajz 118 térkép 0,24 ifm	653
plakát, képeslap, családfa, rajz, fotó, üvegnegatív	31 pecsét 1 családfa	27 plakát 1 családfa 252 pecsét	283 pecsét 2 családfa 27 plakát	-
pecsétmásolat	131		131 pecsétmásolat	-

III. 3.3. Könyvkötészeti munkák

A palliumvágási igényeket nehéz tervezni, mert a rendezési munkák közben derül ki, hogy milyen palliumozási igény lép fel.

	Országos Levéltár	Megyei tagintézmények	Összesen	terv
lapjavítás	4457	7379	11836	18 867
könyvkötés javítása, új könyvkötés	60 javítás 44 új kötés	199 javítás 107 új könyvkötés	259 javítás 151 új kötés	2400
palliumvágás	15500	3141	18641	100.000
téka készítése		2	2	37
védőtok, tasak, mappa készítése	808 mappa 288 boríték 109 tok	49 mappa 69 védőtok	857 mappa 178 védőtok 288 boríték	562
védődoboz készítése	61 doboz	19 doboz	80 doboz	47

III. 3.4. Biztonsági másolatok készítése (mikrofilmezés, digitalizálás)

A mikrofilmezés az utóbbi években háttérbe szorult, viszont a digitális felvételek száma megnőtt. Tervezett biztonsági (állományvédelmi) és kutatói megrendelésre végzett reprográfiai munkák, biztonsági másolatok készítése (digitalizálás, fotózás, mikrofilmezés, felvételek/másolatok száma) az alábbiak szerint alakult:

Mikrofilmezés: Az MNL SZKI ÁRO reprográfiai műhelyében mikrofilmezés sem megrendelésre, sem állományvédelmi céllal nem történt. A mikrofilmes eszközöket ebben az évben lett helyreállítva, mikrofilmezés egyelőre nincs tervbe véve. A megyei tagintézmények közül Tolna megyében végeztek mikrofilmezést állományvédelmi céllal.

	Országos Levéltár	Megyei tagintézmények	Összesen
mikrofilmezés eredeti iratról	35	30.000	30.035

Egyedi digitalizálás (fotózás): Az MNL SZKI ÁRO fotóműhelyében 49.912 egyedi beállítású/szerkesztésű felvétel készült kutatói megrendelésekre, továbbá címereslevelekről, oklevelekről, pecsétekről, bemutatott iratokról, valamint kiállításokhoz, publikációkhoz, ezen kívül események dokumentálásaként. A megyei tagintézmények közül az MNL CSCSML magas felvételszáma digitális fényképezőgéppel végzett digitalizálást jelent.

	Országos Levéltár	Megyei tagintézmények	Összesen
egyedi digitalizálás (fotózás)	49.912	51.181	101.093

Tömeges digitalizálás (szkenelés): Az MNL SZKI ÁRO digitalizáló műhelyeiben 522.541 felvétel készült saját munkacsoporttal, kötetekről, szálas iratokról, térképekről, tervrajzokról, tervmunkában (és részben terven felül), projektek keretében. A tagintézmények közül Borsod-Abaúj-Zemplén, Csongrád-Csanád, Fejér, Hajdú-Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok, Komárom-Esztergom, Nógrád, Somogy, Szabolcs-Szatmár-Bereg, Tolna, Vas és Veszprém végzett tömeges digitalizálást, ebből kiemelten sokat, Hajdú-Bihar. A digitalizálás eddig projektmunkákkal összefüggésben valósult meg.

	Országos Levéltár	Megyei tagintézmények	Összesen
tömeges digitalizálás (szkenelés)	522.541	222.163	744.704

Mikrofilm-digitalizálás: Az SZKI ÁRO műhelyében összesen 2.163.728 felvétel készült. A megyei tagintézményeknél nincs mikrofilm-digitalizálás.

	Országos Levéltár	Megyei tagintézmények	Összesen
mikrofilm digitalizálás	2.163.728		2.163.728

III. 4. A levéltári anyag nyilvántartása

Az MNL a levéltári anyag megfelelő dokumentálása és megőrzésének biztosítása érdekében 2020-ban is a 27/2015. (V.27.) EMMI rendeletben meghatározottak szerint vezette az előírt nyilvántartásokat. Továbbra is kiemelt szakmai feladat volt az MNL egységes elektronikus nyilvántartási rendszere (scopeArchiv) használatának kiterjesztése. Ennek érdekében az MNL vezetése 2020. június 1-jén létrehozta az Elektronikus Nyilvántartások Főosztályát, március 19-én pedig a 4/2020 sz. főigazgatói utasításon keresztül szabályozta az elektronikus nyilvántartások vezetését.

A levéltári nyilvántartások (elsősorban a raktári nyilvántartások) szakmai rendeletnek megfelelő, MNL szinten egységes vezetéséhez szükséges kezdő lépések megtörténtek. Elindult a *Heti Scope* c. sorozat, amely egy olyan szakmai segédanyag-sorozat, amely az összes MNL dolgozóhoz eljutott az idei évben, és melynek segítségével mindenki megismerheti a scopeArchiv működését, helyes használatát. A 2020-ban kilenc számban megjelenő, 134 oldalnyi szöveges, és majdnem két óra terjedelmű videós segédanyagot tartalmazó sorozat profiljában keveredik a technikai tudás megismertetésének szándéka, a szakmai ajánlások kidolgozásán keresztül a munkafolyamatok oktatásáig, melyet oktatóvideók csatolásával valósult meg. A Heti Scope-ok mellett a scopeArchiv használatához készült egy, az MNL oktatási felületén (Moodle) – az SZKI-val együttműködve, NKA támogatásával – egy öt részből álló tesztekkel, példatárral elérhető e-learning oktatási segédanyag.

Ezek segítségével folyamatosan növekszik a helyesen feltöltött raktári nyilvántartások száma. A korábban felvittek javítása többségében azonban csak 2021-ben fog megvalósulni.

Raktári nyilvántartással való ellátottság, raktári nyilvántartások készítése

A 2020. évi tervben a levéltár még a hagyományos módon tervezte a raktári nyilvántartás készítését. Ez azt jelenti, hogy az elektronikusan készített nyilvántartások és a hagyományos módon készítették még nem különíthetők el egymástól a beszámolóban sem. További hiányosság még, hogy a beszámoló csak az iratfolyóméterben nyilvántartott iratanyagokkal számol, a darabszámban nyilvántartott vagy a nem papíralapú adathordozójú iratanyagokkal nem. Ezt a típusú feladatot 2021-ben mindenképpen át kell gondolni, annál is inkább, mert a 4/2020. sz. főigazgatói utasítás csak a scopeArchivban enged új raktári nyilvántartást létrehozni.

2020-ban a legtöbb tagintézményben továbbra is fontos feladat volt a megfelelő kutatási segédletekkel nem rendelkező irategyüttesek raktári nyilvántartással történő ellátása.

A megyei tagintézményeknél a raktári jegyzékkel el nem látott iratanyag mennyisége az előző évi adathoz képest összességében változatlan maradt (18%). Bár a legtöbb esetben ezekhez az iratokhoz is léteznek jegyzékek, ezek azonban nem merítik ki a raktári jegyzékkel szemben támasztott szakmai követelményeket. Az átlagtól jelentősen nagyobb terjedelemben raktári nyilvántartással még el nem látott iratanyagot több megye őriz: Hajdú-Bihar 47%, Nógrád 41%, Csongrád-Csanád 39%, Baranya 37%, Zala 32%, Bács-Kiskun 31%. Az Országos Levéltár szervezeti egységei ezen a téren jobban állnak (OL 45%). A 2021. évi tervben erre mindenképpen oda kell figyelni.

Általában a belső feldolgozó munkákat, és így a nyilvántartások készítését is hátráltató tényezők között meg kell különböztetnünk esetileg felmerülő nehézségeket (mint a 2020. évben a pandémia által indukált körülmények, valamint Csongrád-Csanád és Bács-Kiskun megye esetében a költözés és az arra való felkészülés), illetve folyamatosan fennálló nehezítő körülményeket. Utóbbiak közül általánosnak nevezhető a számítástechnikai infrastruktúra elavultsága, valamint az elmúlt bő két évtizedben kialakult, sok helyütt akut létszámhiány. A fentiek mellett Szabolcs-Szatmár-Bereg megye, illetve Győr-Moson-Sopron megye győri levéltára esetében a belső feldolgozó munkák a raktárak, vagy azok egy része fűtetlensége miatt gyakorlatilag csak az év felére, áprilistól szeptemberig tartó időszakra terjedhetnek ki.

Mindezek ellenére több tagintézmény (Borsod-Abaúj-Zemplén, Csongrád-Csanád, Heves, Jász-Nagykun-Szolnok, Komárom-Esztergom, Tolna és Vas megyék levéltárai, az 1945 előtti és utáni Kormánysszervek, Gazdasági Levéltárak Főosztálya) 200 ifm-nél több iratanyaghoz készítették új, illetve javított raktári jegyzéket a 2020-as év folyamán. A tervezett mennyiségtől az elkészült és javított raktári nyilvántartások száma némiképp elmarad, de ez indokolható a fent említett nehézségekkel.

A raktári nyilvántartások készítésénél új feladatok is megjelentek. Pl. 163.223 rekordot javítottak egyelőre Excelben az OL középkori gyűjteményében. Ebből 14.200 teljesen új rekord. Ezek betöltése 2021-ben várható. De ugyanígy új feladat a mikrofilmtári anyag és a hungarika nyilvántartás is, több mint 68.000 új rekord készült ezekhez.

Raktári nyilvántartással való ellátottság és raktári nyilvántartás készítése/javítása (ífm)¹:

Tagintézmény	Új raktári nyilvántartás			Javított raktári nyilvántartás			2020.12.31-én őrzött iratanyag terjedelme (ífm)	Ebből raktári nyilvántartással el nem látott (%)
	nyilvántar- tások száma	terjede- lem (ífm)	fondok száma	nyilvántar- tások száma	terjede- lem (ífm)	fondok száma		
MNL BKML	15	17,21	15	56	119,15	46	11.234,72	30,55%
MNL BaML	21	125,23	21	23	60,9	23	17.704,68	37,03%
MNL BéML	9	64,22	9	13	111,02	13	9767,2	18,31%
MNL BAZML	110	106,86	110	109	160,25	109	13.303,18	0,00%
MNL CSCSML	29	149,9	29	33	209,12	33	17.971,04	38,57%
MNL FML	8	19,64	8	77	72,9	77	10.141,08	0,00%
MNL GYMSML Győr	1	4,5	1	0	0	0	8316,99	23,35%
MNL GYMSML Sopron	10	73,33	7	0	0	0	6887,14	1,54%
MNL HBML	3	32,53	3	1	2,89	1	11.789,64	46,81%
MNL HML	34	35,9	21	28	495,67	14	10.514,54	1,56%
MNL JNSZML	20	28,69	11	82	414,32	82	8614,21	4,80%
MNL KEML	7	79,84	7	71	239,66	71	10.684,599	0,00%
MNL NML	10	38,61	10	1	0,78	1	9934,81	40,61%
MNL PML	4	29,49	4	1	2,52	1	20216	27,18%
MNL SML	120	177,32	120	0	0	0	17.576,57	1,65%
MNL SZSZBML	19	70,19	19	23	42,42	23	7842,15	21,16%
MNL TML	44	99,7	42	16	145,21	16	13153	5,66%
MNL VaML	57	158,36	41	37	65,69	33	10412	7,14%
MNL VeML	48	150,65	47	13	24,02	8	15.624,63	7,10%
MNL ZML	115	120,57	40	0	0	0	11189	32,26%
MNL OL 1945e KF	84	521,58	30	11	704,55	9	25.354,89	0,00%
MNL OL 1945u KPF	33	814,26	8	97	344,54	64	18.324,24	1,86%
MNL OL GL	6	90,51	5	176	3183,56	57	38.093,04	0,05%
MNL OL MGYF	15	0,66	15	17	22,27	17	4163,3	0,59%
Összesen	822	3009,75	623	855	6421,34	698	328.812,649	13,66%
Megyék	684	1582,74	565	584	2166,52	551	242.877,179	18,34%
OL	138	1427,01	58	301	4254,82	147	85.935,47	0,45%

¹ A táblázat csak az iratfolyóméter terjedelmű iratanyagok adatait tartalmazza

III.4.2. Elektronikus levéltári nyilvántartás (scopeArchiv)

A munkabeszámolóban 2017 óta mérjük fel a Magyar Nemzeti Levéltár központi elektronikus nyilvántartó rendszerében elvégzett munkát.

Már feltöltött anyagok javítása

A 4/2020. sz. főigazgatói utasítás egyik kiemelt feladata volt a már meglévő leírási egységek adatainak javítása. Az MNL Heves Megyei Levéltára a törzskönyvi nyilvántartásban járt élen (több mint 3000 fond és állag ISAD(G) űrlapján a szabvány 6 kötelező, illetve a 4/2020. főig. utasításban rögzített adatelemeket), az OL Magánlevéltárak és Gyűjtemények Főosztálya pedig felkészítette anyagát az online kikérésre. Ennek során megtörtént a Kutatóterem, Leírási egység állapota, referencia beállítása helyes állapotba, Érintett törzsegyeségek technikai szintekkel való tagolása ezrenként, "Létrehozás ideje megjegyzések" mező törlése a Scopeban, ahol ez az adat megegyezett a "Létrehozás ideje" mező tartalmával, hiányzó megnevezések pótlása, alárendelt leírási egységeinek törlése, mert üresen lettek feltöltve, Súlyszámok betöltése a Scope-ba, Jelzet és Jelzet (fa) szabályosra javítása. Az MNL Csongrád-Csanád Megyei Levéltárban 2020 folyamán sikerült külön leírási egység alá rendezni az MNL CSCSML központi levéltárát és fióklevéltárait, ezzel megszüntetve az évek óta fennálló törzsszám-anomáliákat. Ez volt az alapja a 2021-ben megkezdődő érdemi munkának a rendszeren belül.

Excel jegyzékek átalakítása

2020-ban a pandémiás helyzetre való tekintettel nagyon sok raktári nyilvántartás átalakítása megtörtént, abból a célból, hogy a scopeArchivba Transfer Assistant segítségével be lehessen tölteni.

A scopeArchivba való előkészítésre, és betöltött/létrehozott leírási egységekre vonatkozó adatok

Tagintézmény	betöltésre előkészített		létrehozott leírási egységek
	jegyzékek száma (xls)	Érintett anyag (ifm)	db
MNL BKML	5	30,39	11
MNL BaML	73	592,94	11.059
MNL BéML	4	104,87	2660
MNL BAZML	45	113,29	16.155
MNL CSCSML	0	0	89
MNL FML	608	183,52	2344
MNL GYMSML Győr	170	337,57	14
MNL GYMSML Sopron	0	0	5
MNL HBML	184	n.a.	1015
MNL HML	258	1089,36	35.692
MNL JNSZML	55	144,73	11.278
MNL KEML	5	56,81	134
MNL NML	302	727,38	32.976
MNL PML	46	372,06	10.680
MNL SML	102	358,9	3402
MNL SZSZBML	117	747,58	8980
MNL TML	621	1218,59	15.135
MNL VaML	655	1330,09	25.108
MNL VeML	192	1018,94	47.078
MNL ZML	0	0	183
MNL OL 1945e KF	55	1148,18	43.785
MNL OL 1945u KPF	399	519,12	25.912
MNL OL GL	156	1673,92	80.376
MNL OL MGYF	16	n.a.	53.504
MNL OL EL	n.a.	n.a.	1039
MNL OL üres			16.890
Összesen	4068	11.768,24	445.504

Leírási egységek létrehozása/betöltése a scopeArchivba

A következő táblázat adatsor alapján kijelenthető, hogy ebben az évben nagyon sok helyen öröndetes módon megindult a raktári jegyzékek feltöltésének folyamata. Kiemelhető Fejér, Tolna és Vas megye. A scopeArchivban létrehozott leírási egységek száma kiemelkedően magas Veszprém, Vas és Tolna megye, illetve az OL szervezeti egységei esetében. A feltöltött leírási egységek sajnos nem mindenhol felelnek meg a szakmai rendelet és főigazgatói utasítás elvárásainak, így 2021-ben nagyon sok leírási egységet kell majd javítani. A megyei levéltárak nagy része a IV., V., XXIII. fondőcsoportokra fókuszált. Több helyen tapasztalható a gyarapodások rögzítése kapcsán az új leírási egységek létrehozása.

A scopeArchivban létrehozott leírási egységek száma leírási szintenként

Tagintézmény	összesen	Fond	Állag	TE ²	sorozat	alsorozat	tétel	altétel	ügyirat	ügyiratdarab	egyed írat	egyedi írat
MNL BaML	11.059	1	86	87	202	121	5895	513	0	0	4241	0
MNL BAZML	16.155	13	16	29	100	0	12.119	1777	0	0	2087	43
MNL BéML	2660	42	58	100	522	22	2016	0	0	0	0	0
MNL BKML	11	10	1	11	0	0	0	0	0	0	0	0
MNL CSCSML	89	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
MNL FML	2344	7	9	16	3	0	2234	56	0	0	35	0
MNL GYMSML Győr	14	2	12	14	0	0	0	0	0	0	0	0
MNL GYMSML Sopron	5	0	5	5	0	0	0	0	0	0	0	0
MNL HBML	1015	0	0	0	0	0	284	149	0	0	415	164
MNL HML	35.692	22	39	61	12	8	21.580	1300	0	0	12.731	0
MNL JNSZML	11.278	16	36	52	104	0	2270	8849	0	0	3	0
MNL KEML	134	37	95	132	2	0	0	0	0	0	0	0
MNL NML	32.976	7	204	211	1353	2545	18.869	2763	6802	171	262	0
MNL PML	10.680	5	1	6	19	0	10.655	0	0	0	0	0
MNL SML	3402	14	16	30	36	80	1617	1277	11	0	351	0
MNL SZSZBML	8980	9	65	74	85	19	6128	2674	0	0	0	0
MNL TML	15.135	42	110	152	6	0	3559	5640	0	0	5778	0
MNL VaML	25.108	2	2	4	7531	14	10.239	7315	0	0	5	0
MNL VeML	47.078	26	13	39	806	615	28.611	13.564	0	0	3443	0
MNL ZML	183	20	101	121	27	0	0	0	0	0	0	0
MNL OL	221.506	12	41	53	1036	482	56.865	30.541	71538	411	36427	22.459
Összesen	445.504	287	910	1197	11.844	3906	182.941	76.418	78.351	582	65.778	22.666

² Törzsegység: állagok és fondok összesen

III. 5. Rendszerezés, rendezés

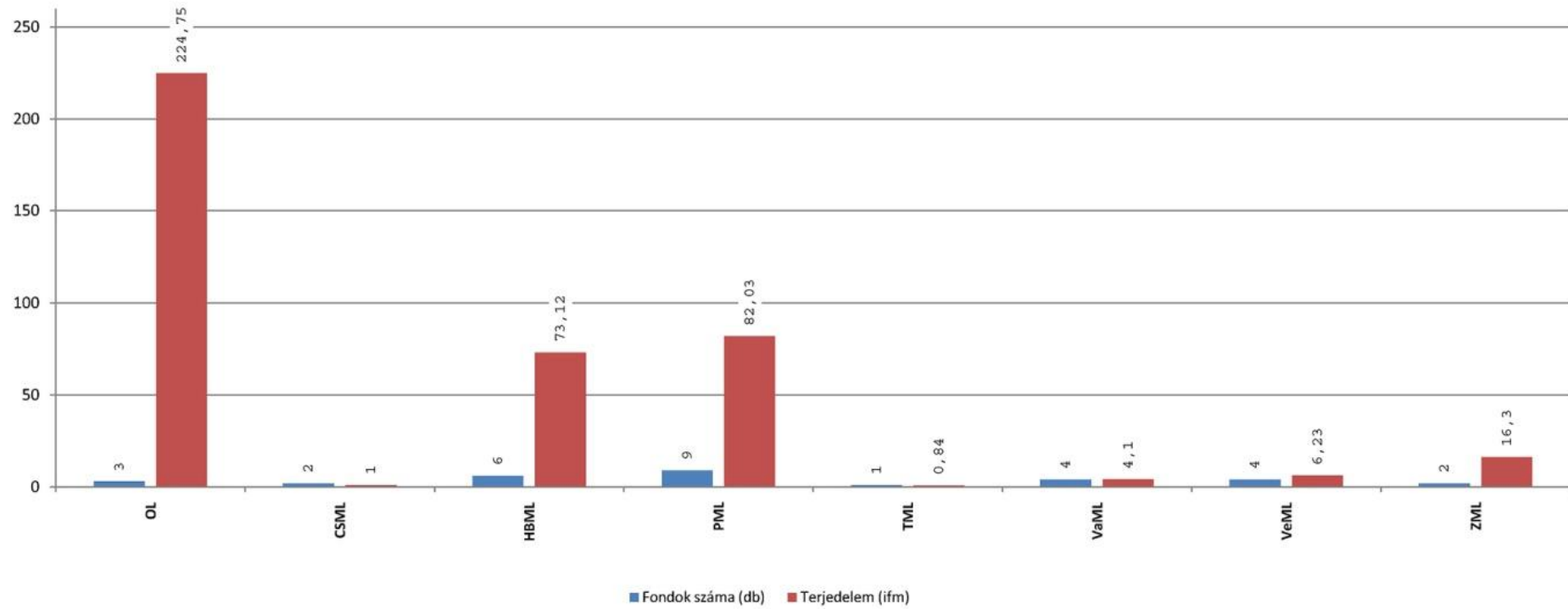
III.5.1. Alapszintű rendezés

Évek óta tendenciaként jelenik meg a Magyar Nemzeti Levéltár munkájában az alapszintű levéltári feldolgozó tevékenység csökkenése. Ennek okai a levéltári állomány rendezetlen iratanyagának fokozatos visszaszorulásában és az iratátvételi követelmények fegyelmezett végrehajtásában keresendők.

2020-ra az MNL szervezeti egységei mindössze 16 fond körében, 408,19 iratfolyóméter volumenben terveztek alapszintű feltárási munkát. A tervekkel lépést tartva, a tárgyév folyamán 31 fondot és 408 iratfolyómétert sikerült alapszintre hozni. A fond és állag szintig terjedő rendezés felét az Országos Levéltár Gazdasági Levéltári Főosztálya hajtotta végre, a Gazdasági Versenyhivatal anyagainak rendszerezése révén. Jelentős alapszintű levéltári iratfeldolgozó munka zajlott a Hajdú-Bihar és a Pest Megyei Levéltárban is, ahol többségében a tanácsai, kisebb részben önkormányzati és szakigazgatási szervek vittek hangsúlyos szerepet.

Az alapszintű rendezésben érintett fondok és fondfőcsoportok, a rendezett mennyiség

A levéltár megnevezése	Fondok száma (db)	Terjedelem (ífm)	Érintett fondfőcsoportok
MNL OL	3	224,75	VIII., XIX.
MNL CSCSML	2	1,00	XV., XXIV.
MNL HBML	6	73,12	XXIII-XXIV., XXX., XXXVII.
MNL PML	9	82,03	V., VII-VIII., XXIII.
MNL TML	1	0,84	XIV.
MNL VaML	4	4,10	VIII., X., XXV., XXXVII.
MNL VeML	4	6,23	X., XIII.
MNL ZML	2	16,30	XXIII.
Összesen:	31	408,37	V., VII-VIII., X., XIII-XV., XIX., XXIII-XXV., XXX., XXXVII.

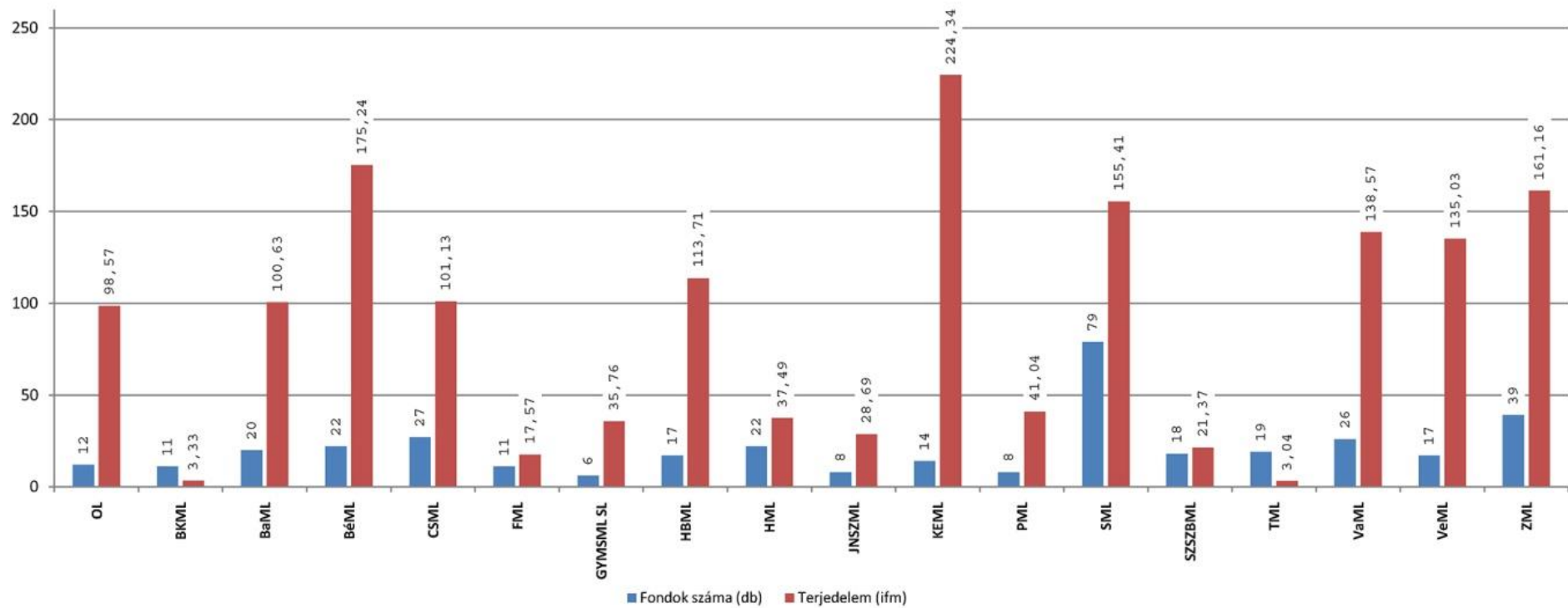
III.5.2. Középszintű rendezés

A rendezési munkákon belül hagyományosan a középszintű rendezés jut prioritáshoz a levéltárak rendszerező tevékenységében, melynek érvényre juttatásában a levéltárszakmai követelmények mellett az ágazati jogszabály is ösztönzőleg hat. Középszintű rendezéssel 2020-ban majdnem minden szervezeti egység számolt, 320 fondot érintően, 2848 ifm terjedelemben. A teljesítés kvantuma végül alatta maradt az előirányzott szintnek (1592 ifm valósult meg), azonban a tervezettnél szélesebb körű levéltári állományt ölelt fel, 376 fondot érintve. A terv és végrehajtás sarokszámait közt húzódó különbséget kisebb részben a tárgyévben végzett selejtezési munkák indukálták, melyek csökkentették a rendszerezés révén szintre hozott iratanyag mennyiségét. A differencia döntő hányadát a koronavírus járványhelyzet nyomán bevezetett kényszerintézkedések és különleges munkarend (home office) okozták. A munkacsoportban folytatott levéltári feldolgozó tevékenység kiváltása révén a segédletkészítés irányába mozdult el a szakmai feladatellátás súlypontja. A prognózisokhoz képest megfigyelhető elmaradások a betöltött szakmai státuszok számának csökkenésével és előre nem tervezett munkafeladatokkal is indokolhatók. A tervezés és végrehajtás közt látható különbség ellenére megállapítható, hogy összlevéltári tekintetben teljesültek a legfontosabb szakmai irányelvek a középszintű rendezésben, a körülményeket figyelembe véve reális és megfelelő szinten zárult az év ebben a munkaágban is.

Mennyiség tekintetében az MNL Komárom-Esztergom Megyei Levéltára áll a rendezési tabella élén. Összlevéltári perspektívában a szignifikáns mennyiséget feldolgozó szervezeti egységeknél a súlypontot a tanácsok, valamint a vállalati és szövetkezeti fondok alkották. Kiemelkedő arányt képviseltek a középszintű rendezési munkában továbbá a helyhatóságok 1950 előtti anyagai, az önkormányzatok fondjai, és a szakigazgatási szervek irategyüttesei is.

A középszintű rendezésben érintett fondok és fondfőcsoportok, a rendezett mennyiség

A levéltár megnevezése	Fondok száma (db)	Terjedelem (ifm)	Érintett fondfőcsoportok
MNL OL	12	98,57	VIII., XXIX., P, R, S szekciók
MNL BKML	11	3,33	VIII., X., XVII., XXIII., XXIV.
MNL BaML	20	100,63	IV., VI., VIII., IX., XI., XIV., XXIII.
MNL BéML	22	175,24	V., XV., XXIII., XXV., XXIX-XXX., XXXVII.
MNL CSCSML	27	101,13	IV., VII-VIII., X-XI., XIII-XV., XXIII., XXV., XXIX-XXX., XXXVII.
MNL FML	11	17,57	VIII-X., XIII-XV.,
MNL GYMSML Sopron	6	35,76	XIV., XXIII-XXIV., XXXVII.
MNL HBML	17	113,71	VII-VIII., XV., XXIII., XXV., XXIX., XXXV., XXXVII.
MNL HML	22	37,49	VIII., X., XIII., XV., XXIV-XXV., XXXV.,
MNL JNSZML	8	28,69	IV., XIV., XXIII., XXV.
MNL KEML	14	224,34	IV-VI., VIII., XXIII., XXIX.
MNL PML	8	41,04	IV., XXIII., XXXV.
MNL SML	79	155,41	VIII., XXIII., XXIX-XXX., XXXVII.
MNL SZSZBML	18	21,37	VIII., X., XIII-XIV., XXIII., XXIX-XXX., XXXIII., XXXV., XXXVII.
MNL TML	19	3,04	IV-VI., VIII-IX., XIV.
MNL VaML	26	138,57	V., VIII., X., XIII-XIV., XXIII-XXV., XXXVII.
MNL VeML	17	135,03	V., VIII., X., XIII-XV., XXIII., XXV., XXIX-XXX., XXXVII.
MNL ZML	39	161,16	IV., VII., X., XXIII., XXIX., XXXV.
Összesen:	376	1592,08	IV-XI., XIII-XV., XVII., XXIII-XXV., XXIX-XXX., XXXIII., XXXV., XXXVII., P, R, S szekciók

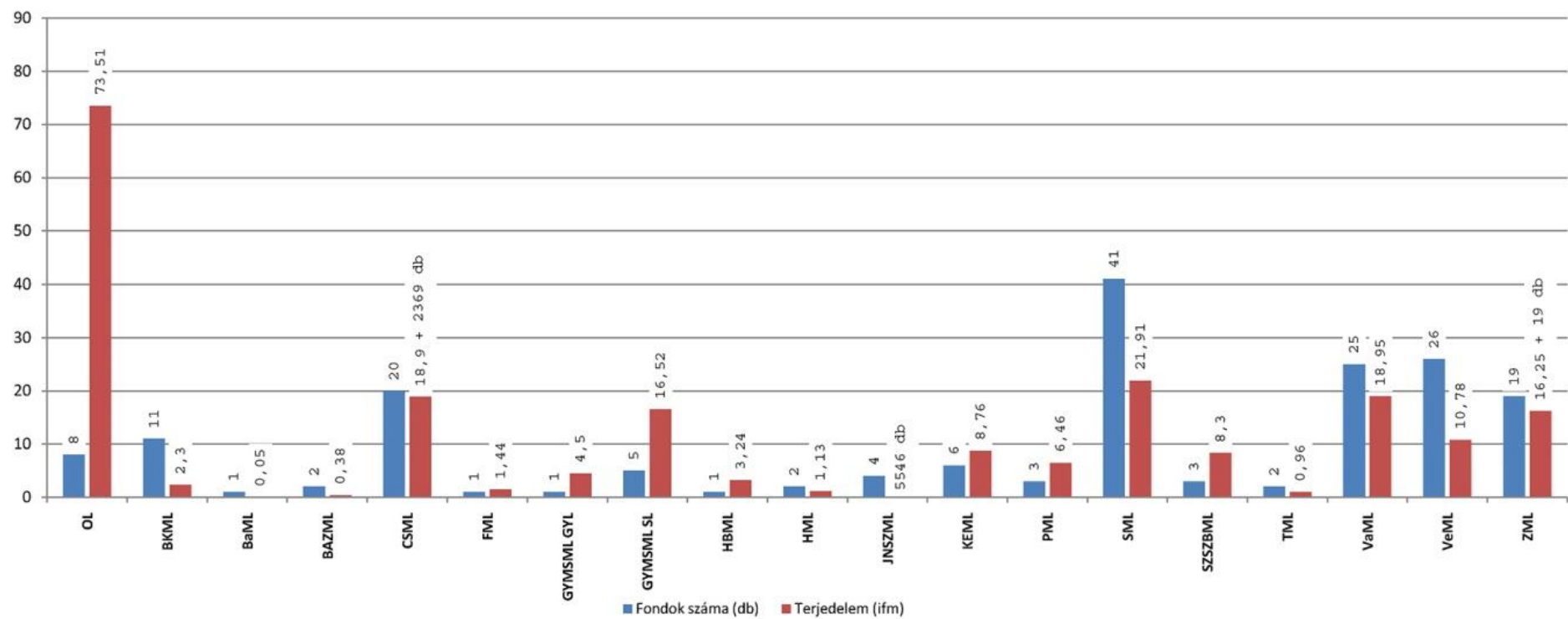

III.5.3. Darabszintű rendezés

Darabszintű rendezést 14 megyei tagintézmény és az Országos Levéltára tervezett 2020-ban, összesen 119 ifm terjedelemben és 1500 db egyedileg nyilvántartott dokumentum tekintetében. A végrehajtás ez évben is meghaladta a munkatervben foglalt mennyiséget. Ezen levéltári feldolgozó munka az MNL-ben összesen 181 fondot érintett és 139 ifm-t ölelt fel. A tárgyév során az Országos Levéltára folytatta a legeredményesebb tevékenységet, legmagasabb szinten rendszerezve egyes kormányzati és országos hatáskörű államigazgatási hivatalok (pl Népjóléti Minisztérium, Múzeumok és Műemlékek Országos Központja), valamint illetékességébe tartozó gazdasági szervek (KPM Vasúti Főosztály) levéltári anyagát. A darabegységben kezelt iratok közül közel 8000-et sikerült feldolgozni, melyek az MNL Csongrád-Csanád Megyei Levéltára fotó-, illetve az MNL Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltára tervrajzgyűjteményét képezték. A darabszintű rendezés esetében a feudális kori és a gyűjteményes fondok mellett hangsúlyos szerepet kaptak a tanács, jogszolgáltatási és családi iratok is. A darabszintű rendezéseket az adatbázis-építések, illetve azzal összefüggésben a digitalizálási, továbbá ügyfélszolgálati célok is indukálták.

A darabszintű rendezésben érintett fondok és fondfőcsoportok, a rendezett mennyiség

A levéltár megnevezése	Fondok száma (db)	Terjedelem (ifm)	Érintett fondfőcsoportok
MNL OL	8	73,51	XIX., XX., C, K szekció
MNL BKML	11	2,30	XV., XVII., XXIII.
MNL BaML	1	0,05	XIII.
MNL BAZML	2	0,38	XIII., XIV.
MNL CSCSML	20	18,90+2369 db	IV-VI., VIII., XIV., XV., XVII., XXIV.
MNL FML	1	1,44	VI.
MNL GYMSML Győr	1	4,50	XIV.
MNL GYMSML Sopron	5	16,52	IV., VII., XV., XXV.
MNL HBML	1	3,24	XIV.
MNL HML	2	1,13	V., XV.
MNL JNSZML	4	5546 db	VIII., X., XIV., XXXVI.
MNL KEML	6	8,76	IV., XXXV.
MNL PML	3	6,46	IV., X., XXIV.
MNL SML	41	21,91	X., XIII., XIV.
MNL SZSZBML	3	8,30	XIV., XXIII., XXX.
MNL TML	2	0,96	XIV., XV.
MNL VaML	25	18,95	VIII., X., XIII-XV., XXIII.
MNL VeML	26	10,78	V., VIII. XI., XIII., XIV., XXIII.
MNL ZML	19	16,25 + 19 db	IV., V., VII., XIV., XV., XXIII., XXXV.
Összesen:	181	138,48+7934 db	IV-VIII., X., XIII-XV., XVII., XIX., XX., XXIII-XXV., XXX., XXXV., XXXVI., C, K szekció

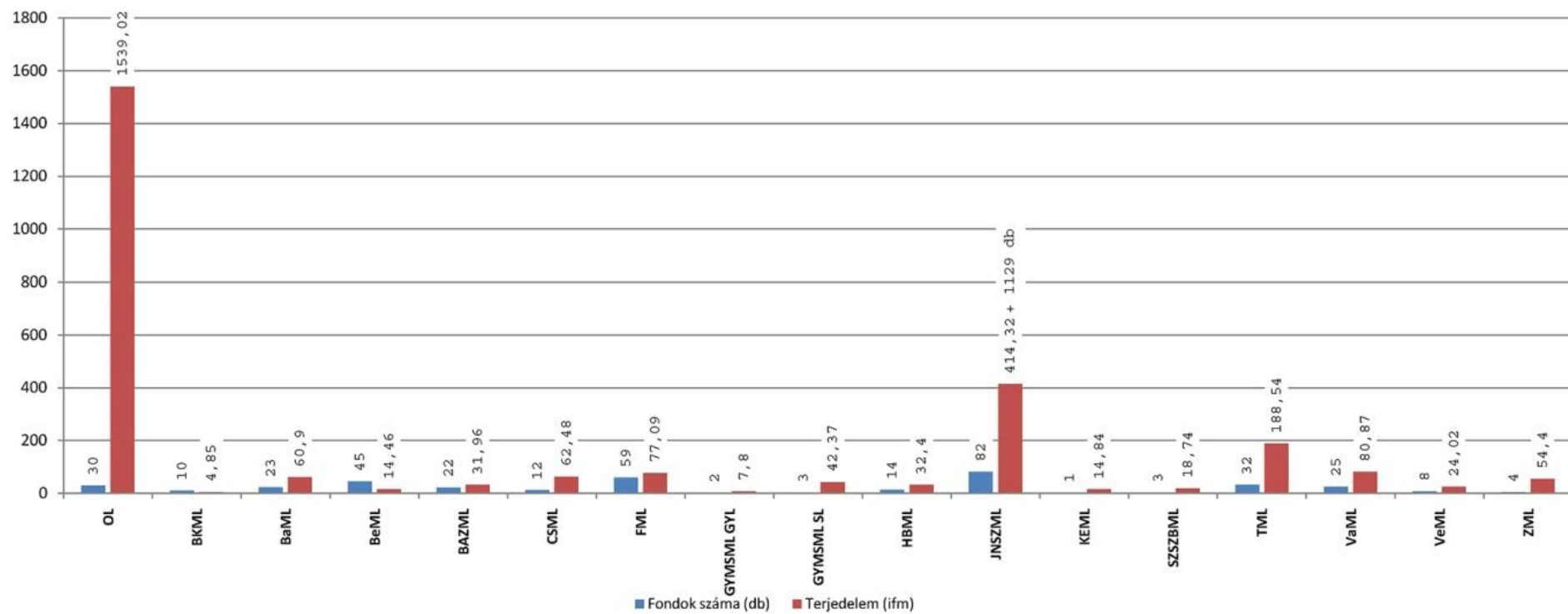

III.5.4. Ellenőrző rendezés

Ellenőrző rendezést 14 megyei tagintézmény és az Országos Levéltára tervezett, mintegy 1962 ifm terjedelemben és 355 fond vonatkozásában. Ezen levéltári feldolgozó munkafajta felölelte közel valamennyi fondfőcsoportot. Jellemzően a korábban már legalább középszinten rendezett, de valamilyen ok (költöztetés, sűrű használat, eleve nem szakszerű vagy időközben meghaladottá vált rendezési szisztéma) miatt keveredetté vált irategyűteseket kellett ellenőrizni, adott esetben a rendezettségét revideálni, vagy a megszűnő fondcsoportok miatt volt szükséges az ellenőrző munkát elvégezni. Mennyiséget tekintve az Országos Levéltára emelkedik ki a statisztikai adatsorok számsorai közül, mely tagintézmény önmagában elvégezte az ellenőrző rendezés több mint felét. Rajta kívül négy megyei levéltár (Jász-Nagykun-Szolnok, Tolna, Vas, Fejér) jelentett le számottevő eredményt feldolgozó tevékenységeinek sorában. Az ellenőrző rendezés 2020-ban a tervben vállaltakat meghaladva, 375 darab fondot és 2669 folyóméternyi iratanyagot érintett.

Az ellenőrző rendezésben érintett fondok és fondfőcsoportok, a rendezett mennyiség

A levéltár megnevezése	Fondok száma (db)	Terjedelem (ifm)	Érintett fondfőcsoportok
MNL OL	30	1539,02	VIII., XVIII-XX., XXIX., A, C, F, K, N, O, P, R, Y, Z szekció
MNL BKML	10	4,85	V., VIII., X., XVII., XXIII., XXIV.
MNL BaML	23	60,90	IV., VIII., XI., XIII., XV., XXIII.
MNL BeML	45	14,46	VIII., XI.
MNL BAZML	22	31,96	IV., V., VIII., XVII., XXIII-XXV.
MNL CSCSML	12	62,48	IV., IX., XV., XXIII.
MNL FML	59	77,09	IV., VIII., XIV., XXIII.
MNL GYMSML Győr	2	7,80	IV.
MNL GYMSML Sopron	3	42,37	XI., XXIII.
MNL HBML	14	32,40	IV., V., VII-IX., XXIII., XXIV.
MNL JNSZML	82	414,32+1129 db	XV., XXIX., XXXIII., XXXV.
MNL KEML	1	14,84	IV.
MNL SZSZBML	3	18,74	VI., XXIII.
MNL TML	32	188,54	V., VIII., XVII., XXIII., XXV., XXX., XXXIII., XXXVII.
MNL VaML	25	80,87	X., XIII., XIV., XXIII., XXV., XXVIII., XXXI., XXXVII.
MNL VeML	8	24,02	IV., V., VIII., XXIII.
MNL ZML	4	54,40	XXIV., XXV.
Összesen:	375	2669,06+1129 db	IV-XI., XIII-XV., XVII-XX., XXIII-XXV., XXVIII-XXXI., XXXIII., XXXV., XXXVII., A, C, F, K, N, O, P, R, Z, Y szekció

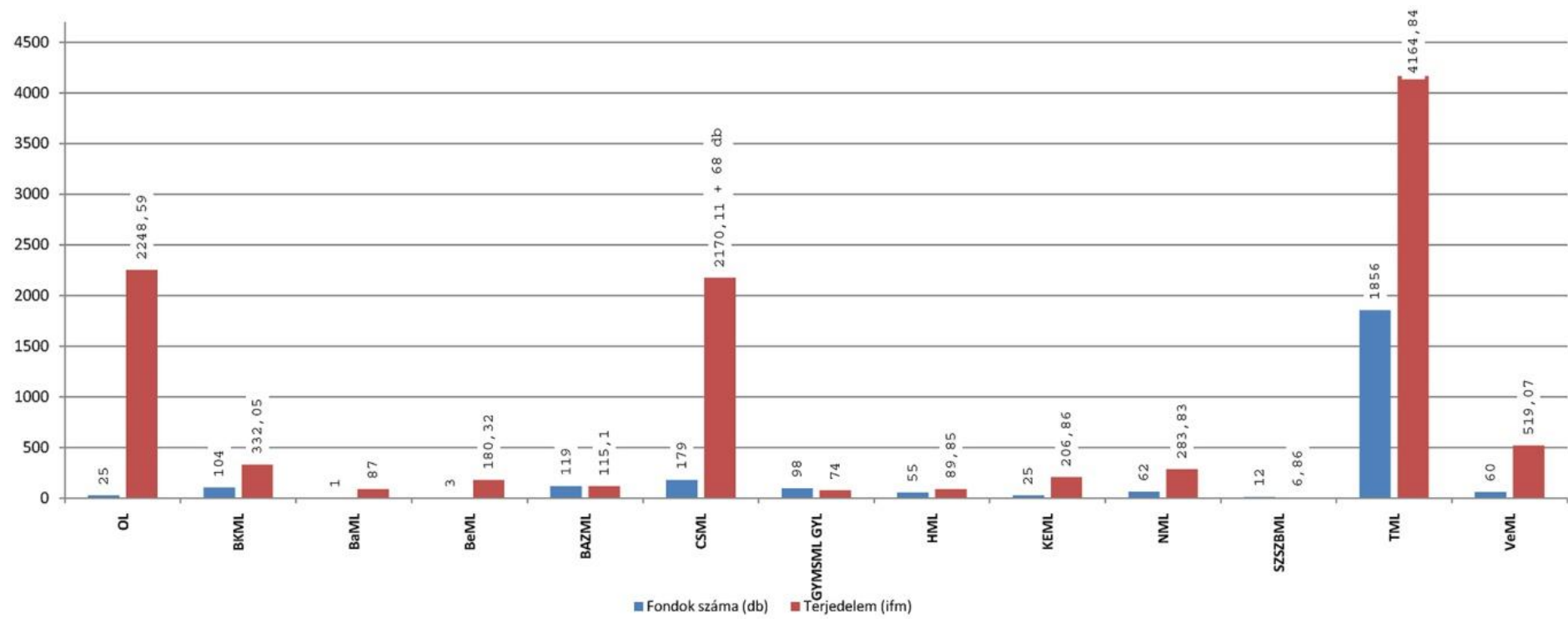

III.5.5. Raktári rendezés (mintaállványozás, jelzetelés, átrendezés)

A munka legtöbb esetben raktáron belüli átrendezést, tömörítést kisebb mértékben mintaállványozást jelentett. Jelzetelést kevés helyen végeztek, elsősorban ott, ahol digitalizálásra történő előkészítés vagy darabszintű rendezés is történt. 2020. évre vonatkozóan MNL szinten ez a munkafeladat 2599 fondot fogott át, és 10.478 ifm összerjedelemet eredményezett. A teljesített szám döntő hányadát a mintaállványozási tevékenység adta.

A raktári rendezésben érintett fondok és fondfőcsoportok, a rendezett mennyiség

A levéltár megnevezése	Fondok száma (db)	Terjedelem (ifm)	Érintett fondfőcsoportok
MNL OL	25	2248,59	XVIII., XIX., XXVII., XXIX., Z szekció
MNL BKML	104	332,05	IV., VI., VIII., IX., XII-XV.
MNL BaML	1	87	VI.
MNL BeML	3	180,32	XXV., XXIX.
MNL BAZML	119	115,10	IV., V., VIII., XV-XVII., XXIII., XXIV., XXIX., XXXVII.
MNL CSCSML	179	2170,11+68 db	V., VII., XII-XV., XXV., XXX.
MNL GYMSML Győr	98	74	VI., XXIII.
MNL HML	55	89,85	VIII., X., XIII., XV., XXIV., XXV., XXXV., XXXVII.
MNL KEML	25	206,86	IV-VI., VIII., X., XIII., XXIII-XXIV., XXIX., XXXV.
MNL NML	62	283,83	XXXV.
MNL SZSZBML	12	6,86	VI., XXIV.
MNL TML	1856	4164,84	IV-VII., IX-XI., XV., XVII., XXII., XXIV.
MNL VeML	60	519,07	IV., V., VIII., X., XI., XIII., XIV., XXIII., XXV., XXIX., XXX., XXXV., XXXVII.
Összesen:	2599	10478,48+68 db	IV-XV., XVII-XIX., XXIII-XXV., XXIX., XXX., XXXV., XXXVII., Z szekció

III. 6. Selejtezés

A Magyar Nemzeti Levéltár ingatlanfejlesztési stratégiájának tervszerű végrehajtása ellenére a tagintézmények többsége továbbra is szabad raktári férőhely kapacitás problémákkal küzd, mely indokolja az intézményekben zajló selejtezési munkák létjogosultságát.

2020-ban öt megyei tagintézményben, valamint az MNL OL Gazdasági Levéltári Főosztályán és az MNL OL 1945 utáni Politikai Kormánysszervek és Pártiratok Főosztályán került sor selejtezésekre. Jogszabályi előírások alapján levéltári anyagot nagyobb terjedelemben az MNL Országos Levéltára, az MNL Komárom-Esztergom Megyei Levéltára és az MNL Zala Megyei Levéltára vont selejtezési eljárás alá. Hét tagintézményben a rendezési munka során következett be 91,66 iratfolyómétert kitevő iratcsökkenés. A selejtezések a korábbi évekhez hasonlóan elsősorban az 1945 után keletkezett iratanyagot, s ezen belül is a tanácsi, valamint a vállalati iratokat érintették, de a megyei levéltárak esetében kisebb mennyiségű iratanyag selejtezés alá vonására került sor a központi államigazgatás, a tanintézetek, intézmények és az egyesületek szerveinek a köréből is.

A korábbi évekhez hasonlóan a selejtezési munkafolyamat mindenütt szorosan összekapcsolódott a rendezési munkákkal, emiatt az alább közölt táblázatban külön oszlopban tüntettük fel a tényleges selejtezés által, és a rendezések során bekövetkezett iratcsökkenéseket.

A levéltár megnevezése					Selejtezés	Rendezés során
	Fondok száma (db)	Selejtezés alá vont irat terjedelme (ifm)	Selejt mennyisége (ifm)	Érintett fondfőcsoportok	Selejtezés jóváhagyása (megtörtént, folyamatban)	bekövetkezett iratcsökkenés (ifm)
MNL OL	12	249,12	78,81	XIX., XXIX., XXXIV., Z.	Folyamatban, Megtörtént	1,56
MNL BKML	–	–	–	–	–	–
MNL BaML	1	28	3,4	X.	Folyamatban	2,67
MNL BéML	–	–	–	–	–	–
MNL BAZML	–	–	–	–	–	–
MNL CSCSML	–	–	–	–	–	–
MNL FML	–	–	–	–	–	–
MNL GYMSML Győr	–	–	–	–	–	–
MNL GYMSML Sopron	–	–	–	–	–	–
MNL HBML	–	–	–	–	–	–
MNL HML	–	–	–	–	–	8,87
MNL JNSZML	1	3,72	1,86	VIII.	Megtörtént	–
MNL KEML	5	131,9	30,26	VI., VIII., XXIII., XXIX.	Folyamatban	–
MNL NML	–	–	–	–	–	–
MNL PML	–	–	–	–	–	–
MNL SML	2	21,35	8,3	X., XXIII.	Folyamatban	12,44
MNL SZSZBML	–	–	–	–	–	–
MNL TML	–	–	–	–	–	–
MNL VaML	–	–	–	–	–	0,96
MNL VeML	–	–	–	–	–	3,16
MNL ZML	6	79,31	46,91	XXIII., XXIX.	Folyamatban	62
Összesen	27	513,4	169,54	VI., VIII., X., XIX., XXIII., XXIX., XXXIV., Z.	Megtörtént: 2 Folyamatban: 5	91,66

A tagintézmények 2020. évi munkatervei alapján a selejtezés alá vont levéltári iratanyag 682,93 iratfolyómétert tett ki. Ezzel szemben 2020-ban a ténylegesen selejtezés alá vont iratanyag mindössze 513,4 iratfolyóméter volt, mely a jelzett célkitűzésnek a 75%-át teszi ki.

A 2020. évi munkatervben megjelölt selejtezési tervszámaikból az MNL Komárom-Esztergom Megyei Levéltára és az MNL Zala Megyei Levéltára felülteljesítette a tárgyévre kitűzött mennyiségi kvótát, míg az MNL Somogy Megyei Levéltára a tervbe vett 182,07 iratfolyóméter helyett csupán 21,35 iratfolyóméter iratanyagot vont eljárás alá.

A 2020. évi munkatervben megjelölt selejtezési tervszámaikból az MNL Fejér Megyei Levéltára, az MNL Heves Megyei Levéltára és az MNL Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltára semmit sem valósított meg.

Az MNL Baranya Megyei Levéltára és az MNL Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltára a 2020. évi munkatervében nem számolt a selejtezéssel kapcsolatos munkafolyamatokkal, ennek ellenére a két tagintézmény összesen 31,72 iratfolyómétert (egy-egy fond) vont eljárás alá.

III. 7. Segédlet-készítés

A Magyar Nemzeti Levéltár elektronikus nyilvántartó rendszere a scopeArchiv egyszerre nyilvántartást és kutatást megkönnyítő segédlet, az ISAD(G) szabványnak megfelelően. A 2020. évi tervezés után jelent meg a 4/2020. sz. főigazgatói utasítás, amely a segédletkészítés helyének (levéltári leírás) a scopeArchivot jelöli meg elsődlegesnek. A scopeArchivon kívül lajstromok, tematikus segédletek, regeszták készítésére csak indokolt esetben kerülhet sor. Az MNL adatbázisait a rendelkezés nem érinti, melyek így a segédletkészítés (levéltári leírás) másik nagy csoportját alkotják.

III.7.1. Adatbázisok

2020 elejére megvalósult az AdatbázisokOnline online felületének (<https://adatbazisokonline.hu/>) teljes körű megújítása és üzembehelyezése. Az adatbázisok online azonban nem csak megjelenési felület, hanem komoly háttéradatbázissal, belső feltöltőfelülettel rendelkezik. Kiegészítő része az MNL névtéradatbázisa.

Nagy előrelépés, hogy az elmúlt években elkészült I. világháborús gyűjtemény 2020-ban megjelenhetett az AdatbázisokOnline-on.

Tovább folytatódott az MNL OL 1526–1570 közötti iratainak feldolgozása NKFIH projekt keretében (E, P, R szekció). A második szakasz (2019. szept. 1.–2020. aug. 31.) során összesen 5542 új rekord került rögzítésre, döntően a projektből finanszírozott („külsős”) munkaerővel. A korábbi tapasztalatokra építve új kitöltési utasítás is készült, melyet több megbeszélés során lett véglegesítve. Jelen munkaszakasz során a legtöbb rekordot a Magyar Kamara Archivuma, Neo-Registrata Acta (E 148) állagában került rögzítésre: 4596 db. Ezen kívül rögzítésre került a Gyulafehérvári Káptalan Országos Levéltára, Cista comitatum állagának (F 4) releváns iratait: 532 db, és elkezdődött a Zichy család zsélyi levéltárának (P 707) missiliseit (XXXII. sorozat): 2020.08.31-ig 254 db készült el. Ezekon kívül elkészült még további 160 rekord, a korábban feldolgozott állagok kiegészítéseként, amelyeket a javítások során lett elvégezve. Az MNL névtére (AOL) is folyamatosan bővült. Ebben az időszakban összesen 6531 személy névtérrekorddal foglalkoztak a kollégák. 4562 db új személynév rekord (83074–88137 számú rekordok között) készült, a többi (1969) a korábban létrehozott rekordok módosítása (pl. új foglalkozás, pontosabb dátum meghatározás, jelzet javítása stb.). Az új rekordok közül 1792 új személyként került be, a maradék (2770) névvariáns.

2020-ban is tovább folytatódott a címereslevél adatbázis építése. A 2019 áprilisában megkezdett munka eredményeként 19 tagintézmény címereslevél-anyagának levéltárosi és restauratori ellenőrzése megtörtént. Összesen: 1108 db digitalizált irat, amiből 931 db eredeti címereslevél, melyeket fel is dolgoztunk az adatbázisban. A jelen projektben összesen 9164 db új felvétel készült el.

A pártiratok adatbázis építése tovább folytatódott:

- MNL ZML-XXIII.302.a. Letenyei Járási Tanács Végrehajtó Bizottsága iratai. Ülésjegyzőkönyvek 1950–1970 1.63 ifm
 - MNL ZML-XXIII.402.a. Zalaegerszegi Járási Tanács Végrehajtó Bizottsága iratai. Ülésjegyzőkönyvek 1956–1965, 1956–1963 1.4 ifm
 - MNL ZML-XXXV.3.aa. Magyar Szocialista Munkáspárt Nagykanizsai Járási Bizottsága és szervezeteinek iratai. (Ideiglenes) Intézőbizottság üléseinek jegyzőkönyvei 1957 0.6 ifm
 - MNL ZML-XXXV.3.ab. Magyar Szocialista Munkáspárt Nagykanizsai Járási Bizottsága és szervezeteinek iratai.
 - Pártértekezletek jegyzőkönyvei 1959–1980 0.22 ifm
 - MNL ZML-XXXV.3.ac. Magyar Szocialista Munkáspárt Nagykanizsai Járási Bizottsága és szervezeteinek iratai. Pártbizottság üléseinek jegyzőkönyvei 1957–1982 0.66 ifm
 - MNL ZML-XXXV.3.ad. Magyar Szocialista Munkáspárt Nagykanizsai Járási Bizottsága és szervezeteinek iratai. Pártvégrehajtóbizottság üléseinek jegyzőkönyvei 1957–1982 2 ifm
- Feltöltés az AOL-ba folyamatban
- MSZMP pártértekezletek napirendi jegyzékei (MNL SZSZBML XXXV.32-33., kb. 5 ifm)
 - MNL SZSZBML XXIII.101-102. Nyíregyháza VB és tanácsülési jkv. napirendi pontjai (2144 sor)

Egyéb AOL adatbázisok:

- 1848. évi választási névjegyzékek adatbázisa: 18150 rekord
- D 188 – Személyügyi nyilvántartási iratok 1980 rekord
- Dika adatbázis névtérazonosítása. A régi bevitt adatok Névtérrel történő egybevetése, a névtér ID-k bevitele, helynévazonosítás: 48380 rekord
- E 158 – Conscriptiones portarum: 6007 rekord
- E 190 – Archivum familiae Rákóczi: 1628 rekord
- E 254 – Repraesentationes, informationes et instantiae: 545 rekord

- F 132 – Documenta privatorum: 31 rekord
- F 21 – Armales: 128 rekord
- K 86 – Külügyminisztérium, Buenos Aires-i tb. konzulátus, majd követség 1402 rekord
- N 26 - Regnicolaris levéltár, Conscriptio regnicolaris art. VII. 1827. ordinata: 8749 rekord
- Zsidó vagyonnal kapcsolatos adatbázis: 184 rekord
- Tovább folytatódott a „Művelődésügy minisztériumainak vezetőtestületi ülései 1953–1974” napirendi jegyzékanyag (XIX-I-2-o) feldolgozása.

Kiemelt feladat volt az orosz-magyar hadifogoly adatbázis adatainak egységesítése, fordítása. (közel 50.000 adatmező)

Tovább folytatódott a Párt-Állam-Párt NEB-MNL-es közös adatbázis bővítése a Szolnok megyei tanácsi vezetők adataival (MNL JNSZML XXIII. fondőcsoport) www.paap.hu. Az MNL GYMSML Győri Levéltára javította az MSZMP Pártarchívum adatbázisát XXXV. 415. – XXXV. 428. fondok esetében (5 ifm). Az MNL Tolna Megyei Levéltára 6197 rekordot készített.

Egyéb adatbázisok tagintézményenként:

- MNL BéML: Tematikai cédulák adatbázis (XXIII. 404., 2,28 ifm <http://bekes-archiv.hu/leveltar3/>). 1342 db választásokkal, pártokkal kapcsolatos dokumentum (1988–2020) (plakát, tábló, kisnyomtatvány) bevitele a Plakátok, táblók, egyéb kisnyomtatványok c. adatbázisba (XV. 5. b. 0,72 ifm) (offlinea kutatóterembe érhető el Excel-táblázatban)
- MNL BaML: Jog- és tulajdonfosztás, identitástörés a vidéki Magyarországon a kommunista diktatúrában című kutatási projekt bibliográfiai adatbázisa, 350 rekord
- MNL BaML: Folytatta a németek kitelepítésével, tulajdonfosztásával kapcsolatos adatbázis építést (Dunaszekcső, Lánycsók és Mágocs községek kitelepítési névjegyzékeinek, valamint vagyonleltárai: 2335 rekord, Belügyminisztériumi anyag (MNL OL XIX. B. 1.): 6390 rekord. TML: 0,68 if, anyagot nézett át négy törzsegségben. A legnagyobb a XXIV.201.b Tolna Megyei Földhivatal iratai – Vagyonleltárak 1946–1948, Bátaszék, Dunakömlőd, 0,60 ifm.
- MNL BaML: a Főszolgabírók építési iratairól Excel táblázatban rögzített hét törzsegség anyagából 6093 rekordot.
- MNL CSCSML:
 - Ingatlan-nyilvántartó adatbázis a (VII. 1.) Csongrádi Magyar Királyi Járásbíróság, 1946-tól Járásbíróság iratai – Telekkönyvi jegyzőkönyvek és betétek anyagából. 2020-ban elkészült: 3875 rekord.
 - Kutatást segítő egységes adatbázis is készült az oktatási intézmények anyagából. hét törzsegségben összesen: 2749 rekord.
 - Adatbázis készült a Szentesi Járásbíróság 1977–1990 között keletkezett és levéltár őrzésében lévő polgári perekről. Ez 3435 akta számát, alperes, felperes nevét és az ügy tárgyát tartalmazza.
 - IV. 455. d., VI. 101., V. 72. Makói zsidóság lélekszáma a vészkorszak idején (1941–1944) A makói gettóból deportáltak (1944.06.16.) (Clames Conference) 4,20 fm 2558 rekord 42506 kitöltött mező
 - V. 72. c. Makó város tanácsának iratai (1919–1921) – Makó román megszállásával kapcsolatos iratait feltáró adatbázis 3,96 fm 187 rekord 640 kitöltött mező
- MNL FML A Második világháborús emlékművek adatbázisa készült el
- MNL HBML:
 - A Népjóléti Minisztériumnak megküldött névjegyzékek név szerint kereshető adatbázisa (HU MNL OL XIX-C-11.): <http://gulag.hbml.hu/adatbazisok/nepjoleti-miniszteriumnak-megkuldott-nevjegyzek-a-hazatert-hadifoglyokrol-orszagok/>
 - Református egyházi anyakönyvek – Bihar vármegye (HU MNL HBML IV. 465.): még nem érhető el
 - Hajdú-Biharból elhurcolt hadifoglyok és polgári személyek – Egyek, Mikepércs, Vámospércs (HU MNL HBML IV. 901/c., HU MNL HBML V. 623/c.): <http://gulag.hbml.hu/adatbazisok/hajdu-biharbol-elhurcolt-hadifoglyok-es-polgari-szemelyek/>
 - Bihar Vármegye Törvényszékének iratai – Ügyészségi vizsgálatok, Polgári perek, Tiszti perek, Úriszéki iratok (HU MNL HBML IV. 6.): még nem érhető el
 - Debrecenbe menekültek szállásjegyzéke 1849 (HU MNL HBML IV. 1114/b.): még nem érhető el
 - Debrecen város 1850. évi népösszeírása (HU MNL HBML IV. 1109/p.): még nem érhető el
- MNL SZSZBML:

- 1990-es archontológia: Országgyűlési és helyhatósági választások iratai (feldolgozott fondok: XXXIII.4., kb. 2,16 ifm, szakirodalom, névtárak) <http://www.szabarchiv.hu/drupal/arch>
- választói névjegyzékek (1905): IV.403., V.71. 1905. évi névjegyzékek feldolgozása (kb. 0,15 ifm/14132 név)
- szatmári tudástár (feudális összeírások szkennelése)
- izraelita anyakönyvek indexálása (Tunyog, Nagydobos, Fehérgyarmat, Mátészalka, Papos, kb. 2500 sor)
- Arcképcsarnok (kb. 2400 új adat feldolgozása, különböző fondok, szakirodalom)
- Forrásválogatás: 1970-es árvíz (forrásválogatás saját gyűjteményből és más intézmények anyagából: <http://www.szabarchiv.hu/drupal/arviz/index>
- Hetedízigen keretében családtörténeti források (Osváth család iratai): <http://www.szabarchiv.hu/drupal/node/186755>
- MNL TML:
 - IV.401.a. Tolna vármegye főispánjának iratai – Általános iratok: 189/1945. Szovjetunióba hurcolt magyar állampolgárok adatbázisa 0,06 ifm elérhető: MNL TML honlapján
 - IV.403.c Tolna vármegye Központi Választmányának iratai, Választói névjegyzékek, 0,25 ifm, excel-formátumban MNL TML honlapján elérhető
 - Választói kerületek névjegyzékei:
 - IV.405. Tolna vármegye tiszti főügyészének iratai 1873-1950, (névmutató) 3,42 ifm
 - VIII. fondfőcsoport Iskolai anyakönyvek MNL szintű nyilvántartáshoz (435 iskola, 127,71 ifm)
 - IV.1.d.Tolna Vármegye Nemesi Közgyűlésének iratai Ö.455: temetők adatbázisa XVIII. sz. 0,01 ifm – interneten nem elérhető belső használat
 - IV.1.d.Tolna Vármegye Nemesi Közgyűlésének iratai Ö.457 iskolamesterek összeírása XVIII. sz. 0,01 ifm – interneten nem elérhető belső használat
 - IV.4.b. II. József-féle közigazgatás iratai – Iskolák összeírása 1789; Iskolák és tanítók adatbázisa 0,10 ifm – interneten nem elérhető
 - IV.103. Tolna Vármegye Központi Választmányának iratai 1848; szekszárdi kerület választói névjegyzéke 0,01 ifm – interneten nem elérhető
- MNL VeML (IV.1.e) Veszprém megyei nemesi összeírások adatbázisa 1666–1818 MNL központi adatbázis és belső hálózaton (excel)

III.7.2. Egyéb segédletek

Az alábbi segédlet lényege a darabszintű leírás és feltárás volt.

Tagintézmény	Törzsszám	Cím/leírás	ifm	rekord	kitöltött mező
MNL BKML	V. 175. b	Kiskunfélegyháza Város Polgármesteri Hivatalának iratai. Közigazgatási iratok 1907-1949 (térképek adatainak kigyűjtése)	74,41		
MNL BKML	VII. 154.	Dömötör Sándor-Dömötör László-Tolnai Lajos Közjegyzői iroda (Kecskemét) iratai 1875-1888,1890,1910-1911	3,03		
MNL BKML	VII. 157.	Pócsy György kecskeméti közjegyző iratai 1879-1882	0,23		
MNL BKML	IV. 1401.	Baja Város Törvényhatósági Bizottságának iratai. 1872-1924	0,38		
MNL BKML	IV. 1903. a	Kecskemét Város Törvényhatósági Bizottságának iratai; Közgyűlési jegyzőkönyvek 1887-1896	0,51		
MNL BKML	IV. 1914. b	Kecskemét Város Mérnöki Hivatalának iratai. Nyilvántartások. 6. sorozat, Földkönyvek 1882	0,12		
MNL BKML	XV. 1. a	A Bács-Kiskun Megyei Levéltár térképgyűjteménye. Törzstérképek	0,41		

Tagintézmény	Törzsszám	Cím/leírás	ifm	rekord	kitöltött mező
		(1762-2019)			
MNL BKML	XV. 1. b	A Bács-Kiskun Megyei Levéltár térképgyűjteménye. Kataszteri térképek (1854-1988)	0,4		
MNL BKML	XV. 43. a	Különböző kéziratok gyűjteménye. Kiskunfélegyházi kéziratok gyűjteménye (térképek)	0,02		
MNL BKML	XXIII. 606.	Kiskunfélegyháza VT VB Titkárság (TÜK) (térképek)	0,02		
MNL BKML	XXXV. 1.	Az MSZMP Bács-Kiskun Megyei Bizottságának iratai. Fegyelmi Bizottság iratai. 1957-1988	4,44		
MNL BaML	VII. 1. b.	Pécs Királyi Ítéltábla iratai büntetőperes 1891. és 1892. évi mutatókönyve adatainak bevitele Excel táblázatba			
MNL BaML	XXIII.102. a.	Pécs Megyei Jogú Város Tanácsa Végrehajtó Bizottsága jegyzőkönyvei napirendi jegyzékei 1967-1978	2,9	2304	
MNL BaML	XXIII. 4.	Baranya Megyei Tanács V. B Igazgatási Osztály iratai iktatókartonok 1950-1951	0,175	5215	
MNL BaML	XXV. 8.	Pécsi Népbíróság iratai mutatókönyvei 1945-1950 adatai (vádoltak nevei, vád tárgyai, főljátszomszámok) bevitele Excel táblázatba	0,1	4500	
MNL BAZML	XXIII. 436.	A Sátorajújhelyi Járási Tanács VB Egészségügyi Osztályának iratai.	0,04		
MNL BAZML	IV. 516.	Nemességi iratok (Acta Nobilitaria) levéltári gyűjteménye (A-Z)	0,24		
MNL BAZML	IV. 2413. a.	A Tokaji járás főszolgabírájának (főjegyzőjének) iratai. Elnöki iratok	0,03		
MNL BAZML	VIII. 710.	A Tiszalúci Petőfi Sándor Művelődési Ház és Könyvtár (korábban Tiszalúci Kultúrotthon majd Tiszalúci Művelődési Ház) iratai	0,03		
MNL CSCSML- KL	IV. B. 1119.	Szeged Város Kapitányi Hivatalának iratai	0,6		
MNL CSCSML- KL	VII. 102.	Szegedi Kerületi Börtön és Államfogház iratai	0,5		
MNL CSCSML- K	XXXIII. 1.	Állami anyakönyvi másodpéldányok levéltári gyűjteménye – a II. világháború Csongrád megyei áldozatainak kigyűjtése az 1940–1980 közötti halotti anyakönyvekből		800	
MNL CSCSML- HL	XXIII. 501. a.	Hódmezővásárhelyi Városi Tanács iratai – Tanácsulési jegyzőkönyvek 1957. május – 1958. december, 1962. január – 1964. február (offline)			
MNL CSCSML- HL	XXXIII. 1. (szegedi törzsszám)	Állami anyakönyvek másodpéldányok levéltári gyűjteménye – a digitális másolat alapján a hódmezővásárhelyi születési anyakönyvek mutatózása 1913–1920 (208 oldal offline)			
MNL CSCSML- ML	IV. 11. b.	Csanád Vármegye Törvényszékének iratai – Polgári perek	0,36	67	277

Tagintézmény	Törzsszám	Cím/leírás	ifm	rekord	kitöltött mező
MNL CSCSML- ML	IV. 401. c.	Csanád Vármegye Főispánjának iratai (1920–1923) – feltáró adatbázis	1,32	740	3420
MNL CSCSML- ML	IV. 401. c.	Csanád Vármegye Főispánjának iratai (1938–1939) – feltáró adatbázis	0,94	148	541
MNL CSCSML- ML	IV. 408. b.	Csanád Vármegye alispánjának iratai (1919–1924) – feltáró adatbázis – a román megszállásra vonatkozó iratok	14,76	44	89
MNL CSCSML- ML	IV. 408. b.	Csanád vármegye alispánjának iratai (1938) – feltáró adatbázis	6,36	139	514
MNL CSCSML- ML	IV. 463. b.	A Központi járás főszolgabírójának iratai (1919–1924) – feltáró adatbázis – a román megszállásra vonatkozó iratok	4,68	179	360
MNL CSCSML- ML	V. 77. a.	Makó Város Tanácsának iratai – Iparrevízió (1948)	0,86	756	5192
MNL CSCSML- ML	V. 77. a.	Makó Város Tanácsának iratai – Iparlajstromok A–E	0,32	8254	46842
MNL CSCSML- ML	V. 77. a.	Makó Város Tanácsának iratai – Egyesületek Makón 1938-ban (620/1938. pm. sz.)	0,1	84	517
MNL CSCSML- ML	V. 78. b.	Makó Város Árvaszékének iratai	3,12	1667	14169
MNL CSCSML- ML	V. 84. a.	Makó Város Mérnöki Hivatalának iratai	1,26	4820	8837
MNL CSCSML- ML	VII. 6. b.	Makó Városi és Járási Bíróság iratai – Telekkönyvi iratok	0,36	218	435
MNL CSCSML- ML	VIII. 807.	Csanád Megyei Erzsébet Árvaház iratai	0,24	733	4398
MNL CSCSML- ML	XV. 12. b.	Tervtár	3,17	275	825
MNL CSCSML- ML	XV. 26. a.	Plakáttár	0,62	997	7151
MNL CSCSML- ML	XVII. 1.	Csanád Vármegye Nemzeti Bizottságának iratai	0,12	191	688
MNL CSCSML- ML	XVII. 401.	A Makói Igazoló Bizottság iratai	0,72	2145	30111
MNL CSCSML- ML	XXIII. 202. b.	Makó Járási Tanács Végrehajtó Bizottságának iratai – Elnöki bizalmas iratok ((1949) 1950–1956	0,99	727	4964
MNL CSCSML- ML	XXIII. 202. c.	Makó Járási Tanács Végrehajtó Bizottságának iratai – Szigorúan titkos iratok ((1952) 1953–1971	2,54	874	5938
MNL CSCSML- ML	XXIII. 202. d.	Makó Járási Tanács Végrehajtó Bizottságának iratai – Titkos iratok 1953–1955	0,63	291	1989
MNL CSCSML- ML	XXIII. 202. e.	Makó Járási Tanács Végrehajtó Bizottságának iratai – Elnöki vegyes iratok ((1949) 1950–1971	1,8	387	2568
MNL CSCSML- ML	XXIII. 202. f.	Makó Járási Tanács Végrehajtó Bizottságának iratai – Dr. Forgó István VB-elnök iratai 1954–1967	0,72	176	1102
MNL CSCSML- ML	XXIII. 202. g.	Makó Járási Tanács Végrehajtó Bizottságának iratai – A mezőgazdaság átszervezésével kapcsolatos iratok 1958–1966	0,24	74	489
MNL CSCSML- ML	XXIII. 519. c.	Makó Város Tanácsa Végrehajtó	0,06	14790	63595

Tagintézmény	Törzsszám	Cím/leírás	ifm	rekord	kitöltött mező
ML		Bizottságának iratai – Közösén kezelt iratok			
MNL CSCSML- ML	XXIII. 733.	Pitvaros Községi Tanács iratai 1974–1990	12,2	1187	2534
MNL CSCSML- ML	XXX. 1.	Makói Cipőipari Szövetkezet iratai	1,7	3841	9822
MNL CSCSML- KL	XXIII. 102. a.	Szeged Megyei Városi Tanács Végrehajtó Bizottságának iratai – VB-jegyzőkönyvek	7,43		
MNL CSCSML- CSL	V. B. 73. e.	Csongrád város 1880–1923-ig nagyközség polgármesterének, ill. főbírájának iratai – Építési iratok 1920–1949	0,37		
MNL CSCSML- CSL	V. B. 48.	Csongrád város 1865–1872-ig nagyközség polgármesterének, ill. főbírájának iratai 1852–1871 – Iktatókönyvek 1867–1869	0,07		
MNL CSML- CSL	V. B. 101. a.	Csanytelek község iratai – Közigazgatási iratok, iktatókönyv 1944–1945	0,01		
MNL CSML- CSL	XV. 84.	Gyászejentések gyűjteménye 19–21. század	0,03		
MNL FML	IV. 71.	Fejér vármegye szabályrendeletei 1693–1846	0,5		
MNL FML	IV. 1. c.	Fejér Vármegye Nemesi Közgyűlésének iratai. Közgyűlési iratok. 1692–1786	0,15		
MNL FML	IV. 1. c.	Fejér Vármegye Nemesi Közgyűlésének iratai. Közgyűlési iratok. 1821	0,25		
MNL GYMSML GYL	XIV. 41.	Dr. Keresztes Sándor környezetvédelmi miniszter iratai	4,5		
MNL GYMSML GYL	IV. 1.	Győr vármegye nemesi közgyűlési és törvénykezési jegyzőkönyvei	0,02		
MNL GYMSML GYL	IV. 502.	Moson vármegye nemesi közgyűlésének iratai	0,12		
MNL GYMSML GYL	XXIV. 214.	Mosonmagyaróvári Körzetei Földhivatal iratai	2,4		
MNL GYMSML GYL	XXV. 13.	A Magyaróvári Járásbíróság iratai	2,4		
MNL GYMSML GYL	XIV. 39.	Lenzsér Imre iratanyaga	4,32		
MNL GYMSML GYL	IV.B.409.	Sopron vm. Alispánjának iratai 1930-1931	2,32		
MNL GYMSML SL	IV.B.1405.	Sopron Város Árvaszéki iratai 1934-1944	2,64		
MNL GYMSML SL	VII. 152.	Soproni Királyi Járásbírósági iratai 1877-1876	3,36		
MNL GYMSML SL	XV. 31.	Illetőségi lapok 1909-1910	1		
MNL GYMSML SL	XXV.151.	Soproni Állami Közjegyző iratai 1975-1977	7,2		
MNL GYMSML SL	XXIV. 218.c.	Soproni Földhivatal iratai 1984-1985	4,8		
MNL HML	XXXV.22.	MSZMP Heves Megyei Bizottságának iratai 1956-1989	23,51		
MNL HML	XXXV.23.	MSZMP Egri Járási Bizottságának iratai 1956-1984	17,4		

Tagintézmény	Törzsszám	Cím/leírás	ifm	rekord	kitöltött mező
MNL HML	XXXV.24.	MSZMP Füzesabonyi Járási Bizottságának iratai 1956-1983	10,8		
MNL HML	XXXV.25.	MSZMP Gyöngyösi Járási Bizottságának iratai 1956-1984	28,2		
MNL HML	XXXV.26.	MSZMP Hatvani Járási Bizottságának iratai 1957-1969	7,56		
MNL HML	XXXV.28.	MSZMP Pétervásárai Járási Bizottságának iratai 1957-1966	3,36		
MNL HML	XXXV.29.	MSZMP Eger Városi Bizottságának iratai 1956–1989	51,6		
MNL HML	XXXV.33.	MSZMP Füzesabonyi Városi Bizottságának iratai 1982–1989	7,2		
MNL HML	XV.41.	Munkaviszonnyal kapcsolatos iratok gyűjteménye. é.n.	16,82		
MNL JNSZML	IV. 407.	Ütlel-kérelmek Jász-Nagykun-Szolnok vármegye alispánjának irataiban.	0,36	4724	
MNL JNSZML	XIV. 32.	Hoffer András jászberényi labdarúgás történetével kapcsolatos gyűjteménye (Darabszintű rendezés folyamatban)		1132	
MNL JNSZML	VIII. 51. d.	A Jászapáti Katolikus gr. Széchenyi István Gimnázium iratai /1950-től Mészáros Lőrinc Gimnázium/ – KISZ naplók és sporttablók (Darabszintű rendezés)		298	
MNL JNSZML	X. 244. b.	Monfodi Alapítvány tevékenységét dokumentáló, alkotótáboros és pályázati fotói – darabszintű (Darabszintű rendezés folyamatban)		2796	
MNL JNSZML	XXXV. 11	MSZMP Szolnok Városi Bizottsága őrzési egység leltárai 1956–1961 (folyamatban)	0,48		
MNL JNSZML	XXXVI. 2.	Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat Tervtárának iratai (Darabszintű rendezés folyamatban)		1320	
MNL KEML	IV.1.a.	Esztergom vármegye nemesi közgyűlésének iratai	0,02		
MNL KEML	V.1001.a.	Esztergom szabad királyi város tanácsülési jegyzőkönyvei	0,01		
MNL NML	IV. 1 a.-b.	Nemesi közgyűlés jegyzőkönyvei és iratai 1830–1831	0,88		
MNL NML	IV.11. 1.	Nógrád Vármegye Törvényszékének iratai. Befejezett perek	0,65		
MNL NML	IV.163.	A Balassagyarmati Császári Királyi Városilag Kiküldött Járásbíróság iratai	1,43		
MNL NML	V.83.a.	Balassagyarmat rendezett tanácsú város polgármesterének iratai	0,52		
MNL NML	V.171. a.	Salgótarján nagyközség képviselő-testületi jegyzőkönyvei 1898–1899, 1909–1918	0,66		
MNL PML	IV. 403.	PPSK vm. Törvényhatósági Bizottság iratai 1876–1949		22224	
MNL PML	VII. 2 f.	Ceglédi Kir. Járásbíróság – Végrendeletek gyűjteménye 1855–1945 (-1952)		362	

Tagintézmény	Törzsszám	Cím/leírás	ifm	rekord	kitöltött mező
MNL SML	IV. 105. c.	Somogy Vármegye Újoncozási Bizottságának iratai. A szabadságharcban részt vett honvédek nyilvántartásai 1848–1849	0,1	2294	
MNL SML	IV. 405. d.	Somogy Vármegye Alispánjának iratai. Útlevélnyilvántartó hatóság iratai 1904–1907	1,98	3638	
MNL SML	VII. 158-188.	Közjegyzők iratai	9,99	46603	
MNL SML	XXV. 1.	Kaposvári Népbíróóság iratai 1945–1948	3,4	1063	
MNL SML	XXIII. 306.	Siófoki Járási Tanács iratai. Tervdokumentációk 1961–1973	14	666	
MNL SML	XXIII. 567.	Siófok Városi Tanács V. B: Műszaki Osztálya iratai 1972, 1980–1981	10,68	1504	
MNL SML	XXIII. 875.	Siófok Községi Tanács. Műszaki iratok 1967	1	387	
MNL SML	XXXVII. 1.a.	Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata iratai. Közgyűlési jegyzőkönyvek (napirendjegyzék) 2002	0,88	446	
MNL SML	XXXVII. 2. f.	Kaposvár Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala iratai. Közigazgatási Igazgatóság – Műszaki Hatósági Iroda iratai 2003–2004	12,88	859	
MNL SML	XXXVII. 411.	Marcali Város Önkormányzata iratai. Testületi jegyzőkönyvek (napirendjegyzék) 1993–2002	1,98	2783	
MNL SML	XXXVII. 1078.	Zamárdi Nagyközség Polgármesteri Hivatala iratai. Műszaki iratok 1992–2004	20,88	2126	
MNL SML	XXXVII. 1554.	Zamárdi – Balatonendréd Körjegyzőség iratai. Műszaki iratok 1991	1,75	301	
MNL SML	V.71.	IV.1402. Kaposvár város képviselő-testülete közgyűlései jegyzőkönyveinek napirendjegyzéke 1879–1949		6936	
MNL SML	XXIII 501-502	Barcs Városi Tanács testületi jegyzőkönyveinek napirendjegyzéke 1978–1990		1776	
MNL SML	XXIII 516-517	Kaposvár Városi Tanács testületi jegyzőkönyveinek napirendjegyzéke 1950–1990		6271	
MNL SML	XXIII 533-534	Marcali Városi Tanács testületi jegyzőkönyveinek napirendjegyzéke 1978–1990		1980	
MNL SML	XXIII 544-545	Nagyatád Városi Tanács testületi jegyzőkönyveinek napirendjegyzéke 1971–1990		3562	
MNL SML	XXIII 559-560	Siófok Városi Tanács testületi jegyzőkönyveinek napirendjegyzéke 1969–1990		3675	
MNL SML	XXIII 723 a	Barcs Községi Tanács testületi jegyzőkönyveinek napirendjegyzéke 1950–1978		3573	
MNL SML	XXIII 827 a	Marcali Nagyközségi Közös Tanács testületi jegyzőkönyveinek napirendjegyzéke 1950–1997		3464	
MNL SML	XXIII 835 a	Nagyatád Nagyközségi Közös Tanács testületi jegyzőkönyveinek		2945	

Tagintézmény	Törzsszám	Cím/leírás	ifm	rekord	kitöltött mező
		napirendjegyzéke 1963–1970			
MNL SML	XXIII 875 a	Siófok Községi Tanács testületi jegyzőkönyveinek napirendjegyzéke 1954–1968		1638	
MNL TML	IV.1. a	Tolna vármegye nemesi közgyűlésének iratai – Közgyűlési jegyzőkönyvek 1734–1735	0,01		
MNL TML	IV.7.e.	Tolna Vármegye Törvényszékének iratai – Büntető perek: 50 db vallást sértő büntetőperek tartalmi feltárása 1701–1748	0,12		
MNL TML	XV.1.	Mohács előtti oklevelek gyűjteménye, 20 db Árpád-kori oklevél	0,04	20	
MNL TML	XV.11.	Különféle iratok levéltári gyűjteménye XVIII-XX.sz.		23	
MNL VaML	IV. 1. a.	Vas vármegye nemesi közgyűlésének iratai. Köz- és kisgyűlési jegyzőkönyvek mutatói 1829–1839, 1844–1845	0,16		
MNL VaML	V. 3.u	Kőszeg Város Tanácsának iratai. Végrendeletek 1561–1848 (1849)	0,38		
MNL VaML	XV. 2.	Vasvármegye múzeuma által átadott vegyes provenienciájú iratok (főleg céhiratok) gyűjteménye			
MNL VeML	V.173.b.	Veszprém város polgármesterének iratai, Általános iratok	0,6		
MNL VeML	V.177.	Veszprém város Mérnöki Hivatalának iratai Digitalizált tervrajzok	0,24		
MNL VeML	V.177.	Veszprém város Mérnöki Hivatalának iratai, Házjegyzék	0,01		
MNL VeML	XII.1.i.aa	A veszprémi káptalan hiteleshelyi levéltára Index Familiarum 1635–1850	0,02		
MNL VeML	XII.2.h.	Ciszterci fényképgyűjtemény, Rendtagok portréi	0,1		
MNL VeML	XV.13.f.	Péterfay Endre fotógyűjteménye. Negatívok	0,88		
MNL VeML	XXIII.336.b.	Tapolcai Járási Tanács Műszaki Osztályának építési iratai	2,64		
MNL VeML	V.102.h	Veszprém város Tanácsának iratai, Összeírások belső hálózaton (excel)			
MNL VeML	V.177.	Veszprém város Mérnöki Hivatalának iratai, Házszám-telekszám konkordancia és belső hálózaton (excel)			
MNL VeML	V.177.	Veszprém város Mérnöki Hivatalának iratai, Házjegyzék belső hálózaton (excel)			
MNL VeML	V.177.	Veszprém város Mérnöki Hivatalának iratai, Tervrajzok digitalizálási jegyzéke belső hálózaton (excel)			
MNL VeML	VII.6.c.2	Telekjegyzőkönyvek (Veszprém város), Digitalizált iratok jegyzéke belső hálózaton (excel)			
MNL VeML	XII.1.i.aa	A veszprémi káptalan hiteleshelyi levéltára, Index Familiarum 1635–1850 belső hálózaton (excel)			
MNL VeML	XV.11.b	Kataszteri térképek, Veszprém,			

Tagintézmény	Törzsszám	Cím/leírás	ifm	rekord	kitöltött mező
		Topográfiai nevek adatbázisa belső hálózaton (excel)			
MNL ZML	IV.402.b.	Zala Vármegye Törvényhatósági Bizottságának iratai. Kisgyűlési jegyzőkönyvek 1938–1940	0,48		
MNL ZML	VII.168.	Plihál Ferenc nagykanizsai közjegyző iratai 1878–1881; 1887–1894	1,32		
MNL ZML	IV.9.c.	Zala vármegye főadószedőjének iratai. Egyedi adóösszeírások és számadások 1700–1800	3,74		
MNL ZML	IV.163.e.	Nagykanizsai Cs. Kir. Szolgabíróság iratai. Adóügyek iratai 1850–1854	0,55		
MNL ZML	IV.163.f.	Nagykanizsai Cs. Kir. Szolgabíróság iratai. Újoncozás iratai 1853–1854	0,11		
MNL ZML	IV.406.	Zala vármegye Árvaszékének iratai 1944–1949	12,54		
MNL ZML	IV.409.d.	Zala Vármegye Közigazgatási Bizottságának iratai. Oktatási Albizottság iratai 1914–1917, 1917–1923	4		
MNL ZML	VII.12.c.	Nagykanizsai Kir. Ügyészség iratai. Politikai ügyek iratai 1919–1947	0,6		
MNL ZML	XIV.46.	Degré Alajos levéltárigazgató iratai 1906–1984	0,22		
MNL ZML	XXXV.1.bb.	Magyar Szocialista Munkáspárt Zala Megyei Bizottsága iratai. Apparátus iratai. Propaganda és Művelődési Osztály iratai 1957–1989	2,42		
MNL ZML	XXXV.1.bc.	Magyar Szocialista Munkáspárt Zala Megyei Bizottsága iratai. Apparátus iratai. Ipari és Közlekedési Osztály iratai 1957–1970	0,44		
MNL ZML	XXXV.1.bd.	Magyar Szocialista Munkáspárt Zala Megyei Bizottsága iratai. Apparátus iratai. Mezőgazdasági Osztály iratai 1957–1970	0,88		
MNL ZML	XXXV.1.be.	Magyar Szocialista Munkáspárt Zala Megyei Bizottsága iratai. Apparátus iratai. Gazdaságpolitikai Osztály iratai 1971–1989	0,33		
MNL ZML	XXXV.1.bf.	Magyar Szocialista Munkáspárt Zala Megyei Bizottsága iratai. Apparátus iratai. Közigazgatási és Adminisztratív Osztály iratai 1957–1989	0,44		
MNL ZML	XXXV.2.ba.	Magyar Szocialista Munkáspárt Zalaegerszegi Járási Bizottsága és szervezeteinek iratai. Párt- és Tömegszervezetek Osztálya iratai 1957–1982	1,21		
MNL ZML	XXXV.2.bb.	Magyar Szocialista Munkáspárt Zalaegerszegi Járási Bizottsága és szervezeteinek iratai. Agitációs és Propaganda Osztály iratai 1953–1982	0,33		
MNL ZML	XXXV.2.bc.	Magyar Szocialista Munkáspárt Zalaegerszegi Járási Bizottsága és	0,22		

Tagintézmény	Törzsszám	Cím/leírás	ifm	rekord	kitöltött mező
		szervezeteinek iratai. Ipari és Mezőgazdasági Osztály iratai 1957–1970			
MNL ZML	XXXV.2.bd.	Magyar Szocialista Munkáspárt Zalaegerszegi Járási Bizottsága és szervezeteinek iratai. Pártgazdasági Osztály iratai 1957–1981	0,22		
MNL OL	C 64	Departamentum commerciale		14	
MNL OL	C 56	Magyar Királyi Helytartótanács Departamentum Zingarorum	0,14	8	
MNL OL	F 563	Időrendi vegyes - III. A Múzeumi Törzsanyag maradványa: 61.-62. doboz kutatói kérés miatt soron kívül 1526–1700	0,28	188	
MNL OL	Y 1	MOL, Általános iratok, ellenőrzés, javítás		12929	
MNL OL	XIX-C-1-i	Népjóléti Minisztérium Hadigondozó Főosztálya	5,92		
MNL OL	XIX-C-1-n	Molnár Erik miniszter iratai	1,13		
MNL OL	XIX-C-1-o	Olt Károly miniszter iratai	1,11		
MNL OL	XIX-C-1-p	Ratkó Anna miniszter iratai 1947–1948	0,48		
MNL OL	XXXIV–1–e	Új Magyar Központi Levéltár Gazdasági-Műszaki Osztály	4,44		
MNL OL	XIX-I-19-d	Múzeumok és Műemlékek Országos Központja Kollégiumi értekezletek	0,36		
MNL OL	XXVI-I-10	Műcsarnok	15,24		
MNL OL	XIX-I-14-b	Országos Testnevelési és Sporthivatal Elnöki iratok	23,16		
MNL OL	XIX-A-1-j	Miniszterelnökség Általános iratok (darabszintű jegyzék)	4		
MNL OL	XIX-A-83-a	Kormányulési jegyzőkönyvek 1969–1970 (napirendi jegyzék)	1,32		
MNL OL	XIX-A-83-a	Minisztertanács (1944. december 23.–1965. július 08.)	29,64		
MNL OL	XIX-J-2-a	Ankara Tük	1,78		
MNL OL	XIX-J-2-b	Ankara Admin	0,96		
MNL OL	XIX-B-1-h	Egyesületi Főosztály	3,84		
MNL OL	XIX-C-3/1950	Országos Hadigondozó Hivatal	0,72		
MNL OL	XIX-C-1-i	Népjóléti Minisztérium Hadigondozó Főosztálya	5,92		
MNL OL	XXXII-12	Magyarország képekben 1984. fotógyűjtemény	0,72		
MNL OL	XIX-L-20-r	Pénzügyi Központ, Restitúciós iratok 48-65. r. e.	2,16		
Összesen			582,215	201151	217367

III. 8. Kutató- és ügyfélszolgálat, online kutatás

A kutatószolgálati tevékenységben résztvevő munkatársak száma és aránya tagintézményenként változó. Megállapítható, hogy a kisebb személyi állománnyal rendelkező megyei tagintézményekben szinte minden szakalkalmazott részt vesz a munkában, míg a nagyobb létszámmal dolgozó levéltárakban csak kutatószolgálatban dolgozó munkatársak látják el ezt a feladatot. Kevés kivételtől eltekintve (pl. Jász-Nagykun-Szolnok, Heves, Zala) az intézményi hálózat megyén belüli tagoltsága (fióklevéltárak) miatt a legtöbb helyen egynél több kutatószolgálatot működtetnek. A megyei levéltárak arra törekednek, hogy a kutatószolgálatot a jogszabályok által előírt heti legalább négy napra elosztott 30 órában tartsák nyitva. A fióklevéltárakban azonban, általában a kisebb látogatottság és a kevesebb munkatárs miatt, a 30 órás nyitvatartási időt nem tudják mindenhol biztosítani.

2020-ig egyedül a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára kutatószolgálatára használta teljeskörűen a scopeArchiv nyilvántartási programot a kutatótermi folyamatok rögzítésére (beiratkozás, látogatójegyek, kutatási kérelmek, kéréslapok és kutatási esetek). Szeptember 1-től teszt jelleggel bevezetésre került az online beiratkozás és online kérésleadás az MNL OL Magániratok és Gyűjtemények Főosztályán, valamint az MNL VeML-ben. Technikailag nem adódott megoldhatatlan probléma, viszont a kutatóknak (főleg az idősebb generációknak) több idő szükségeltetik, hogy a rendszer működését elsajátítsák, és hiba nélkül használják. E folyamat megsegítésére a Kutatószolgálat és az Elektronikus Nyilvántartás Főosztályának (ENYF) munkatársai segédanyagokat készítettek, mind a belső (tehát az MNL kollégái), mind a külső felhasználók számára. Erre a levéltár honlapján (www.mnl.gov.hu) külön menüpont lett létrehozva *E-beiratkozás* és *E-kérés* néven, ahol a segédanyagok elérhetőek. Erre az oldalra tud az összes tagintézmény hivatkozni.

A scopeArchiv kutatószolgálati alkalmazásának MNL szintű bevezetéséhez szükség van képzésekre, kollégáknak írt e-learning segédanyagokra (a képzések folyamatban vannak, illetve az e-learning tananyagot is küld az MNL kollégáknak az ENYF „heti scope” címen). Addig, amíg nem valósul meg az egységes kutatói nyilvántartás MNL szinten, sajnos a kutatóknak az egyes tagintézményekben – ha több helyen kutatnak – külön látogatójegyet kell váltaniuk, és külön támogató nyilatkozatot leadniuk, viszont az MNL OL kutatóterméiben már évek óta elég egy megváltott látogatójegy, illetve egy támogató nyilatkozat (tudományos kutatás esetén). A látogatói jegy kérdése 2021. január 1-től megoldódik, akkor ugyanis MNL szinten egységesen a scopeArchivban kell vezetni a kutatók partner adatait.

Az online kérések leadása nagyobb és összetettebb feladat. 2020-ban az MNL OL-ban részlegesen volt tesztelve, az MNL VeML-ben teljes egészében. 2021-től előreláthatóan fokozatosan bevezetésre kerül ennek a lehetősége, kezdetben néhány megyei tagintézmény bevonásával.

III. 8.1. A Magyar Nemzeti Levéltár kutatóforgalmi adatai

2020 adatait vizsgálva nem szabad elfelejteni, hogy március közepétől június végéig zárva volt a levéltár, a tagintézmények nem fogadtak kutatókat. A júliusi újra nyitást követően is volt, ahol csökkentett kapacitással működtek a kutatótermek. Ennek ellenére MNL szinten az évek óta megfigyelhető csökkenő tendencia nem olyan erős a regisztrált kutatók tekintetében, ugyanis az Országos Levéltárba a júliusi nyitástól kezdődően az online beiratkozást lett előnyben részesítve. Így olyanok is beiratkoztak, akik nem feltétlenül jöttek be a levéltárba személyesen kutatni. Ebből kifolyólag az OL esetében még nőtt is a beiratkozott kutatók száma (2020: 2331, 2019: 1613). MNL szinten a csökkenés mértéke változatlan maradt (2020: 4974, 2019: 5745). A személyesen megjelenő kutatók számának csökkenését vizsgálva nem szabad elfeledkezni az online térben történő kutatásról sem, ami ezzel szemben igencsak megerősödött.

A külföldi lakcímmel rendelkező kutatók száma a vírushelyzet miatt kialakult utazási korlátozások miatt nem releváns információ. A tudományos kutatók száma MNL tekintetében csökkent (2019: 1918, 2020: 1328). Továbbra is igaz, hogy mind a külföldi, mind a tudományos kutatók aránya sokkal magasabb az OL-ban, mint a megyei tagintézményekben.

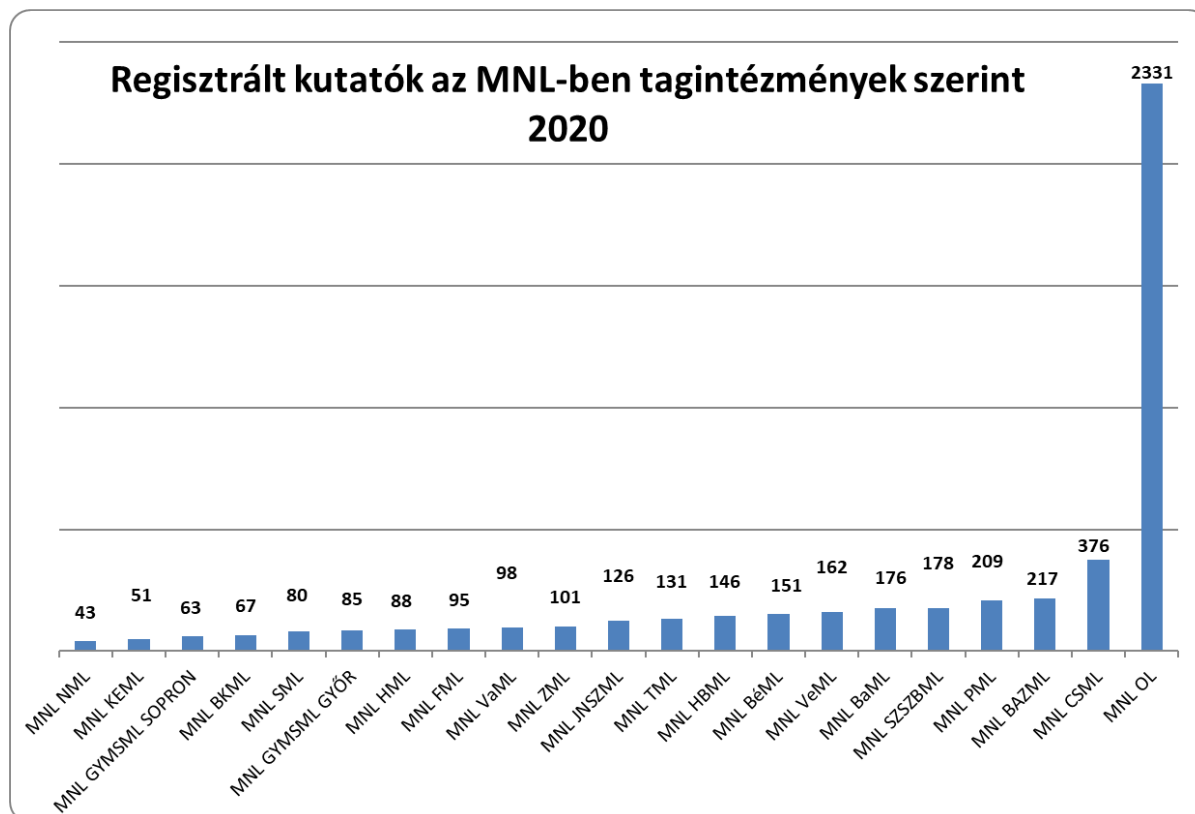
Az MNL kutatóforgalmi adatai 2020-ban tagintézmények szerint

A levéltár megnevezése	Beiratkozott kutató	Külföldi kutató	Tudományos kutató	Kutatási esetek	Kutatási kérelmek	Leadott kérelmek
MNL OL	2331	138	942	4003	2351	8619
MNL BaML	176	1	30	672	176	340
MNL BAZML	217	11	24	330	217	486
MNL BéML	151	3	12	579	151	458
MNL BKML	67	0	12	200	77	313
MNL CSCSML	376	4	31	1456	388	779
MNL FML	95	3	10	184	95	142
MNL GYMSML GYŐR	85	4	28	255	87	317
MNL GYMSML SOPRON	63	8	2	172	63	147
MNL HBML	146	2	8	534	146	1219
MNL HML	88	2	21	316	87	314
MNL JNSZML	126	0	35	566	126	566
MNL KEML	51	2	11	307	58	283
MNL NML	43	1	6	115	61	30
MNL PML	209	3	33	848	209	1226
MNL SML	80	0	36	251	80	218
MNL SZSZBML	178	2	9	603	178	319
MNL TML	131	2	15	361	131	154
MNL VaML	98	3	48	771	98	572
MNL VeML	162	1	10	435	162	345
MNL ZML	101	4	5	261	101	263
Megyék összesen	2643	56	386	9216	2691	8491
MNL összesen	4974	194	1328	13219	5042	17110
OL az MNL %-ában	46,86%	71,13%	70,93%	30,28%	46,63%	50,37%
Megyék az MNL %-ában	53,14%	28,87%	29,07%	69,72%	53,37%	49,63%

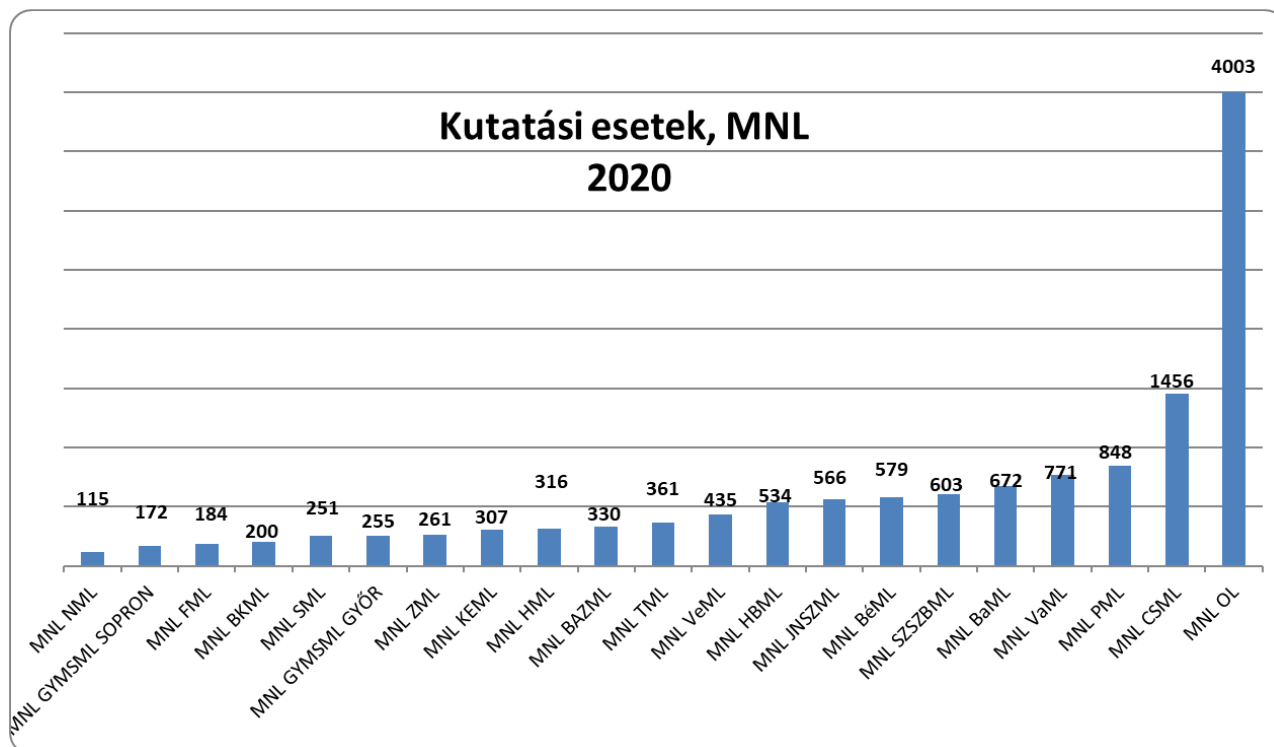
A járványügyi helyzet minden tagintézményben egyértelműen éreztette hatását a csökkenő kutatási esetek és a leadott kérelmek számában. 2020-ban az OL a kutatási esetek 30,2%-át (-5%), a kutatási kérelmek 46,6%-át (+20%) adja. Ez az erőteljes növekedés az online beiratkozás bevezetésének köszönhető. A leadott kérelmek tekintetében összességében kis erősödés figyelhető meg a megyéknél (2019: 52,1% OL és 47,9% megyei tagintézmények; 2020: 50,37% és 49,63%).

A kialakult körülmények és az online beiratkozás jelentősen megváltoztatta az MNL beiratkozott kutatóinak arányát: míg 2019-ben az összes beiratkozott 70%-át a megyei tagintézmények adták, addig 2020-ban csak az 53%-át. Az összes kutatási kérelem korábbi 73%-a helyett most csak 53%-a a megyei tagintézményeké. A kutatási esetek 69%-át viszik a megyék (+5%), a leadott kérelmek 49,6%-át, ami csekély (+2%), de szintén növekedés a tavalyi évhez képest.

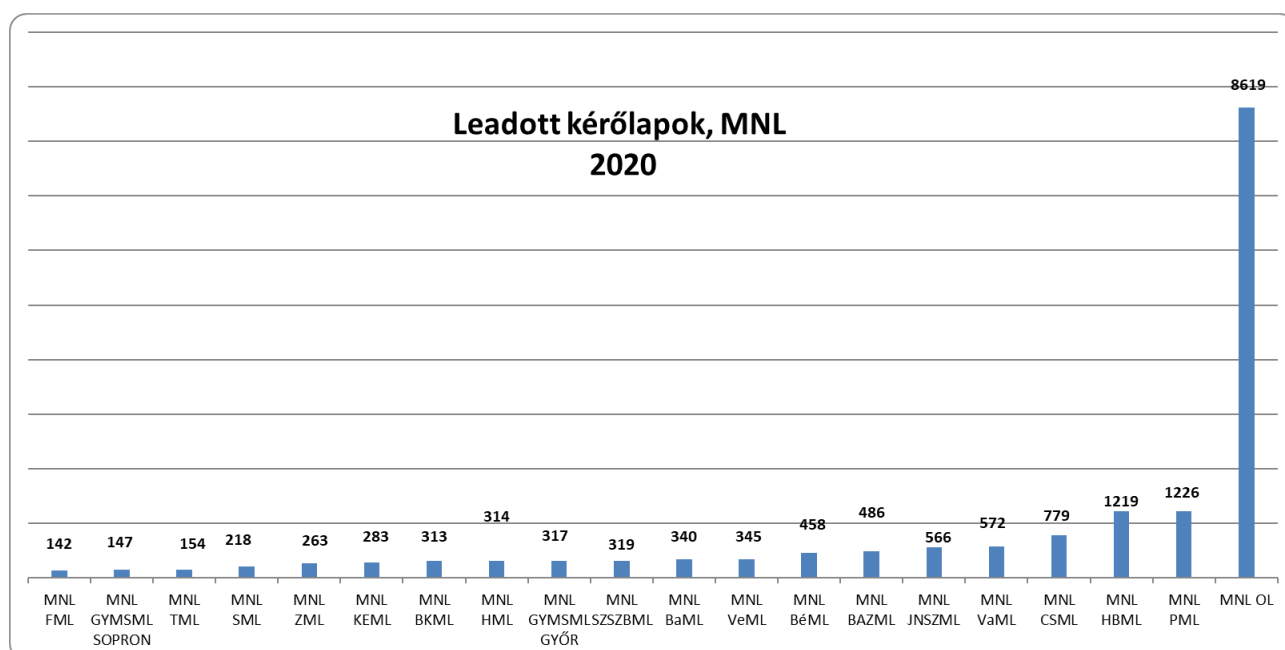
Az MNL beiratkozott kutatóinak száma 2020-ban tagintézmények szerint, növekvő sorrendben

A kutatási esetek száma 2020-ban MNL tagintézmények szerint, növekvő sorrendben

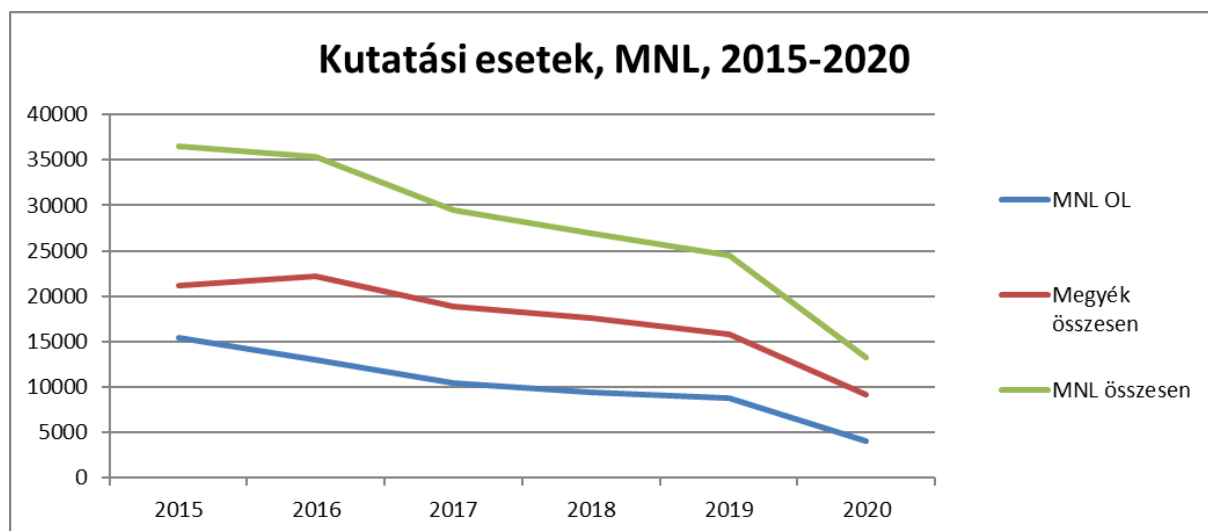

A leadott kérőlapok száma 2020-ban az MNL-ben, növekvő sorrendben

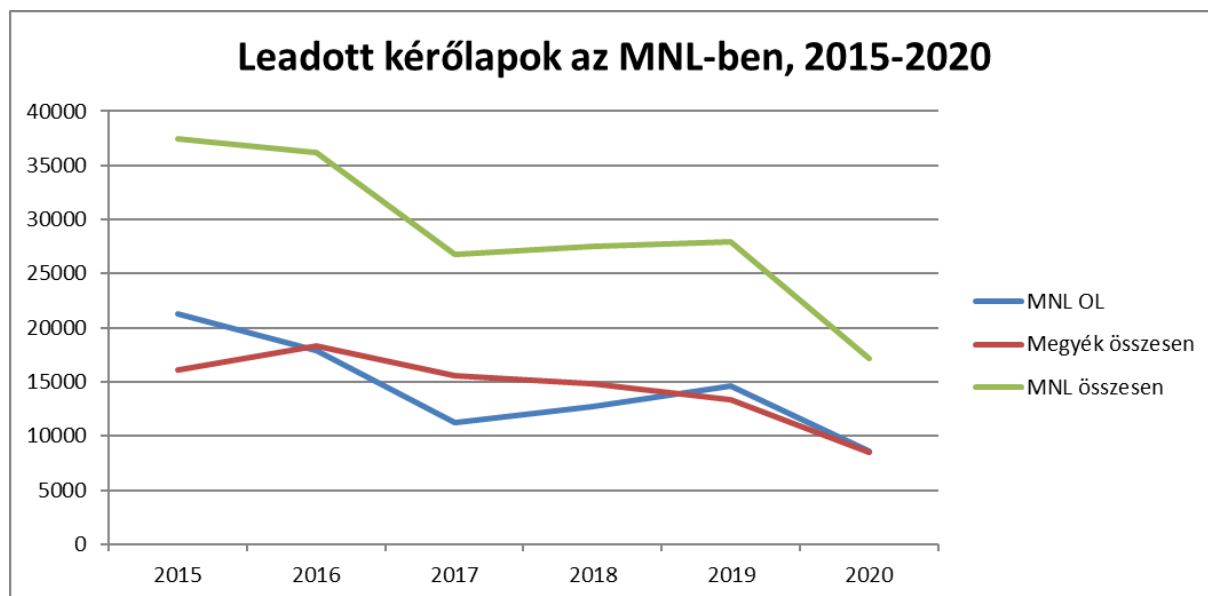

Az adatokat többéves távlatban vizsgálva megállapítható, hogy MNL szinten 2015-től jellemző a kutatóforgalmi adatok csökkenése, amit jól mutat a kutatási esetek számában mért visszaesés. A visszaesés 2015–2016 között kisebb mérvű volt, ami abból adódott, hogy az OL kutatótermeire jellemző visszaesést valamelyest ellensúlyozta a megyék forgalma (ott még nem kezdődött el ekkor a csökkenés).

A kutatási esetek változása az Országos Levéltárban és a megyékben, 2015–2020 között

A kérőlapszám változása az Országos Levéltárban és a megyékben, 2015–2020 között

III. 8.2. Az Országos Levéltár kutatóforgalmi adatai

Az Országos Levéltárba beiratkozott kutatók száma 2020-ban 2331 fő volt (2019: 1613). Az utóbbi években tapasztalható csökkenés megfordulása a már korábban is említett online beiratkozás bevezetésének köszönhető.

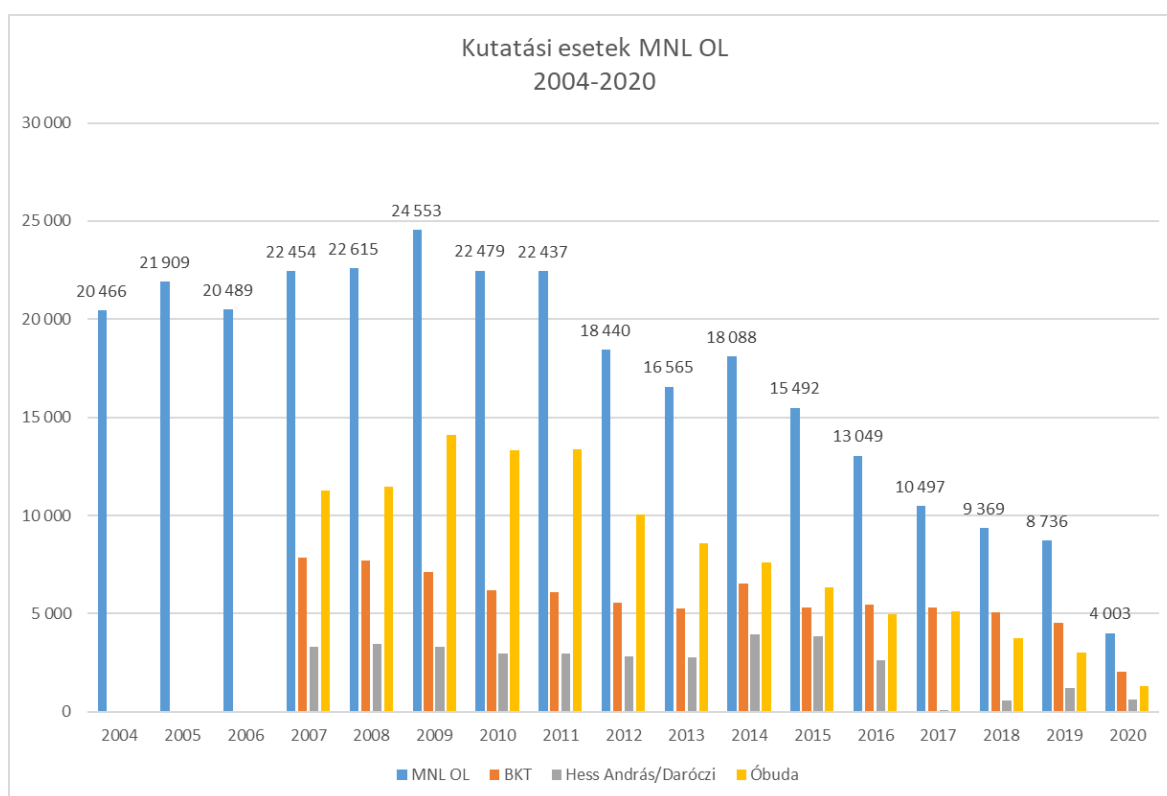
A regisztrált kutatók között az OL-ban a tudományos kutatók aránya 2020-ban 70,93%-ot tett ki, ami az előző évihez képest kicsivel megint magasabb (2019: 64,2%). A külföldi lakcímmel rendelkező kutatók aránya az elmúlt évhez képest csökkent, de nem jelentősen: 138 fő (2019: 177 fő).

A kutatási esetek mennyiségi változását érdemes kutatótermek szerinti bontásban vizsgálni (6. és 7. táblázat), és felvillantani a korábban kezdődő tendenciákat. Az előző években jelentős csökkenés következett be, egyedül a 2018 májusában megnyílt Daróczi úti kutató esetében figyelhető meg emelkedés. A tavaly megduplázódott forgalom a pandémia miatt kicsivel lett magasabb, mint a 2018-as adat. A legtöbb kutatási eset a Bécsi kapu téren történt, ezt követi a Lánglilom utca, végül a Daróczi úti kutató – ebben nem történt változás 2019-hez képest.

Kutatási esetek havi bontásban 2020-ban az MNL OL kutatótermeiben

Időszak	Óbuda	Bécsi kapu tér	Daróczi út	Összesen
január	176	365	94	635
február	249	359	93	701
március	125	173	46	344
április	0	0	0	0
május	0	0	0	0
június	0	0	0	0
július	158	267	86	511
augusztus	146	212	77	435
szeptember	144	234	87	465
október	137	192	52	381
november	105	164	53	322
december	81	89	39	209
1. félév összesen	550	897	233	1680
2. félév összesen	771	1158	394	2323
2020-ban összesen	1321	2055	627	4003
Kutatótermek közti megoszlás (éves)	33,00%	51,34%	15,66%	100,00%

A kutatási esetek számának változása az MNL OL kutatótermeiben, 2004–2020

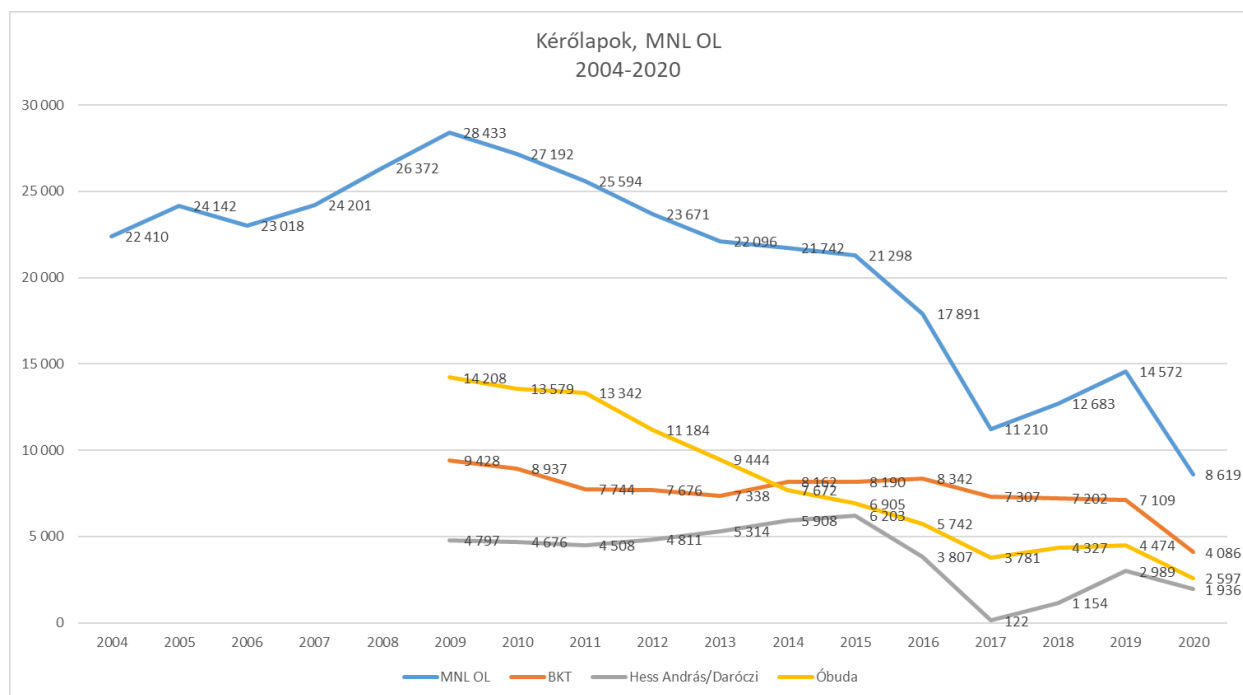

A három hónapos zárva tartás alatt látható kériőlapokat kollégák adták le. Továbbra is a Bécsi kapu téri kutatóterem vezet főlényvel, 2015 óta ebben nem figyelhető meg változás. Ez jórészt azzal magyarázható, hogy a Bécsi kapu téri Nagykutatóban még mindig nagyobb arányban kérnek ki a kutatók papíralapú iratokat, míg Óbudán nagyobb a digitális kutatás aránya. A digitális kutatótermi kutatás ugyanúgy kutatási esetet jelent, mint az iratok papíralapon történő kutatása, de kériőlapot az utóbbi nem mindig igényel (kikért digitális iratanyag kutatása igen, segédletek áttekintése, adatbázisokban való kutatás viszont nem).

Időszak	Óbuda	Bécsi kapu tér	Daróczi	Összes
január	417	767	304	1488
február	335	575	287	1197
március	195	319	116	630
április	0	6	17	23
május	0	2	0	2
június	76	92	0	168
július	397	631	324	1352
augusztus	220	418	230	868
szeptember	257	403	236	896
október	298	408	153	859
november	283	365	204	852
december	119	100	65	284
1. félév összesen	1023	1761	724	3508
2. félév összesen	1574	2325	1212	5111
2020-ban összesen	2597	4086	1936	8619
Kutatótermek közti megoszlás (éves)	30,13%	47,41%	22,46%	100,00%

Az óbudai kutatóban a kutatási esetek számának jelentős csökkenése főként azzal magyarázható, hogy a korábban csak Óbudán kutatható digitalizált egyházi anyakönyvi mikrofilmek kutatható váltak a BFL-ben és a megyei tagintézményekben, ezért a családkutatók egy része ezeket már nem (vagy nem csak) Óbudán kutatja. De más adatbázisok is kutathatók online, például egyházi levéltárak adatbázisai.

A kérőlapok számának változása az Országos Levéltárban és kutatótermeiben, 2004–2020

A Lánglilom utcai kutatóban bizonyos változás következett be a kutatók összetételét és a kutatási témákat illetően.

Bekerültek új iratanyagok, amiket viszonylag sokan kutatnak, ilyen a Hess András térről idekerült 1945 utáni BM iratanyag, valamint az 1945 utáni minisztertanácsi iratanyag, de említhető a Politikatörténeti Intézettől átvett pártanyag, valamint az ifjúsági pártanyag is (továbbá a W szekcióban nyilvántartott, digitalizált iratok).

III. 8.3. A kutatók tájékoztatása

Az MNL kutatószolgálatában dolgozó munkatársai a látogatókkal megismertették a levéltári kutatás legfontosabb tudnivalóit, szabályait, az iratkérés folyamatát, bemutatták a levéltári források struktúráját, a segédletek és az adatbázisok használatát. A kutatók tájékoztatása egyre több időt vesz igénybe, mivel az utóbbi időben nőtt az előképzettség nélküli, amatőr kutatók száma, akik nem ritkán gyors és látványos kutatási eredményekre számítanak, nem ismerve a levéltári kutatás természetét, a levéltári struktúrát, a kutatni kívánt iratanyag jellegét, de sok esetben a kutatandó téma/korszak ismerete is teljesen hiányos esetekben. A felkészületlenség és a kellő tájékozódás hiánya is szerepet játszik benne, hogy a kutatói kérések feldolgozása jelentős időt igényel.

Amíg a levéltári iratok kutatása korábban kevesek kiváltsága volt, és főként tudományos kutatók jártak a levéltárba kutatni, a levéltári iratok iránt érdeklődők köre jelentősen kiszélesedett, főként a felmenőik, családjuk múltja, valamint lakóhelyük, szülővárosuk/falujuk, és szűkebb környezetük története iránt érdeklődnek sokan. Ezzel együtt változik a keresett iratok jellege, témája. Nem véletlen például, hogy az MNL adatbázisai között messze legnépszerűbb az anyakönyvi adatbázis.

A levéltári kutatás „demokratizálódása/popularizálódása” (bárki kutathat bármit, mindenféle előképzettség nélkül) kihívás is a levéltárak, és azok kutatószolgálatok száma. A megyei levéltárak kutatószolgálatai, valamint az OL óbudai kutatóterme és Információs Irodája számára a tájékoztatásban külön feladat a családkutatások, sok esetben teljesen kezdő családkutatók segítése. Ugyanakkor továbbra is jelen vannak a felkészült, tudományos háttérrel rendelkező kutatók, akik másfajta odafigyelést, nem alaptájékoztatást, hanem mélyebb, részletekre figyelő tájékoztatást igényelnek. A tudományos kutatók a lehető legváltozatosabb témában tették fel kérdéseiket, érdeklődési körük a középkortól napjainkig tart.

A munkavégzés során a kutatószolgálatok munkatársai tájékoztató munkájuk során sokféle nyilvántartást, segédletet, adatbázist használtak, például scopeArchiv, www.eleveltar.hu, (üzemszünet esetén Európai Levéltári Portál, papíralapú segédletek), AdatbázisokOnline, Hungaricana, ADT plusz, stb. A 2020. január 22-én bemutatkozó AdatbázisokOnline designe és tartalmi szempontból is megújuló oldal további céljait, lehetőségeit újra át kell beszélni az évek alatt megjelenő digitális lehetőségek figyelembe vételével. A járvány miatti lezárások rávilágítottak, hogy mennyire fontos az online felületeket, tartalmakat fejleszteni, mert jelen helyzetben sokáig csak itt tudtak kutatni a kutatók. Ezt a jelenség figyelhető meg az Aktakaland blog esetében is.

Egyre több digitális iratmásolat válik bárki számára online elérhetővé különböző adatbázisokon keresztül, amelyek kutatásához se kutatótermi jelenlét, se levéltárba történő beiratkozás nem szükséges. Fontos körülmény viszont, hogy közben nőtt a digitális másolat-megrendelés is. A jelenség mögött azt is látni kell, hogy a hagyományos iratokat kutatók is egyre ritkábban jegyzetelnek, inkább fotóznak vagy másolatot kérnek, amellett, hogy egyre többen kérnek digitális másolatot online kutató iratokról. A kutatótermi kutatók számának csökkenése, és ezzel együtt a tájékoztatási esetek, valamint megrendelések növekedése a levéltári szolgáltatások tekintetében egyfajta átstrukturálódási folyamatot vetít előre. A kutatók hagyományos kutatótermi kiszolgálása, iratokkal való ellátása mellett más munkafajták, más szolgáltatások szerepe növekszik meg: elsősorban a kutatók tájékoztatása és a másolat-megrendelésekkel kapcsolatos ügyintézés, amit napi tapasztalatok mellett az idevonatkozó statisztikai adatok is alátámasztanak.

Az iratokhoz való digitális hozzáférés napjaink jellemző kutatói igénye, de ezzel együtt az is fontos számukra, hogy jó segédletek, pontos és részletes jegyzékek álljanak rendelkezésre, és váljanak online elérhetővé, hogy a kutatók előre, már otthon, az interneten keresztül tudjanak tájékozódni a levéltárban őrzött iratokról. A levéltári anyag hozzáférhetővé tételéhez hozzátartozik az iratok szakszerű feldolgozása, sőt az internetes felületen keresztüli tartalomszolgáltatás is, beleértve azt is, hogy a levéltár úgy mutassa be iratanyagát a széles közönségnek, hogy közérthető, népszerű ismertető szövegeket közöl hozzá.

A másolat-megrendelés és az Információs Iroda munkája tekintetében nem lehetett érezni a lezárások által megfigyelhető kutatói számok, kutatási esetek és leadott későlapok számának csökkenését. Ugyanannyian, ha nem még többen rendelték digitális másolatokat. Az MNL a személyes konzultációkat és tájékoztatásokat március óta felfüggesztette.

A tájékoztatási esetek megoszlása 2020-ban a megyei tagintézményekben, az OL-ban, és MNL szinten

A LEVÉLTÁR MEGNEVEZÉSE	SZEMÉLYES TÁJÉKOZTATÁS	SZEMÉLYES KONZULTÁCIÓ	E- MAILBEN, POSTAI LEVÉLBEN (ESET)	TELEFONON (ESET)	MAGYAR NYELVŰ	IDEGEN NYELVŰ	ÖSSZESEN (ESET)
MEGYÉK ÖSSZESEN (DB)	3560	n.a.	5482	n.a.	8948	199	18189
MNL OL (DB)	202	3	6323	1924	7022	1430	35154
MNL ÖSSZESEN (DB)	3762	3	11805	1924	15970	1629	53343
MEGYÉK ÖSSZESEN (%)	30,26%	98,63%	37,01%	55,35%	44,91%	10,88%	41,18%
OL ÖSSZESEN (%)	69,74%	1,37%	62,99%	44,65%	55,09%	89,12%	58,82%

A tájékoztatási esetek számát összevetve a 2019-es évvel a következőket tapasztaljuk:

A LEVÉLTÁR MEGNEVEZÉSE	SZEMÉLYES TÁJÉKOZTATÁS ÉS KONZULTÁCIÓ		E-MAILBEN, POSTAI LEVÉLBEN		TELEFONON	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
MEGYÉK ÖSSZESEN (DB)	7206	3560	4974	5482	4938	n. a.
MNL OL (DB)	11660	205	8467	6323	3984	1924
MNL ÖSSZESEN (DB)	18.866	3765	13.441	11.805	8922	n. a.

A drasztikus csökkenés itt is megfigyelhető. Érdekes, hogy ezzel együtt az e-mailes megkeresések száma a megyékben nőtt.

Az idegen nyelvű esetek száma az összes tájékoztatási eseten belül továbbra is magasan az angol nyelv dominál. Kicsivel a 2017-es számok fölött volt, de jóval kevesebb volt a megkeresés 2019-hez képest (2020: 1629, 2019: 4496).

Az összes tájékoztatási eset több mint egyharmadát adják az email-es megkeresések. 2019-hez képest ezek a számok emelkedtek is (2020: 37,01%, 2019: 32,8%). A munkatársak közvetlen tapasztalatai azt mutatják, hogy a telefonos tájékoztatásra sok érdeklődőnek továbbra is szüksége van. Számos alkalommal olyan témában kérnek eligazítást, amiről az interneten keresztül, illetve konkrétan az MNL honlapján is találhatnak információkat (pl. nyitvatartás, adatbázisok elérhetősége, kutatási szabályzat, illetve annak egyes elemei), de arról telefonon is meg akarnak győződni.

A kutatók fontosabb híreinkről – a honlapra feltett híreken kívül – a kiküldött hírleveleinken keresztül tájékozódhatnak. Az év folyamán az MNL OL kutatószolgálat 12 hírlevelet küldött ki. Hirdetésre kerültek a különböző zárva- és nyitvatartási időpontok (éves menetrend, a kutatótermek és Információs Iroda rendkívüli zárva tartása, kutatótermek újra nyitása), a www.eleveltar.hu portálon keresztül történő kérések leadásának tesztelése, az új blogbejegyzések.

Az Aktakaland blog 2020-ban aktívabb volt, mint 2019-ben, a statisztikák magas látogatottságról számolnak be.

III. 8.4. A reprográfiai szolgáltatások átstrukturálódása (elsősorban az OL-ban)

A kiadott fotójegyek száma MNL szinten a körülményekhez képest csak kisebb mértékben csökkent. (2020: 1332 db, 2019: 1765 db, 2018: 1794 db). Nem meglepő módon a kutatói célú fénymásolások száma is csökkent (2020: 2197 db, 2019: 3098). A megyei levéltárakban még mindig sokszorosa az OL-ban megrendelt fénymásolatoknak. A digitális másolatok (szkennelt oldalak) száma az OL-ban jelentősen nőtt (2020: 27.952 db, 2019: 19.453 db). MNL szinten a megyék többségének a digitális másolás irányába történő elmozdulása lassabb, de ez valószínűleg változni fog az infrastrukturális fejlesztések keretében kapott szkennerek révén. 2020-ban a kutatói célú, MNL tagintézményiben készült digitális másolatoknak alig 10%-át adták a megyék. Továbbá megfigyelhető, hogy már a megyékben is több digitális másolat készült, mint fénymásolat. Mivel az MNL vezetése is a digitális másolást preferálja (állományvédelmi okok miatt is), ezek egyértelműen kedvező tendenciák.

Fotójegyek és kutatói megrendelésre készített másolatok tagintézményenként 2020-ban

A LEVÉLTÁR MEGNEVEZÉSE	KIADOTT FOTÓJEGYE K SZÁMA	EBBŐL KÜLFÖLDI	FÉNYMÁSOL ATOK SZÁMA	EBBŐL KÜLFÖLDI	SZKENNELT OLDALAK SZÁMA	EBBŐL KÜLFÖLDI
MNL OL	663	31	93	0	27.952	8141
MEGYÉK ÖSSZESEN	669	15	2104	9	3098	111
MNL ÖSSZESEN	1332	46	2197	9	31.050	8252
MEGYÉK AZ MNL %-BAN	50,23%	32,61%	95,77%	100,00%	9,98%	1,35%
OL AZ MNL %- BAN	2,93%	0,00%	0,96%	0,00%	0,12%	0,00%

III. 8.5. Ügyviteli, kutatási és kiállítási célú iratkölcsönzés

A 2020-as esztendő során a pandémia hatása erősen visszatükröződik a kölcsönzések számának alakulásában, annak jelentős, mintegy harmadával történő csökkenésében. Az ügyviteli célú iratkölcsönzés túlnyomó többségét az előző évekhez hasonlóan az MNL Nógrád Megyei Levéltára bonyolította le (1400 eset az 1429-ből), szinte az összes eset ide köthető. Ez a kölcsönzési szám Nógrádban a tb ellenőrök által igényelt munkaügyi iratok miatt ilyen magas. Tudományos kutatás céljára 2020-ban az MNL OL az összesen 85 esetből 68 alkalommal (80%) kölcsönzött dokumentumokat, amely szám a 2019. évi 111 esettel összevetve jelentős csökkenést mutat. A megyei tagintézmények részaránya az előző évi adathoz képest kicsit nőtt (15%-ról 20%-ra), azonban ez ellensúlyozni nem tudja az összes kutatási célú kölcsönzés számának negatív alakulását. Az MNL Csongrád-Csanád Megyei Levéltára kutatási célokra továbbra is a legtöbbet kölcsönző vidéki levéltár, ahol ez a szám nagyjából az előző évinek felel meg (10 eset helyett 11). 2020 folyamán az MNL összesen 13 kiállításhoz kölcsönzött iratanyagot, ami az előző évi 42 esetszám mintegy harmada. Az MNL OL az előző évi 11 alkalom helyett mindössze egyszer biztosított dokumentumokat ilyen célra. A tagintézmények közül jelentősebb számú kiállítási célú iratkölcsönzésre az elmúlt esztendőknél megfelelően az MNL CSCSML-ban került sor (négy alkalom). A kiállítási célú kölcsönzések visszaesésének okát a 2020. év nagy részében érvényben lévő rendezvénytilalomban lehet megtalálni. A levéltári működési célú iratkölcsönzések száma körülbelül az előző évihez hasonlóan alakult (12 helyett 10 eset), továbbra is a legritkábban igénybe vett kölcsönzési típus maradt.

Ügyviteli, kutatási és kiállítási célú iratkölcsönzés 2020-ban (az esetek száma szerint)

A levéltár megnevezése	Ügyviteli célú	Kutatási célú	Kiállítási célú	Levéltári működési célú
MNL BKML	0	0	1	1
MNL BaML	0	0	2	0
MNL BéML	2	0	1	0
MNL BAZML	0	0	0	0
MNL CSCSML	5	11	4	2
MNL FML	0	0	0	0
MNL GYMSML Győr	1	1	0	0
MNL GYMSML Sopron	2	2	0	0
MNL HBML	0	0	0	0
MNL HML	0	0	0	0
MNL JNSZML	1	0	0	0
MNL KEML	0	1	0	0
MNL NML	1400	0	0	0
MNL PML	0	0	2	0
MNL SML	2	0	0	0
MNL SZSZBML	3	0	0	2
MNL TML	0	0	0	3
MNL VaML	6	0	0	0
MNL VeML	8	0	1	0
MNL ZML	1	2	1	2
Megyék összesen	1431	17	12	10
MNL OL	0	68	1	0
MNL összesen	1431	85	13	10

III. 8.6. Ügyfélszolgálati tevékenység

Az ügyfélszolgálati munkában 2020-ban bevezetésre került a teljeskörű elektronikus ügyintézés a Poszeidon szakrendszer segítségével, ami az elvégzendő feladatokat egyértelműsíti és egységesíti. A hivatalos szervek kizárólag hivatali kapun keresztül, míg az állampolgárok ügyfélkapun, postai úton, valamint személyesen is beadhatják igényüket a tagintézmények ügyfélszolgálatain az ügynek megfelelő űrlaptípus kiválasztásával és kitöltésével. Az ügyfélszolgálati tevékenységben az ügyek számát tekintve, a 2019. évi adatokhoz viszonyítva mintegy 40%-os csökkenés figyelhető meg (22.365-ről 13.244-re). Az ügyek számának negatív alakulása elsősorban a járványhelyzet hatásának tudható be. A hivatalos szervektől szintén kevesebb kérelem érkezett, ami vélhetően az egyes szervek működésében a pandémia miatt bevezetett korlátozásoknak is betudható. Az ügyforgalom csökkenésében a koronavírus mellett az elmúlt esztendő meghatározó ügypusának, a hadigondozási ügyek számának jelentős változásával is magyarázható, a 2019-ben még több mint 6000 ilyen tárgyú megkeresés történt, ez a szám 2020-ban 2000 alá süllyedt.

Az ügyforgalmat vizsgálva megállapítható, hogy a megyei levéltárakra hárul a nagyobb teher és a forgalom döntő hányada (11.900 ügyszám, 89,91%). Az adatok alapján megállapítható, hogy az MNL tagintézményei továbbra is fontos szerepet látnak el a területi közigazgatás munkájának támogatása terén és az állampolgárok jogbiztosításában. Az ügyfélszolgálatok által intézett megkeresések és elvégzett levéltári kutatások főbb típusai a következők: tb, munkaviszony-igazolások, építési, ingatlan és hagyatéki ügyek, iskolai végzettség igazolása, hadigondozási, jogszolgáltatási, állampolgársággal, anyakönyvekkel kapcsolatos ügyek.

A megyei tagintézmények ügyfélszolgálati tevékenységének főbb adatai

A levéltár megnevezése	összesen
MNL BKML	260
MNL BaML	138
MNL BéML	447
MNL BAZML	1444
MNL CSCSML	403
MNL FML	1456
MNL GYMSML Győr	425
MNL GYMSML Sopron	245
MNL HBML	839
MNL HML	429
MNL JNSZML	190
MNL KEML	418
MNL NML	1638
MNL PML	456
MNL SML	637
MNL SZSZBML	763
MNL TML	437
MNL VaML	250
MNL VeML	298
MNL ZML	727
Megyék összesen	11.900
MNL OL	1344
MNL összesen	13.244

Az ügyfélszolgálati munka során a megyei tagintézmények közül az elmúlt esztendőben az MNL Nógrád (1638), a Fejér (1456) és a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Levéltárában (1444) történt a legtöbb megkeresés. Az összes 2020-ban felvett ügy mintegy harmadát (4306, 32,5%) a munkaviszonyra, társadalombiztosítási jogviszonyra vonatkozó igazolások képezik. A megyei tagintézményekben döntően ez az ügytípus alkotja a megkeresések többségét, közülük az elmúlt esztendők gyakorlatának megfelelően kiemelkedik az MNL NML ilyen jellegű ügyeinek száma (1502), de az MNL BAZML ügyszáma is igen magasnak mondható (744). A hadigondozási ügyek száma összességében csökkenő tendenciát mutat, az elmúlt években az egyes tagintézményekben tapasztalható több ezres esetszámok már nincsenek. Ennek ellenére néhány tagintézményben továbbra jelentős a megkeresések száma: MNL BAZML (463), MNL MBML (368), utóbbi helyen a kérelmek többségét adja. Az MNL OL ügyfélforgalmának közel kétharmadát (473 eset, 64,8%) szintén a hadigondozási ügyek tették ki. Bizonyos ügytípusok helyi dominanciája az adott levéltárban már átvett, más tagintézményben esetleg még átvétel előtt álló, vagy részben átvett iratanyagra vezethetők vissza (pl. földhivatali iratok, hagyatéki ügyek). Ilyen esetre példa a jelenleg az MNL FML-ban őrzött Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal iratanyaga, amelyek részben a tájékoztatás kormányzati szervek részére, részben a kárpótlási ügyek tételek alá lettek iktatva. Ingatlanügyek tekintetében a többi levéltárhoz viszonyítva magas számot ért el az MNL ZML (240) és az MNL SML (179).

A megyei tagintézmények ügyfélszolgálati tevékenysége ügytípusok szerint

Ügytípusok	MINL BKML	MINL BaML	MINL BeML	MINL BAZML	MINL CSCSML	MINL FML	MINL GYMSML GYŐR	MINL GYMSML SOPRON	MINL HBML	MINL HML	MINL JNSZML	MINL KEML	MINL NML	MINL PML	MINL SML	MINL SZSZBML	MINL TML	MINL VaML	MINL VeML	MINL ZML	Összesen
Ügyfélszolgálat, kutatószerzési tájékoztatási elvi ügyek	0	4	45	2	7	4	0	3	6	2	1	6	0	0	3	0	3	0	0	0	86
Tájékoztatás kormányzati szervek részére, másolatkiadás	0	0	56	6	16	529	0	4	6	3	2	3	1	2	0	1	1	0	0	0	630
Tudományos szervek részére történő tudományos érdekű tájékoztatás, másolatkiadás (	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	1	0	5
Szervek/szervezetek részére történő adatszolgáltatás	0	0	0	6	6	3	7	0	2	4	1	2	2	3	0	2	2	3	2	0	45
Általános tájékoztatás a Levéltár illetékességi köréről, a keresett tárgyra vonatkozó adatokat tartalmazó levéltári egységekről (kutatók részére is) és a Levéltár által nyújtott szolgáltatásokról	0	6	3	93	8	0	0	0	11	2	3	0	1	0	0	39	2	0	0	0	168
Kutatási célú tájékoztatás egyedi adatról, előre megrendelt kutatói konzultáció	11	0	7	4	15	4	14	1	43	2	8	0	1	0	0	22	0	0	26	23	181
Tanulói időre vonatkozó adatszolgáltatás	5	13	4	14	53	61	22	7	68	26	12	19	4	31	20	71	33	9	3	57	532
Munkaviszonyra, társadalombiztosítási jogviszonyra vonatkozó adatszolgáltatás	34	51	208	744	45	239	158	4	124	140	10	53	1502	23	153	196	207	155	12	248	4306

Hagyatéki ügyekre vonatkozó adatszolgáltatás	124	13	7	13	21	63	90	69	61	23	18	64	17	50	90	54	29	13	89	61	969
Családi jogállásra vonatkozó adatszolgáltatás	3	1	1	9	6	1	1	2	6	2	3	4	4	9	2	1	4	3	4	15	81
Jogszolgáltatási ügyekre vonatkozó adatszolgáltatás	9	1	22	30	14	5	8	14	9	6	18	6	5	20	50	4	3	2	14	16	256
Építési ügyekre vonatkozó adatszolgáltatás	20	19	32	16	56	114	19	43	104	122	50	105	45	169	120	88	16	30	76	43	1287
Ingatlanügyekre vonatkozó adatszolgáltatás	17	9	2	8	87	24	81	70	9	5	24	138	22	62	179	7	116	7	48	240	1155
Kárpótlási ügyekre vonatkozó adatszolgáltatás (hadigondozás stb.)	15	5	16	463	6	403	10	3	368	81	31	3	21	23	12	254	6	8	7	18	1753
Restitúciós ügyekre vonatkozó adatszolgáltatás	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2	0	0	5
Anyakönyvekkel kapcsolatos ügyek	6	3	16	13	44	4	9	0	11	2	4	4	3	45	1	3	3	10	4	1	186
Névváltoztatással kapcsolatos ügyek	0	0	7	0	0	1	0	0	1	0	1	0	0	2	0	3	0	0	0	0	15
Apostille (felülhitelesítési) ügyek	0	0	0	0	0	0	3	0	2	0	0	0	0	0	0	2	11	0	1	0	19
Egyéb ügyekre vonatkozó adatszolgáltatás	16	13	21	22	17	1	3	25	8	9	4	10	10	17	7	13	1	8	11	5	221
Összesen	260	138	447	1444	403	1456	425	245	839	429	190	418	1638	456	637	763	437	250	298	727	11.900

Az MNL és az Országos Levéltár szervezeti egységeinek ügyfélszolgálati tevékenysége ügýtípusok szerint

Ügýtípusok	Főigazgatói Titkárság	1945 előtti Kormányservek Főosztálya	1945 utáni Politikai Kormányservek Főosztálya	ENYF	GI	GL Főosztály	IFO	Jogi és Humánerőforrás-gazdálkodási Főosztály	Kutatószolgálati, tájékoztatási és levéltár-tudományi szakkönyvtár Főosztály	MGYF	SZKI	ÜSZF	MNL	Összesen
Ügyfélszolgálat, kutatószolgálati tájékoztatási elvi ügyek	1	0	0	0	0	0	0	1	3		0	2	0	7
Tájékoztatás kormányzati servek részére, másolatkiadás	2	8	25	0	0	4	1	0	0	3	0	0	0	43
Tudományos servek részére történő tudományos érdekű tájékoztatás,0 másolatkiadás	2	10	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	13
Szervek/szervezetek részére történő adatszolgáltatás	8	3	0	1	1	2	0	2	0	0	1	2	0	20
Általános tájékoztatás a Levéltár illetékességi köréről, a keresett tárgyra vonatkozó adatokat tartalmazó levéltári egységekről (kutatók részére is) és a Levéltár által nyújtott szolgáltatásokról	5	0	7	0	0	1	0	0	9	5	0	0	0	27
Kutatási célú tájékoztatás egyedi adatról, előre megrendelt kutatói konzultáció	0	132	20	0	1	50	0	0	32	2	0	0	0	237
Tanulóiidőre vonatkozó adatszolgáltatás	0	0	5	0	0	7	0	0	0	0	0	3	2	17
Munkaviszonyra, társadalom-biztosítási jogviszonyra vonatkozó adatszolgáltatás	2	2	23	0	1	28	0	20	0	0	0	40	4	120
Hagyatéki ügyekre vonatkozó adatszolgáltatás	0	0	0	0	0	1	0	2	0	1	0	0	0	4
Családi jogállásra vonatkozó adatszolgáltatás	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2
Jogszolgáltatási ügyekre vonatkozó adatszolgáltatás	1	0	9	0	0	42	0	1	0	0	0	3	2	58

Építési ügyekre vonatkozó adatszolgáltatás	0	0	0	0	1	1	0	1	0	0	0	3	3	9
Ingatlanügyekre vonatkozó adatszolgáltatás	3	0	4	0	0	6	0	1	0	0	0	0	1	15
Kárpótlási ügyekre vonatkozó adatszolgáltatás (hadigondozás stb.)	6	0	473	0	2	29	0	0	0	0	0	1	6	517
Restitúciós ügyekre vonatkozó adatszolgáltatás	1	2	5	0	0	5	0	0	0	1	0	0	0	14
Anyakönyvekkel kapcsolatos ügyek	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
Névváltoztatással kapcsolatos ügyek	0	141	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	141
Apostille (felülhitelesítési) ügyek	3	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	5	0	10
Egyéb ügyekre vonatkozó adatszolgáltatás	78	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0	86
Összesen	113	303	573	1	6	176	1	28	44	14	1	66	18	1344

A megyei tagintézmények ügytípusait összesítő fenti táblázat szerint 2020-ban a legnagyobb ügyfélforgalmat a társadalombiztosítási és munkaviszony igazolások adták, 2019-hez képest mintegy 30%-kal csökkent az ilyen típusú megkeresések száma (6255-ről 4306-ra). További jelentősebb ügyfélforgalmat bonyolító ügytípusok 2020-ban a következők voltak: kárpótlási ügyek (1753), építési ügyek (1287), ingatlan ügyek (1155), hagyatéki ügyek (969), iskolai végzettség igazolása (532).

III. 9. Tudományos munka, konferenciák, kiadványkészítés, kiadói tevékenység

Az MNL Országos Levéltárában és a megyei levéltárakban több évtizedes hagyományokkal rendelkező tudományos kutatómunka, valamint szisztematikus kiadvány-készítési tevékenység is zajlik. Az MNL 2015-ben elfogadott Középtávú Tudományos Terve kiemeli, hogy a tudományos munka az intézmény számára nemcsak törvény által előírt kötelező alapfeladat, hanem azon túl potenciális kitörési lehetőség is. A levéltáraknak éppen ezért a rendkívül megnövekedett feladataik mellett is kiemelt stratégiai célként kell kezelniük a történeti forráskutatást és -feltárást, az alap kutatásokon nyugvó tudományos művek elkészítését, azok publikálását, és egyfajta szakmai-tudományos műhely szerepét kell betölteniük. Ez azt jelenti, hogy az irattan és a levéltár-elméleti kérdések mellett a kutatónappal rendelkező munkatársaknak a történelem segédtudományaival, dokumentumkötetek kiadásával és/vagy történeti alapkutatással is foglalkozniuk kell. Tudományos munkájuknak összhangban kell lenniük a Középtávú Tudományos Tervben lefektetett alapelvekkel és az ott megfogalmazott követelményekkel.

Az MNL-t kiemeli a történetkutatással foglalkozó intézmények közül az, hogy tagintézményei révén az egész országot lefedi, sőt a határ menti tagintézményeknek köszönhetően határon átnyúló kapcsolatai is vannak. Ugyancsak különleges státust ad az intézménynek a tudományos munkatársak nagy száma és az a tény, hogy az intézmény képes az egész országot lefedő kutatást végrehajtani. Emellett az is speciális helyzetet teremt az MNL számára, hogy az intézményhálózatban őrzött iratanyagoknak köszönhetően egyszerre tud forrásokat – papíralapon vagy digitális formában –, adatbázisokat, kutatókat inspiráló segédleteket és akár monografikus feldolgozásokat megjelentetni. Az intézmény együttműködik a hazai történetkutatás központjaival, de a megyei levéltárak révén helyi együttműködési hálózatokat is működtet. A strukturált intézmény így a tudományos kutatás mellett az emlékezetpolitika alakításának is eszköze. Mindezen lehetőséget az MNL OL és a megyei levéltárak – a járványhelyzet negatív hatásai ellenére – 2020-ban is messzemenően kihasználták.

2020-ban az MNL OL-ban 84, a megyei tagintézményekben 154, összesen tehát 238, tudományos munkát is végző levéltáros dolgozott. Közülük a központban 34, a tagintézményekben 30, összesen tehát 64 főnek volt tudományos fokozata. Többen is megkezdtek, illetve végzik PhD-tanulmányaikat: 2019-ben öt fő szerzett fokozatot. A fenti számok is azt tükrözik, hogy a történeti segédtudományok és a történelem kutatásának terén az MNL rendelkezik az egész országot átfogó legjelentősebb, társadalmilag is jól beágyazott kutatói hálózattal.

Az MNL OL-ban 51, a megyei levéltárak munkatársai közül 108 fő vett igénybe kutatónapot. 2020-ban az engedélyezett kutatónapok száma összesen 6150 volt. A levéltárosok kutatási eredményeikről konferenciákon, papíralapú és elektronikus kiadványokon keresztül adtak számot. E publikációk egy része a levéltárak honlapján is nyomon követhető. Az MNL Kutatónap szabályzata értelmében a kutatónapot igénybe vevő munkatársaknak publikációs jegyzékeiket az MTA Magyar Tudományos Művek Tára internetes portálon kell vezetniük.

A 2012-ben végbement levéltári integráció, az MNL létrehozása a korábbiaknál sokkal jobb lehetőséget teremtett országos levéltári kutatási projektek elindítására. Ilyen például a Nemzeti Emlékezet Bizottságával történő együttműködés keretében megvalósuló „Jog- és tulajdonfosztás, identitástörés a vidéki Magyarországon a kommunista diktatúrában” című projekt, vagy a vidéki rendszerváltást vizsgáló tudományos projekt, ezenkívül a dualizmus kori nemzetgyűlési képviselők életrajzait elkészítő projekt, valamint a „Hetediziglen” családkutatási nagyprojekt.

A fentiekén kívül számos egyéb tudományos projekt megvalósítása is folyamatban volt – így például a „»Négyzetkataszter«: A magyarországi kataszteri felmérés térkép- és iratanyagának katasztere, 1850–1918”, „A magyarországi rendiség politikai kultúrája (1526–1848)”, illetve „A magyarországi bódoltság és bódoltsági peremvidék kataszteri iratainak (tapu-defter) feldolgozása” című, NKFIH-pályázatok alapján megvalósuló projektek –, ami jelzi, hogy az Országos Levéltárban és a megyei levéltárakban folyó elmélyült, komoly tudományos munka mennyire szerteágazó és sokszínű jellegű.

Tudományos konferenciák

A járványhelyzet miatt az MNL OL 2020-ra tervezett konferenciái elmaradtak, és a 20 megyei levéltár is mindössze hét tudományos konferenciát tudott megtartani, amelyeken összesen 390 fő vett részt.

Kiadványkészítés

Az MNL OL elektronikus kiadványai az alábbiak: a tartalmilag és formailag is megújult, évi hat számmal megjelenő, a témákat elmélyült tudományossággal tárgyaló *ArchívNet*, valamint a levéltár honlapjára felkerülő, méltán népszerű *Hét dokumentuma*. Papíralapú periodikák: *Levéltári Szemle* (társkiadóként), *Turul* (ugyancsak társkiadóként a Magyar Történelmi Társulat és a Magyar Heraldikai és Genealógiai Társaság mellett), valamint az Országos Levéltár folyóirata, az 1923-ban alapított *Levéltári Közlemények*.

Az MNL a Magyar Kormánytisztviselői Karral közösen adta ki kötetben a 2019. évi közigazgatás-történeti konferencián elhangzott előadások egy részét *Trianon és a magyar közigazgatás* címmel. Kovács Zsuzsanna, Mikó Zsuzsanna és Szabó Csaba szerkesztésében, a Librirel és az Iskola Alapítvánnyal közös kiadásban jelent meg az

„Erdély – 1000 év öröksége” című kötet, amelynek fejezeteit az OL munkatársai írtak. Szintén az Iskola Alapítvánnyal együttműködve jelent meg az L. Balogh Béni által szerkesztett dokumentumkötet: „Erdélyből jelentik. A Károlyi-kormány nemzetiségi minisztériumának válogatott iratai, 1918. november 3.–1919. január 29.” Napvilágot látott „A magyarországi kisebbségek: nemzeti, nemzetiségi és vallási közösségek” c. könyvsorozat első kötete is az alábbi címmel: „Az együttélés történelme: nemzetiségi kérdés Magyarországon. Tanulmányok”.

A Habsburg Ottó Alapítvánnyal közösen megjelent „Habsburg Ottó és az állambatalom” c. forráskiadvány az MNL OL dokumentumainak segítségével nyújt betekintést egy kivételesen gazdag életút történéseibe, Habsburg Ottó és a magyar, illetve osztrák államhatalom sok évtizedes – az elutasítástól az elfogadásig ívelő – viszonyába.

„A nemzet emlékezete – A magyar történelem mérföldkövei” című kiállítás katalógusa kétnyelvű, magyarul és angolul mutat be tizennégy, a magyar államiság történetében mérföldkönek számító, és a Magyar Nemzeti Levéltár őrzésében lévő levéltári dokumentumot.

A megyei levéltárak 11 papíralapú kötetet – monográfiát, forráskiadványt, tanulmánykötetet, segédletet – jelentettek meg, emellett kilenc évkönyvet, illetve periodikumot is kiadtak. tíz olyan kötet is megjelent, amelyet a megyei levéltárak tudományos munkatársai írtak vagy szerkesztettek, de más kiadó adta ki. A megyei levéltárak ezenkívül 149 online megjelenésű tudományos művet, segédletet, adatbázist is publikáltak. Tematikailag és formailag ezek igen sokszínűek: voltak köztük rendszeresen megjelenő online folyóiratok, oktatási segédletek, tanulmányok és kisebb írások is.

Gazdag könyvkiadói tevékenységüket az alábbiakban egy-két jellegzetes példán keresztül mutatjuk be.

Az MNL Bács-Kiskun Megyei Levéltára a *Múltbanéző* című online folyóirata egy számát jelentette meg. Emellett megjelent az évkönyvük is online formában *Bács-Kiskun megye múltjából* 28. címmel.

Az MNL Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Levéltára kiadta Lehotay Veronika *A jogszűkítés útján. A Horthy-korszak szabadságjog-megvonó intézkedéseinek jogtörténeti aspektusai, különös tekintettel Borsod vármegyére* című munkáját, valamint megjelent a levéltári évkönyvük is online módon.

Az MNL Csongrád-Csanád Megyei Levéltára: a levéltár gondozásában, a *Dél-alföldi évszázadok* sorozatban jelent meg Zeman Ferenc *Politikai küzdelmek és közéleti mozgalmak Hódmezővásárhelyen a Horthy-korszakban* c. kötete. Más kiadónál jelent meg Hódmezővásárhelyen a *Szerelemi Társaság évkönyve*.

Az MNL Győr-Sopron Megyei Levéltár Soproni Levéltára négy kötetet is megjelentetett: Dominkovits Péter – D. Szakács Anita: *Sopron élen. Sopron város polgármesterei Hummel Kristóftól Lackner Kristófig (1552–1631)*; Suslik Ádám: *Forradalmak sodrában II. Visszauélések és atrocitások Sopronban és Sopron vármegyében a Tanácsköztársaság idején; Balthasar Fatiga feljegyzési könyve / Das Gedenkbuch von Balthasar Fatiga 1596–1608*. Közreadja: Németh János; *Amikor Sopronra figyelt Európa. Az 1625. évi soproni koronázó országgyűlés*. Szerk.: Dominkovits Péter – Katona Csaba – Pálffy Géza.

Az MNL Hajdú-Bihar Megyei Levéltára kiadta az évkönyvét Szendiné Orvos Erzsébet és Szikla Gergő szerkesztésében.

Az MNL Heves Megyei Levéltára munkatársa, Varga Zsolt az Erdélyre vonatkozó fondok és állagok 18/1. és 18/2. kötetének kiadásában vett részt.

Az MNL Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltára a 33. és 34. levéltári évkönyvét jelentette meg.

Az MNL Komárom-Esztergom Megyei Levéltára *Sziklay Kálmán első világháborús naplója 1914–1916* c. kiadványt adta ki, valamint megjelent az évkönyvük is *Közlemények Komárom-Esztergom múltjából* címmel.

Az MNL Tolna Megyei Levéltára Maul-Link Dóra *Tolna vármegye mezővárosai 1828-ban* c. forrásfüzetének első kötetét publikálta.

Az MNL Vas Megyei Levéltára kiadta az *Előadások Vas megye történetéről* hetedik kötetét, valamint a *Vasi Honismereti és Helytörténeti Közlemények* három számát is.

Az MNL Veszprém Megyei Levéltára saját kiadásában jelentek meg Iklódy-Szabó Andor visszaemlékezései a *Veszprémből Veszprémbe* c. alsorozat 4. köteteként. Más kiadónál két könyvük is megjelent: Nagy Szabolcs: *Emlékkönyv II. A Veszprémi Törvényszék története 1945–1990* és Jakab Réka – Kákonyi Anna: *Táguló és szűkülő terek. A veszprémi zsidóság társadalom- és gazdaságtörténete*.

Az MNL Zala Megyei Levéltára kiadásában jelent meg a *Kapiller Imre emlékkönyv*, valamint a *Tanácsköztársaság Zala megyében* című kötet. A levéltár más kiadónál további három kiadványt is publikált: Molnár András Hermann Róberttel és Bóna Gáborral közösen írt munkáját a 47. honvédszászlóalj történetéről; Molnár András és Illésfalvi Péter szerkesztésében dr. Havas Rezső naplóját *A Kárpátoktól az Alpokig. Egy légvédelmi tüzér főhadnagy naplója 1944–1945* címmel, továbbá Bakonyi Péter *Megszállók és áldozatok. Zala megye német és szovjet megszállása, a háború polgári áldozatai, 1944–1945* című könyvét.

III. 10. Közművelődés, oktatás, levéltár-pedagógia, PR-tevékenység.

A 2020-as évben a pandémiás helyzetre való tekintettel a Magyar Nemzeti Levéltárban a közművelődési, oktatási és levéltár-pedagógiai tevékenységeket újra kellett gondolni, tervezni.

A tavaszra és a nyári időszakra betervezett rendezvények elmaradtak vagy online formában valósultak meg. A rendezvények egy része szervesen illeszkedett az országosan meghirdetett őszi programokba, mint például a Kulturális Örökség Napjai, Múzeumok Őszi Fesztiválja.

A Múzeumok Éjszakája rendezvénysorozatot a szervezők a járványhelyzetre való tekintetre virtuális formában hirdette meg. A rendezvény napján 2020. június 27-én a Facebookon képeket vagy képekből készített videókat tett közzé a négy résztvevő levéltár – az MNL Bács-Kiskun, Fejér, Vas Megyei Levéltára és az MNL Országos Levéltára.

Az MNL-ben 2020-ban tizenöt levéltárban összesen tíz hagyományos és hat online könyvbemutatót tartottak.

Az MNL összesen 32 önálló kiállítás, más intézménnyel együttműködve pedig 12 kiállítás létrehozásában vett részt. Az önálló tárlatokat kb. húszezer fő, a közösen szervezett kiállításokat több mint nyolcezer látogató nézte meg. A 2020-as évben az időszaki kiállítások témája az adott év kiemelt évfordulóihoz kapcsolódott.

2020 augusztusában – a pandémiás helyzet miatt a tervezettnél később – nyitotta meg kapuját az MNL Országos Levéltára legújabb, interaktív tárlata, *A nemzet emlékezete – A magyar történelem mérföldkövei*. A kiállítás célja, hogy a magyar államiság fontos állomásait mutassa be tizennégy, az intézmény által őrzött iraton keresztül.

A kor követelményeinek megfelelően virtuális kiállítást is készült és lett közzé téve a levéltár honlapján. Ezeket több esetben a megvalósult állandó és időszaki kiállításokhoz kapcsolódó bővített anyagokból lett össze állítva. A Gyűjtőportálon ebben az évben kilenc virtuális kiállítással bővült a kínálat:

MNL Országos Levéltára Kik vagyunk?; „...hiremet nemcsak keresem pennámmal, Hanem rettenetes bajvívó szabályammal” 400 éve született Zrínyi Miklós, a költő és hadvezér,

MNL GYMSML Győri Levéltára „...a betegséget fertőző természetűnek lehetne határozni...” Kolerajárvány Győr vármegyében 1831-ben, A Legnagyobb Magyar emlékezete Mosonmagyaróváron és a környékén, „Ha vissza gondolok mind ezekre az utazásokra...”, Laáb Gáspár családfája,

MNL HBML: Esztári levelek, „Adjon az Isten a magyarnak jövőre még szebb karácsonyt!”,

MNL KEML: Korok, családok, történetek – családtörténet,

MNL TML: Az 1848-49-es forradalom és szabadságharc Tolna megyében, Az egyházi iskolák államosítása Tolna megyében 1948 megyei levéltárak tették közzé.

A megyei tagintézmények és az MNL Országos Levéltára is nagy súlyt fektet a tanórán kívüli oktatásra. Tanórán kívüli oktatás keretében a megyei tagintézmények munkatársai nemcsak a levéltárak falain belül, hanem azon kívül, az iskolákba ellátogatva is tartottak rendhagyó történelem vagy éppen forráselemző órákat. 2020-ban a központban és megyei levéltárakban a járványhelyzet miatt összesen csak 90 tanórán kívüli levéltári foglalkozást tartottak, a résztvevő diákok száma pedig majdnem 1500 fő általános, illetve középiskolás diák volt. A levéltár-pedagógiai foglalkozások általános, illetve középiskolai tananyagra épülve színesítik, kiegészítik a tanulók által már elsajátított ismereteket.

2019-ben új, három évre tervezett családtörténet-kutatást segítő és levéltár-pedagógiai projekt – *„Hetediziglen. Család–Történet–Kutatás”* – kezdődött a Magyar Nemzeti Levéltárban, melyben valamennyi tagintézménye részt vett. Célja a család, a kisközösségek, a helyi identitás iránti elkötelezettség erősítése; az oktatás segítése mellett a helytörténet-kutatás, a történelem és a közgyűjtemények megismerése iránti igény felkeltése; az elsajátított ismeretek segítségével történő önálló kutatásra való képesség kifejlesztése. A cél elérése érdekében 12 megyei tagintézmény az év elején tanfolyamokat és foglalkozásokat valósítottak meg.

Új kezdeményezésként jelentkezett a projektben a digitális tananyagkészítés, amely segítségével online oktatási tevékenységet tudtak végezni a munkatársak. Ezek a tananyagok elsősorban partneriskolák pedagógusai számára készültek; igényeikhez és kérésükhöz igazodva hittan, társadalomtörténet, etika és történelem tantárgyak egyes témáihoz. A tagintézmények közül például az MNL GYMSPML Soproni Levéltára eddig 17 db digitális tananyagot tett közzé.

Megtekinthetők itt: https://mnl.gov.hu/mnl/gymsml/digitalis_tartalom. A 17 db tananyag a pedagógusok visszajelzése alapján 1367 diákhoz jutott el.

A 2019-ben készített két Hetediziglen oktatócsomag tartalmának továbbfejlesztett változata is elkészült és

megjelent az MNL honlapján – Oktatólapok menüben. (<https://oktatalogok.mnl.gov.hu/hetediziglen-csaladtortenet>)

Az MNL OL facebook oldalán “Forráskvíz o#honra” címmel jelent meg heti két alkalommal tematikus kvízzjátékok. A KDS projekten belül az Oktatólapok kialakításán dolgoztak a levéltár-pedagógus kollégák történelem tanárok szakmai segítségével, az előállított digitális tartalmak kapcsolódnak a NAT-hoz.

2020 tavaszától a koronavírus-járvány miatt az oktatási intézményeknek pár nap alatt kellett átállniuk a digitális oktatásra, mely a levéltárban is felgyorsította azt a törekvést, hogy szabadon elérhető, online tartalmakkal, alkalmazásokkal támogassa az iskolai oktatást. Mind a levéltár Facebook oldalán, mind a 2020 augusztusától elérhető Oktatólapok felületen folyamatosan osztottunk meg általunk készített oktatási segédanyagokat különböző témakörökhöz kapcsolódva. A forrásokhoz, adatbázisokhoz kapcsolódó feladatok által a diákok megismerkedhetnek a levéltár gyűjteményével és fejlődik szövegolvasási, szövegértési és digitális kompetenciájuk.

2020. december 2-án *Levéltári betekintő* címmel tartott Csonka Laura és Hecker Henrietta webináriumot gyakorló pedagógusoknak a Digitális Pedagógiai Módszertani Központ szervezésében, melyben a Magyar Nemzeti Levéltár új oktatási szolgáltatását, az Oktatólapok felületet, valamint a KDS projekt keretében megvalósult Kapocs virtuális kiállítás releváns levéltári dokumentumait és levéltári felhasználási lehetőségeit mutatták be.

Az iskolai közösségi szolgálat kapcsán tizenegy köznevelési intézmény kötött megállapodást az MNL-lel, amely program során 11 diák több 237 órát töltött a levéltárban.

Az MNL Országos Levéltára 2020-ban negyedszer hirdette meg a 6–14 éves korosztályok számára az egyhetes levéltári nyári táborát, aminek a témáját az aktuális magyarországi nemzetiségek kiállítás adta. A „*Szabadulás a Múlt fogságából*” visszarepülve az időben a Múlt fogságába kerülnek és napról-napra új feladatokat kell megoldaniuk a különböző évszázadokból fennmaradt levéltári iratok segítségével. A kalandos rejtvények megfejtésével a gyerekek próbára tehetik a történelemtudásukat és megismerkedhetnek a levéltár intézményével és a benne őrzött iratanyaggal.

Csoportos levéltár-látogatások során 82 alkalommal összesen 1356 látogatót fogadtak a tagintézmények. Több helyen honismereti és helytörténeti vetélkedőt szerveztek. Szerepet vállaltak a helyi ünnepek lebonyolításában ünnepi beszédek megtartásával.

Az MNL Gyűjtőportáljának/honlapjának célja, hogy egységes, egyszerű, és felhasználóbarát módon tájékoztassa a kutatókat és érdeklődőket. A honlapon nagyobb hangsúly helyeződik a hírekre és a tartalmak előállítására. Az intézményi integrációval együtt a közös Gyűjtőportál/honlap a megyei levéltáraknak is jobb elérhetőséget és szélesebb látogatókörrel biztosít.

A nyitottsághoz hozzátartozik a közösségi médiumok (Facebook, Instagram, Youtube) aktív használata és azok hozzácsatolása a gyűjtőportálhoz/honlaphoz. A Facebook oldalainkat a következő bontásban követik az érdeklődők: az MNL oldalát 6186, az MNL Országos Levéltára oldalát 10.099, az intézmény online folyóirat Facebook oldalát az ArchivNet-et pedig 2081. A megyei tagintézmények közül csak két megyének nincs saját Facebook oldala (Bács-Kiskun és Sopron). A nagyobb rendezvényeinkről, konferenciákról, könyvbemutatókról eseményt hozunk létre a levéltár Facebook oldalán, némelyet kiemelt fizetős hirdetésként propagáltuk. Az MNL Instagram oldal követőinek száma 1743, a megyei tagintézmények közül Baranya, Csongrád-Csanád, Jász-Nagykun-Szolnok és Komárom-Esztergom levéltáraknak van még Instagram oldala.

Fontos, hogy a nagyközönség számára is elérhetővé és átélhetővé váljon a levéltár által őrzött, páratlan kulturális örökség. Célunk, hogy minél több iratot és publikációt tegyünk digitálisan is közzé. Több levéltár hetente, havonta tesz közzé és mutat be a honlapján érdekes iratokat az olvasók számára (pl. *Hét dokumentuma, Hónap dokumentuma, Érdekes iratok* címen).

A tagintézmények munkájuk, rendezvényeik, kiadványaik megismertetése érdekében népszerűsítő tevékenységet is folytattak. Ezek között szerepelt a városi vagy épp más közgyűjteményekkel közös programfüzetekben való megjelenés, saját népszerűsítő nyomtatvány készítése, elektronikus hírlevél, közösségi oldalakon való megjelenés. A központi és megyei tagintézmények kapcsolatot ápoltak a központi és helyi médiával: riportok, sajtótájékoztatók kiadványok bemutatására, helytörténeti rovatok indítása a helyi lapokban. A sajtómegjelenések között vezető szerep jutott az elektronikus megjelenéseknek.

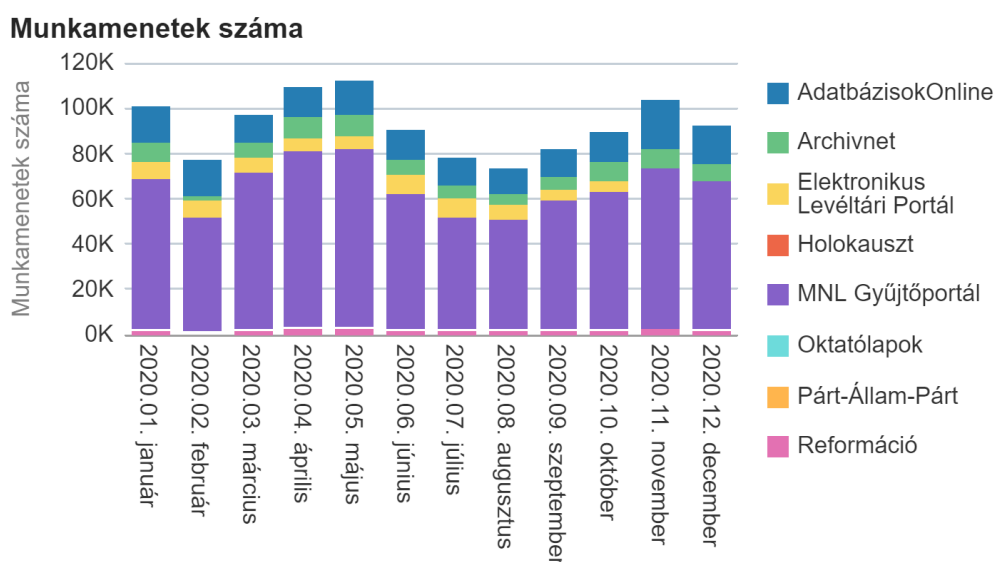
A központi és megyei tagintézmények szakmai munkájáról és rendezvényeiről 2020-ban 274 nyomtatott

sajtómegjelenés, 103 rádiós, 127 televíziós (helyi és országos), valamint 708 elektronikus sajtómegjelenés tudósított.

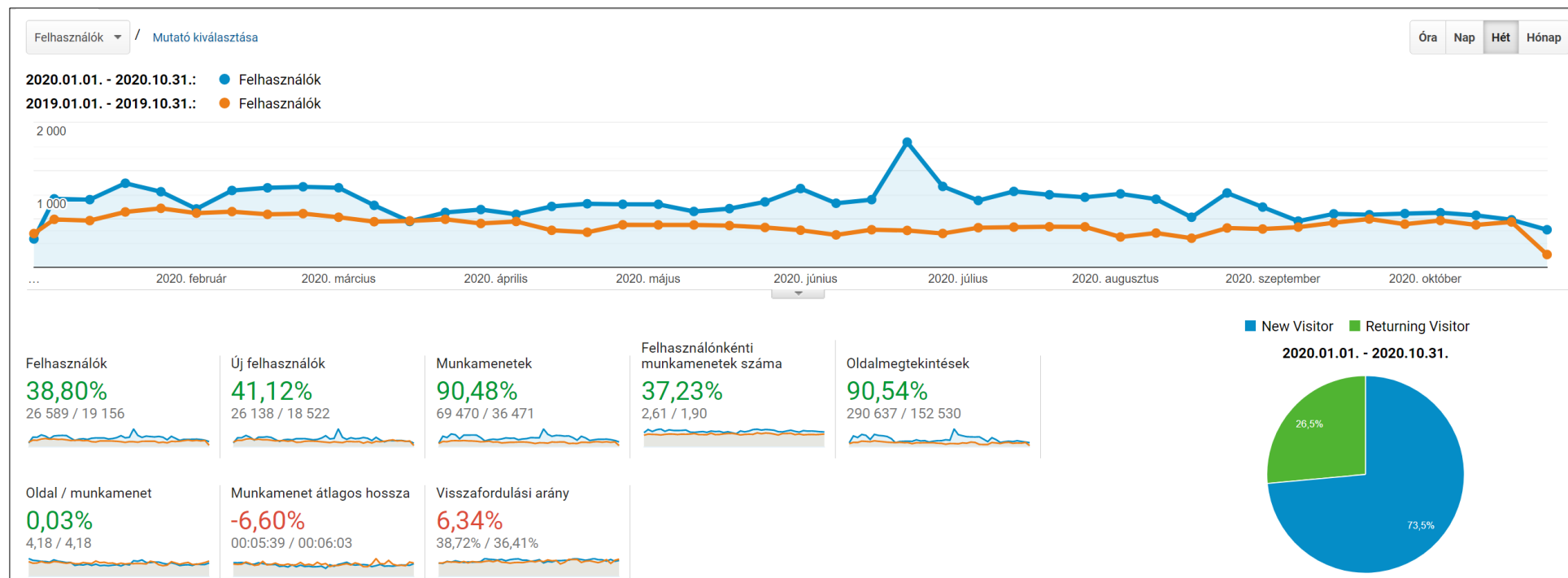
A 2020. év jelentős lépés volt az MNL online szolgáltatásainak fejlesztésében, január 15-én teljes üzembe állításra került az Elektronikus Levéltári Portál, január 22-én a Magyar Kultúra Napján indult el az AdatbázisokOnline megújult szolgáltatása és október elsején debütált az Oktatólapok új verziója. Valamennyi szolgáltatás tekintetében jelentősen nőtték mind a használat intenzitását, mind kiterjedtségét jellemző mutatók. Összevetve más online szolgáltatásainkkal, látható, hogy a használat bővülése nem feltétlenül csak a koronavírus járvány miatti hatás jelentkezett, hanem sokkal inkább a szolgáltatások megújult tartalmának és a felhasználóiélmény fókuszú dizájnjának és a funkcióbővülésnek köszönhető a népszerűség.

Honlap neve	Munkamene- tek száma	Munkamene- tek időtartama (perc)	Oldalmegtekinté- sek száma	Egyedi oldalmegtekinté- sek	Felhasznál- ók száma	Visszafordulá- sok aránya
AdatbázisokOnline	172,778	6.49	1,872,537	1,284,610	98294	34%
Archivnet	82,933	1.63	137,163	115,211	67395	79%
Elektronikus Levéltári Portál	69,833	4.78	291,05	227,344	26341	39%
Holokausz	527	1.44	943	696	434	65%
MNL Gyűjtőportál	751,645	2.68	1,881,795	1,454,648	455086	54%
Oktatólapok	1,123	2.37	3,796	2,568	799	58%
Párt-Állam-Párt	7,834	2.57	53,356	38,675	6617	58%
Reformáció	19,761	1.52	31,237	23,964	1656	73%
Összesen	1,106,434	04.márc	4,271,877	3,147,716	656622	52%

A felhasználói igények változásával összhangban az egyes szolgáltatások használatának módja, dinamikája folyamatosan változik. Előtérbe kerülnek a korszerű technológiát használó, könnyű navigációt biztosító, vizuálisan kidolgozott szolgáltatások, amelyekkel kapcsolatban a gazdag tartalom alapvető elvárás, miközben más szolgáltatások egyre inkább háttérbe szorulnak.

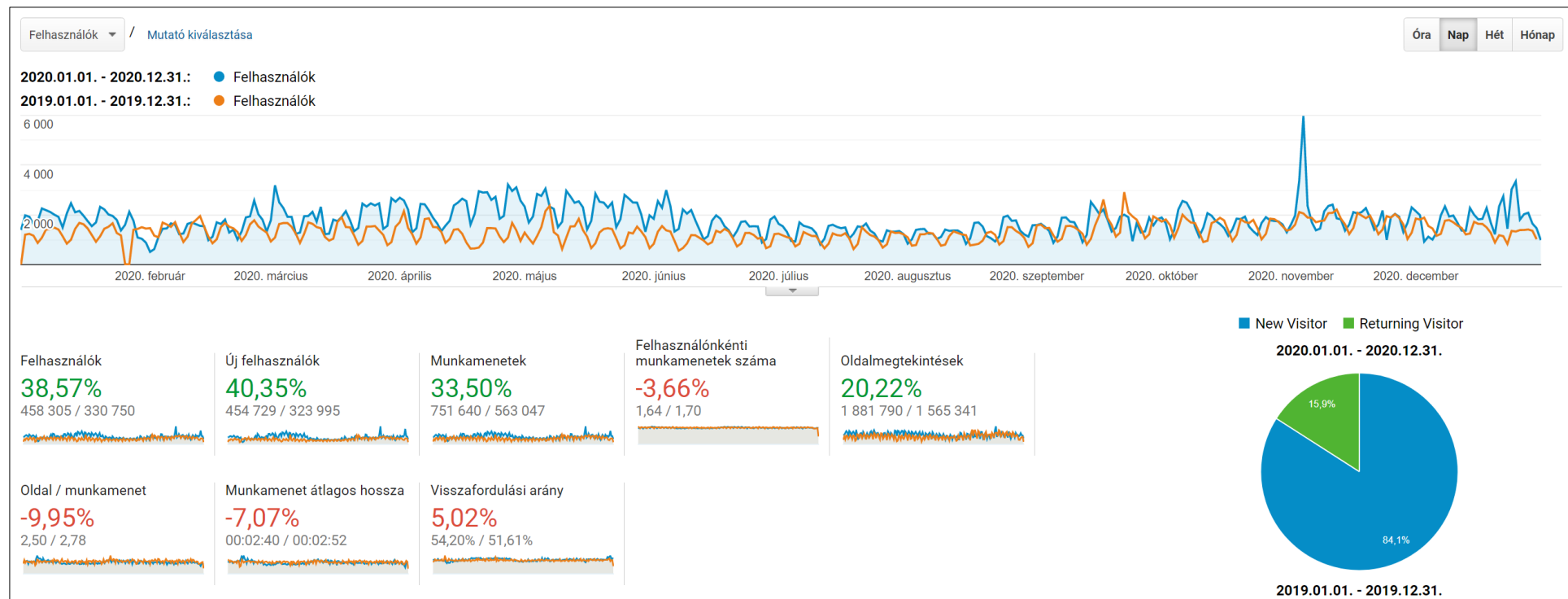

III. 10.1. Elektronikus Levéltári Portál

Az Elektronikus Levéltári Portál forgalmát csak a január-október időszakban tudtuk mérni, a NISZ oldali beállítás technikai hibája miatt, amit azóta kiküszöböltünk. A Fővárosi Levéltárral közösen fejlesztett szolgáltatás főbb mutatója ebben az időszakban 39-90%-os emelkedést mutat annak ellenére, hogy a BFL ezt a szolgáltatást használja a kutatótermi kiszolgálásra és ez a szolgáltatás a BFL kutatóterem bezárása alatt szünetelt. A grafikonon jól látszik az ezzel összefüggő március végi visszaesés. A teljesen megújult portál használatát induláskor érte kritika, ugyanakkor a használat adatai azt mutatják, hogy a felhasználók gyorsan befogadták az új, tetszetős grafikát, könnyű navigációt és felhasználóbarát működést. Miközben a felhasználók száma 38,8%-kal emelkedett, a kutatási esetek száma 90%-kal, a 60.214 oldalletöltés ezzel azonos arányban. Az a tény, hogy egy felhasználó több oldalt néz meg, arra utal, hogy a keresés, a felhasználói felület használata kényelmesebb a korábbinál. A felhasználók számának növekedése gyakran eredményezi a kevésbé elkötelezett felhasználók megjelenését, ami a szájon eltöltött idő csökkenésével jár együtt, ez azonban ebben az esetben mind a munkamenetek hosszában, mind a visszafordulási arányban elhanyagolható mértékű volt.

III. 10.2. MNL honlap

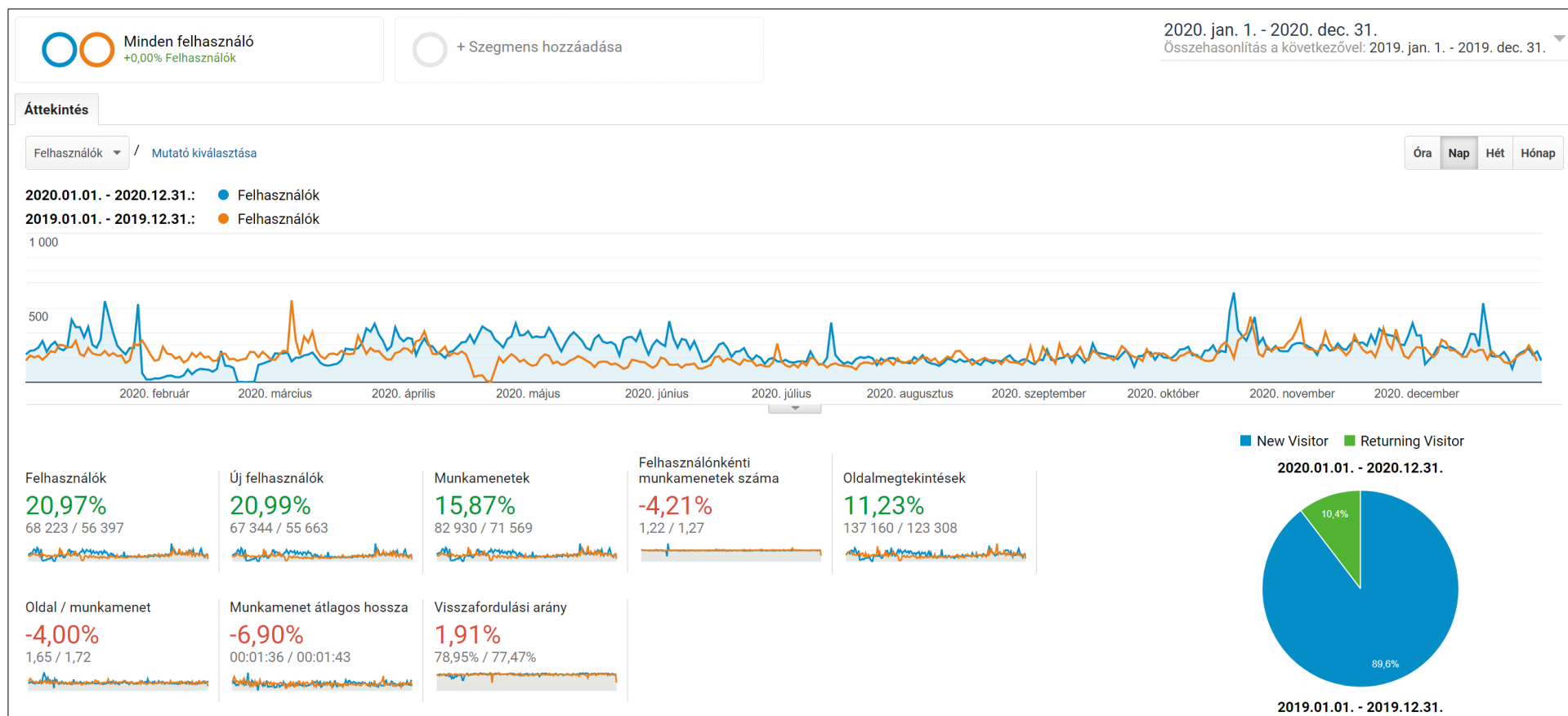

Az MNL honlapjának, a gyűjtőportálnak a látogatottsága is imponáló volt a 2020. évben. Az egyedi felhasználók száma 127 ezerrel nőtt. Az oldalon eltöltött idő a hasonló szájtok mutatóival megegyezik, a viselkedésre jellemző, hogy a felhasználók egy-egy eseménnyel kapcsolatos hírekért, a kutatással kapcsolatos tájékoztatásért keresik fel a portált, az információ megszerzését követően pedig elhagyják, nem böngésznek tovább. Ezt a kutatási portálokhoz viszonyított alacsonyabb munkamenetek és munkamenetenkénti oldalmegtekintések – 2,5 kattintás – is mutatja. Az oldal 2021. évi tervezett fejlesztése szempontjából lényeges információ, hogy a legtöbben a digitális kutatási lehetőségek iránt érdeklődnek (4. /adatbázisok), de ezzel közel azonos intenzitású a munkatársaknak szóló belső szolgáltatások használata (5. /intranet), népszerű a hét dokumentuma (6. /a_het_dokumentuma), és sokan keresik a közvetlen kapcsolatot a levéltárosokkal (7. /munkatársaink). A céloldalak sorrendje pedig jól érzékelteti, hogy helyes irány, hogy az MNL a családtörténet kutatással kapcsolatos online szolgáltatásait kívánja erősíteni. A hossz mértékek és a PML Kádár korszakkal kapcsolatos oldalának intenzív használata pedig azt mutatja, hogy a felhasználók gyakran használják a levéltár egyes tartalmait általános tájékozódásra.

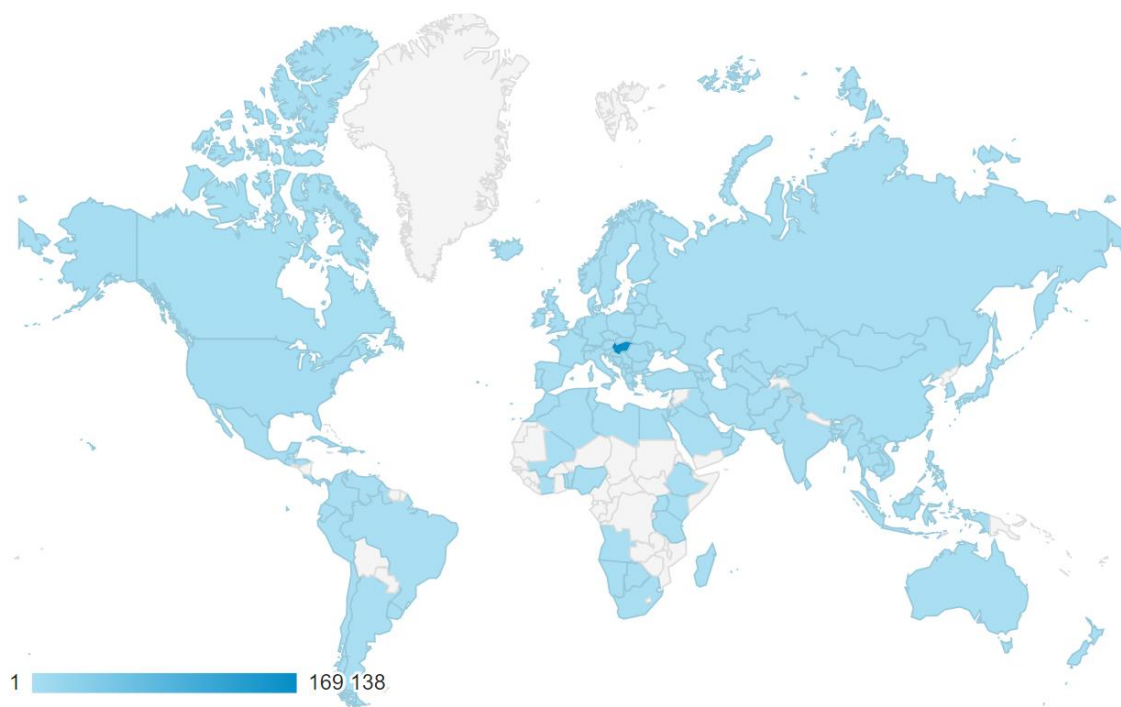
- 2 /mnl/ol/csaladtorteneti_kutatas
- 3 /mnl/ol/genealogiai_tajekoztato
- 4 /adatbázisok
- 5 /mnl/pml/allami_anyakonyvek_masodpeldanyai
- 6 /mnl/tml/hirek/a_legjobb_ingyenes_csaladfa_keszito_programok

- 7 /mnl/szkk/hirek/elerheto_a_digitalis_anyakonyvi_gyujtemeny
- 8 /mnl/ol/hosszmertek
- 9 /mnl/fml/nyomtatott_sajto
- 10 /mnl/pml/a_kadar_korszak

III. 10.3. ArchívNet

Az ArchívNet használóinak növekedési üteme ugyan elmarad a korábbi évektől (2018: 32-34%, 2019: 29-32%), de ez egyben további 14 ezres növekedést jelentett a felhasználók számában és 17 ezerrel több oldalmegtekintést, ami azt mutatja, hogy az online folyóirat népszerűsége évről évre egyre nő, a 2017 óta rendelkezésre álló adatok alapján már közel kétszázezer látogatója volt (195.648). A külföldön élő (határon túli, szórvány, külföldön dolgozó) magyarok a világ minden részén hozzáférnek a tartalomhoz.

1.	 Hungary	169 138
2.	 United States	4 046
3.	 Romania	3 548
4.	 Slovakia	2 859
5.	 Germany	2 814
6.	 United Kingdom	1 559
7.	 Austria	1 507
8.	 Ukraine	1 029
9.	 Serbia	833
10.	 France	793

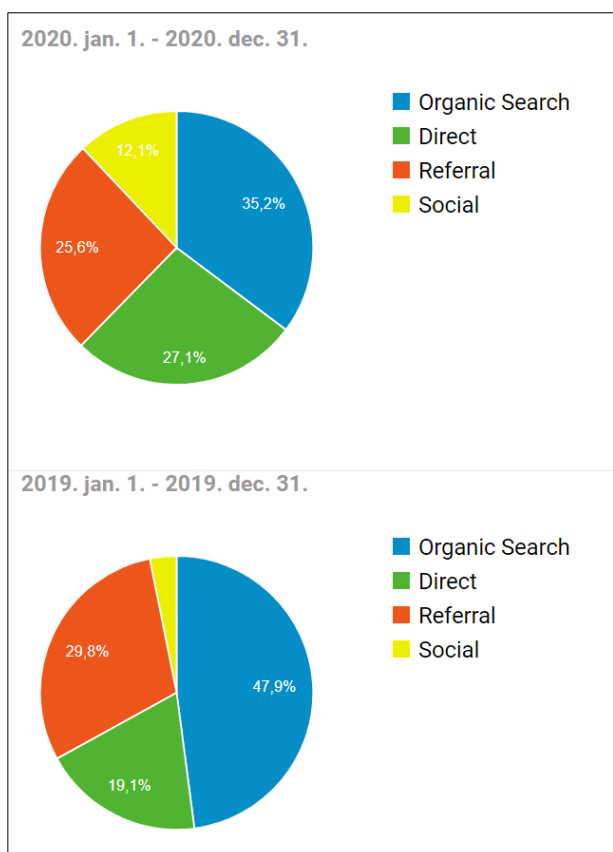
Más szolgáltatásokhoz képest kiemelkedő az új felhasználók aránya, ami azt mutatja, hogy többségüket egy-egy konkrét cikk érdekli. A cikkek tízes toplistája mutatja, hogy az Archivnet többet nyújt az olvasóknak, mint egy-egy aktuális történelmi vagy közéleti téma levéltári forrásokra alapozott bemutatása, a publikált cikkek és források tartós érdeklődésre tartanak számot. A 2020-ban leggyakrabban olvasott írás Ólmosi Zoltán moszkvai olimpiával kapcsolatos cikke volt, és a listára odaért Majtényi György és Kokas Pál a folyóirat alapításának évében közreadott gazdaságtörténeti írása is.

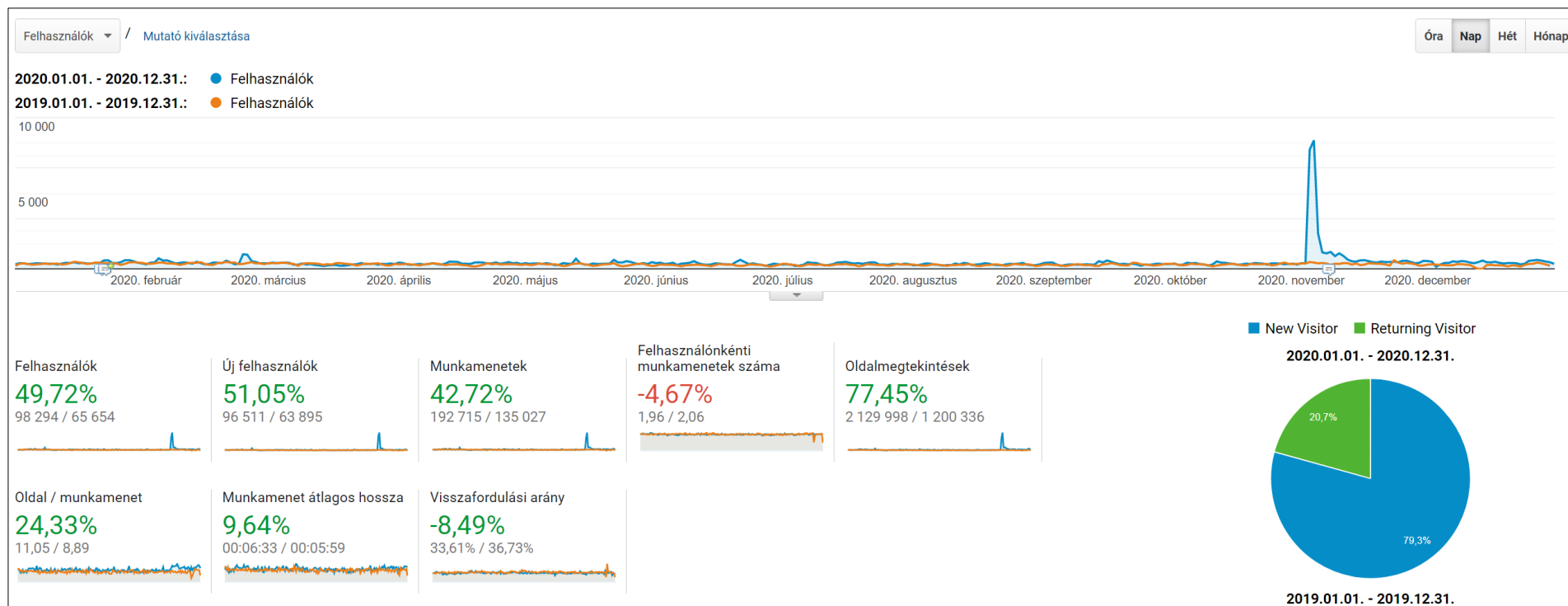
1	/politika/a_moszkvai_csonka_olimpia.html	2 144	2004
2	/politika/kun_andras_a_nepbirosag_elott.html	1 857	2014
3	/kuriozumok/a_pagervilla_sorsa.html	1 350	2008
4	/politika/aki_ettol_a_naptol_fogva_abortuszt_hajt_vegre_azt_a_legkemenyeb ben_buntetjuk.html	1 144	2016
5	/hetkoznapok/a_punk_es_skinhead_zene_a_nyolcvanas_evek_elejen.html	1 118	2013
6	/budapest-hidjai-a-varos-ostromaban	1 093	2019
7	/gazdasag/a_mecseki_szen.html	979	2010
8	/a-pronay-kulonitmeny-tevekenysege-tolna-megye-duna-parti-telepulesein-191 9-ben	963	2018
9	/kulakverok-allamvedelmi-eroszak-a-falvakban-1949	932	2018
10	/gazdasag/homokkent_pergett_el_a_penz.html	900	2001

III. 10.4. AdatbázisokOnline

A január 22-én megújult AdatbázisokOnline oldal hozta növekedés tekintetében a legkiemelkedőbb eredményeket. Ennek három fő oka a rezponzív működés, a november 3-án közzétett Első világháborús gyűjtemény publikálása és a korábbinál intenzívebb közösségi media megjelenés volt. A szolgáltatás mobil eszközökön való használata 18 ezer új felhasználót jelentett, ami a mobil eszközökön való használat arányát a teljes használaton belül 26%-ról 36%-ra emelte. Ennek túlnyomó többsége Android vagy iOS felhasználó és mobiltelefonról használja az alkalmazást (33%). Természetesen az asztali gépek tudják a teljes kutatási funkciókat megfelelően kiszolgálni, amit mutat, hogy a mobiltelefonos használatnál a visszafordulási arány magasabb (42% vs. 30%), az oldalon töltött idő kevesebb (3:59 vs. 7:28). A másik fontos összetevő az Első világháború adatbázisainak közzététele volt, amelynek eredményeként csak november első két hetében 23.531 felhasználót regisztráltunk, a teljes éves forgalom 23%-át, november 4-én pedig egyetlen napon 8496 felhasználót regisztráltunk. Ami ennél is fontosabb: a szolgáltatás igénybevétele a korábbinál magasabb szinten állandósult.

Az év során az AdatbázisokOnline tartalmaival kapcsolatban rendszeresen jelentek meg posztok az MNL által használt közösségi média platformokon, ami a közvetlen elérés mellett jelentős felhasználószám emelkedést, használati intenzitást és az elérés módjának átstrukturálódását eredményezte. Ezzel összefüggésben fontos cél, hogy a jövőben ezeket a csatornákat az intézmény továbbra is megfelelő intenzitással használja.

III. 11. Könyvtári munka

Az MNL Országos Levéltára és a megyei levéltárak szakkönyvtárai a korábbi évekhez hasonlóan 2020-ban is ellátták a jogszabályok által előírt hagyományos tevékenységeiket (dokumentumok állományba vétele, feldolgozása, olvasószolgálat működtetése, állományvédelem, statisztikai adatszolgáltatás stb.). A megyei levéltárakban a könyvtári munkára fordított idő nagyon eltérő. Egyes levéltárakban teljes munkaidős könyvtárosok vannak (MNL OL, MNL BKML, MNL BAZML, MNL HML, MNL NML, MNL TML, MNL VaML, MNL VeML, MNL ZML); a fel nem sorolt megyei levéltárakban különböző számú munkanapot fordítanak könyvtárszakmai munkára évente.

Az MNL szakkönyvtárai a könyvtári integráció eredményeképpen együttműködésben dolgoznak. A közös munka megvalósult a beszerzés munkafolyamataiban (pl. szerződés az MNL és a Könyvtárellátó Nonprofit Kft. között) vagy fölspéldányok felajánlása az intézmények között.

2019. évtől kezdve központilag történik az MNL tagintézmények számára a belföldi újság- és folyóirat-igénylés és -megrendelés. Az MNL OL Levéltártudományi Szakkönyvtára tartja a kapcsolatot a Közbeszerzési és Ellátási Főigazgatóság (KEF) és az MNL tagintézményei között, és végzi a teljes adminisztrációt.

2019-ben a KEF-adminisztráció mellett az MNL intézményi EISZ-koordinációja is az MNL OL Levéltártudományi Szakkönyvtára feladatai közé került. Az MNL 2020-ban az ingyenes, de regisztrációhoz kötött Arcanum (ADT plus) adatbázist használta, 2020-ban az ingyenes Arcanum mellé az Osiris- és az Akadémiai szótárak-adatbázisokra fizetett elő, és azok minden MNL munkatárs számára elérhetőek voltak. 2020 decemberében az Osiris-adatbázis és az Akadémiai szótárak mellé anyagi lehetőség nyílt előfizetni a L'Harmattan, a Balassi és a Szent István Társulat adatbázisokra 2021. évre. A hasznos, közismert és egyelőre előfizetést igénylő Arcanum adatbázist is előfizette intézmény 2021 első félévére.

A könyvtárosok közötti kommunikáció általános, a különböző munkafolyamatokban jelentkező problémák megoldásában segítik egymást. A 2016-ban megvalósult közös könyvtári rendszer használata és közös adatbázis építése során a feldolgozás mértéke emelkedik. A közös, Corvina rendszerű katalógusépítés során egy műről egy bibliográfiai leírás készül, amihez az egyes könyvtárak hozzáillesztik saját példányainak adatait. A program fejlesztőivel folyamatos a kapcsolat. A használók online módon kereshetnek az MNL közös könyvtári katalógusában vagy az egyes tagintézmények könyvtári katalógusaiban.

A könyvtári állomány gyarapodása a gyűjtőkori szabályzat alapján ajándékozás, kiadványcsere vagy vásárlás keretében történik. Az ajándék művek főként kutatóktól, levéltárosoktól, fölös példányból, levéltári anyag publikálásáért cserében, hagyatékokból, levéltári anyaggal érkeztek.

Az MNL OL könyvtárában nagy jelentőségű a kiadványcsere tevékenység, és ennek köszönhetően széles körű kurrens hazai és nemzetközi szakirodalom válik a levéltári tudományos munka számára elérhetővé. Az MNL OL könyvtára 33 külföldi és 19 belföldi kiadványcsere partnerei révén 2020-ban 188 kötetet (2019: 177, 2018: 178) 1.101.897,- Ft (2019: 987.419,- Ft, 2018: 826.855,- Ft) értékben szerzeményezett.

Új könyvek vásárlása elsősorban a Könyvtárellátó Nonprofit Kft.-vel (Kelló) kötött szerződés keretében történik. A Kelló kéthetenként ajánlójegyzéket készít, ebben az új kiadványokról részletes recenziót közöl és jelentős kedvezményt ad a könyvtáraknak. Az MNL könyvtárai 2020-ban is 500.000,- Ft érték felett vásároltak a Kellótól a vállalt értékhatár (500.000,- Ft) után járó 30%-os kedvezménnyel.

Az MNL OL szakkönyvtára 2020 decemberében közel félszáz hazai és idegen nyelvű, a vezetői, projektmenedzseri, minőségirányítási, kommunikációs, képzésszervezési, levéltár-pedagógiai MNL szintű munkát elősegítő szakkönyvet szerzett be.

Az MNL könyvtárai 2020-ban összesen 4.779 (2019: 5.855, 2018: 8.013) nyomtatott és 48 (2019: 268, 2018: 61) elektronikus művet vettek állományba, ezen kívül 168 (2019: 23, 2018: 126) online dokumentummal is gyarapodtak. Mindösszesen 18 (2019: 400, 2018: 107) kötet tervszerű törlésére került sor.

Így az MNL könyvtárainak teljes állománya 2020. év végén 676.496 (2019: 671.405, 2018: 664.379) nyomtatott kötet, 4.730 (2019: 4.697, 2018: 4.429) elektronikus mű és 2.671 (2019: 2.505, 2018: 2.481) online dokumentum. A gyarapítás során beszerzett kiadványokat a könyvtárak leltárba vették. Nyilvántartása címléltárkönyv használatával történik kézírással vagy számítógéppel, az MNL OL-ban a könyvtári rendszerben (Corvina ACQ). A folyóiratok számainak nyilvántartása kardex lapokkal történik, a sorozatokhoz sorozati lapot használnak.

A MNL könyvtárainak állományadatai												
	Nyomtatott művek (kötet)				Elektronikus művek (db)				Online dokumentumok (db)			
	2020. év elején	gyarapodás	törítés	2020. év végén	2020. év elején	gyarapodás	törítés	2020. év végén	2020. év elején	gyarapodás	törítés	2020. év végén
MNL OL	14.0211	878	18	141.071	799	0	0	799	2010	0	0	2010
MNL BKML	28.712	241	0	28.953	165	1	0	166	0	0	0	0
MNL BaML	24.737	294	0	25.031	109	2	0	111	145	167	0	312
MNL BéML	23.190	51	0	23.241	202	0	0	202	84	0	0	84
MNL BAZML	34.897	100	0	34.997	103	1	0	104	1	1	0	2
MNL CSCSML	42.537	324	0	42.861	307	0	0	307	11	0	0	11
MNL FML	19.001	686	0	19.687	135	0	0	135	0	0	0	0
MNL GYMSML Győr	8153	23	0	8176	120	0	0	120	0	0	0	0
MNL GYMSML Sopron	33.024	40	0	33.064	134	0	0	134	0	0	0	0
MNL HBML	22.474	70		22.544	194	0	0	194	0	0	0	0
MNL HML	28.304	73	0	28.377	190	0	0	190	0	0	0	0
MNL JNSZML	13.620	105	0	13.725	333	32	0	365	0	0	0	0
MNL KEML	18.982	217	0	19.199	269	0	0	269	0	0	0	0
MNL NML	36.380	36	0	36.416	226	0	0	226	78	0	0	78
MNL PML	34.632	37	0	34.669	206	0	0	206	0	0	0	0
MNL SML	32.434	25	0	32.695	326	3	0	329	2	0	0	2
MNL SZSZBML	22.361	317	0	22.678	101	0	0	101	0	0	0	0
MNL TML	26.836	75	0	26.911	212	0	0	212	57	0	0	57
MNL VaML	25.988	330	0	26.318	202	0	0	202	0	0	0	0
MNL VeML	34.085	728	0	34.813	174	9	0	183	0	0	0	0
MNL ZML	20.941	129	0	21070	175	0	0	175	115	0	0	115
Összesen:	671.499	4779	18	676.496	4682	48	0	4730	2503	168	0	2671

Az MNL könyvtárai állományuk formai és tartalmi feldolgozását, azaz katalogizálását a Corvina Integrált Könyvtári Rendszerrel végzik. A 2016. évi integráció során a korábban használt elektronikus rendszerek adatai a közös adatbázisba kerültek.

2020. év végén a közös katalógus 414.776 rekordot tartalmaz, ami a teljes MNL könyvtári állományának több mint felét jeleníti meg. Ebből az MNL OL Levéltártudományi Szakkönyvtárában az elmúlt évben 570 új bibliográfiai rekord készült (2019: 388, 2018: 726, 2017: 1422, 2016: 2229, 2015: 336), így összesen 88.241 (2019: 87.671, 2018: 87.283, 2017: 86.550, 2016: 85.276, 2015: 83.047) rekordon kereshető a 141.870 (2019: 141.010, 2018: 139.976, 2017: 138.848) könyvtári egységből álló állomány.

2020	rekordok száma			feldolgozottság
	2020 elején	2020-ban készített	2020 végén	
MNL OL	87.671	570	88.241	100%
MNL BKML	41.438	35	41.473	100%
MNL BaML	21.171	155	21.326	85%
MNL BéML	20.471	36	20.507	88%
MNL BAZML	10.392	441	10.833	57%
MNL CSCSML	5790	3917	9707	45%
MNL FML	1577	0	1577	10%
MNL GYMSML Győr	202	811	1013	13%
MNL GYMSML Sopron	981	95	1076	2%
MNL HBML	5365	69	5434	30%
MNL HML	28.494	73	28.567	100%
MNL JNSZML	8738	698	9436	90%
MNL KEML	12.891	2220	15.111	88%
MNL NML	36.520	31	36.551	99%
MNL PML	19.438	15	19.453	56%
MNL SML	32.434	225	32.695	100%
MNL SZSZBML	15.237	296	15.533	83%
MNL TML	12348	973	13.321	46%
MNL VaML	14.748	2064	16.812	53%
MNL VeML	7193	1144	8337	25%
MNL ZML	17.468	305	17.773	80%
Összesen:	400.567	14173	414.776	60%

2020-ban az MNL könyvtárai összességében 1201 (2019: 2.382, 2018: 2.174, 2017: 1.813, 2016: 2.241, 2015: 2.348) könyvtárhasználót szolgáltak ki 3814 (2019: 7.434, 2018: 7.846, 2017: 7.210, 2016: 6.703, 2015: 6.085) alkalommal, amikor 6622 (2019: 13.319, 2018: 12.042, 2017: 12.043, 2016: 13.326, 2015: 14.554) kötetet adtak használatba, a levéltári munka és kutatás segítésére.

Nagy ütemben nő – és a pandémia idején felerősödik – azoknak a száma, akik elektronikus dokumentumokat használnak. A távolról elérhető nyilvános katalógusok is segítik az olvasókat a megfelelő dokumentum több szempontú keresésében, de fokozatosan megnő a levéltárakból elérhető adatbázisok (EISZ-, ADT plus stb.) szerepe.

Az MNL OL Levéltártudományi Szakkönyvtárát 2020. évben összesen 188 (2019: 206, 2018: 205, 2017: 225, 2016: 232; 2015: 240) fő használta, 852 (2019: 1.146, 2018: 1840, 2017: 992, 2016: 1247, 2015: 1181) alkalommal, s összesen 2.374 (2019: 3.605, 2018: 2.143, 2017: 2.162, 2016: 2.885, 2015: 3.666) kötetben. Könyvtárközi kölcsönzés keretében 2020-ban munkatársaink (MNL OL) kérésére 27 kötetet (2019: 8, 2018: 6, 2017: 4, 2016: 9, 2015: 8) kértünk, tőlünk (MNL OL) 3 (2019: 6, 2018: 8, 2017: 5, 2016: 28, 2015: 39) kötetet kért más könyvtár.

2020. év	használók sz.	alkalom	dokumentum
MNL OL Levéltártudományi szakkönyvtár	188	852	2374
MNL Bács-Kiskun Megyei Levéltára	49	337	470
MNL Baranya Megyei Levéltára	28	47	152
MNL Békés Megyei Levéltára	19	51	117
MNL Borsod-Abaúj-Zemplén M. Levéltára	33	55	107
MNL Csongrád-Csanád Megyei Levéltára	106	147	193
MNL Fejér Megyei Levéltára	32	41	158
MNL Győr-Moson-Sopron Megye Győri Levéltára	43	43	43
MNL Győr-Moson-Sopron Megye Soproni Levéltára	20	32	58
MNL Hajdú-Bihar Megyei Levéltára	8	24	44
MNL Heves Megyei Levéltára	31	123	205
MNL Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltára	7	10	22
MNL Komárom-Esztergom Megyei Levéltára	18	202	245
MNL Nógrád Megyei Levéltára	33	58	77
MNL Pest Megyei Levéltára	88	215	125
MNL Somogy Megyei Levéltára	5	7	63
MNL Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltára	45	74	144
MNL Tolna Megyei Levéltára	94	98	294
MNL Vas Megyei Levéltára	44	434	510
MNL Veszprém Megyei Levéltára	209	264	321
MNL Zala Megyei Levéltára	101	700	900
Összesen	1201	3814	6622

Tájékoztatói munka során a könyvtárak különböző szintű feltárásokkal állnak a használók rendelkezésére, pl. analitikus feldolgozás, cikkadatbázis, szakbibliográfia. Hírlevélben ismertetik új szerzeményeiket és egyéb híreket, információkat. A könyvtári dokumentumok között kiemelt szerepe van a különleges gyűjteményeknek. Ezek legnagyobb részben a levéltárakba az iratokkal együtt érkező könyvészeti anyagok, vagy levéltárosoktól, történészekről megörökölt hagyatékok. Nagy jelentősége van a helytörténeti gyűjteményeknek s e mellett vannak szakdolgozat, aprónyomtatvány és kézirat gyűjtemények is a könyvtárakban.

2020-ban állományrevíziót a következő könyvtárakban végeztek: MNL BKML és MNL BAZML; továbbá MNL CSCSML (részben), MNL FML (részben), MNL GYMSML Győr (részben), MNL JNSZML (részben), MNL KEML (részben).

A muzeális dokumentumok száma jelenleg 24.305 kötet (2019: 24.153, 2018: 23.452), de a felmérés még folyamatban van néhány könyvtárban (MNL OL: 14.000, MNL BKML: 440, MNL BaML: 512, MNL BéML: 219, MNL BAZML: 1708, MNL CSCSML: 259, MNL FML: 1125, MNL GYMSML Győr: 200, MNL HML: 391, MNL KEML: 341, MNL NML: 307, MNL PML: 350, MNL SML: 178, MNL SZSZBML: 152, MNL TML: 2.144, MNL VaML: 379, MNL VeML: 1.187, MNL ZML: 413).

Az MNL OL szakkönyvtárában folytatódott a muzeális dokumentumok revíziója: 356 kötet került felmérésre a Reiszig-gyűjteményből, és a Reiszig-gyűjtemény felmérését be is fejeztük. A MNL muzeális köteteiről való adatszolgáltatást megtettük dr. Farkas Gábor Farkas irodavezetőnek (Országos Széchényi Könyvtár, Kutatási és Különgyűjteményi Főosztály, Muzeális Könyvtári Dokumentumok Nyilvántartása).

III. 12. Anyakönyvi másodpéldányok kezelése

Az MNL húsz megyei tagintézményéből 2020-ban 13 intézménybe érkezett be az EAK alapján készült utólagos bejegyzéseket tartalmazó jegyzék. A beérkezett elektronikus jegyzékek összesen 71.731 bejegyzést tartalmaznak. 2020-ban összesen három tagintézményben zajlott hagyományos UB bevezetés, összesen 11.048 bejegyzés valósult meg. A hagyományos módon érkezett UB-k bevezetése terén mindössze egy tagintézménynek maradt pótolni valója van; összesen 857 bejegyzést kell bevezetniük.

III. 13. Nemzetközi és hazai kapcsolatok

III. 13. 1. Nemzetközi kapcsolatok

Az MNL nemzetközi kapcsolatai 2020-ban is részben a nemzetközi projektekkel összefüggő feladatok eredményeként, részben célzott együttműködések formájában járultak hozzá a szakmai tapasztalatok bővítéséhez, a magyar vonatkozású levéltári anyag publikálásához és megismertetéséhez. A kapcsolatok fenntartását, a tervezett projektek lebonyolítását a járványhelyzet a legtöbb esetben megakadályozta, sok projekt a következő évre került átütemezésre. Ugyanakkor az online szolgáltatások igénybevétele bővítette a kapcsolattartás lehetőségeit.

Az MNL nemzetközi kapcsolatait 2020-ban is a stratégiai dokumentumaiban lefektetett alapelvek szerint rangsorolta.

- **Európai Bizottság szakmai szervezetei (EBNA, EAG, DCHE, EHC, DLM).** A koronavírus járvány miatt az európai szervezetek találkozóit elmaradtak, vagy az online térbe költöztek. Az intézmény először vett részt az Európai Bizottság Digital Cultural Heritage and Europeana szakértői csoport megbeszélésein. Továbbra is részt vett a DLM Forum és az Európai Levéltári Portál Alapítvány irányító testületének munkájában. A *DLM Forum Foundation* az év során öt webinariumot tartott, a tavaszi geodata archiválás rendezvényén bemutatásra került a KDS keretében fejlesztett itinerárium szolgáltatás.
- **A Nemzetközi Levéltári Tanács** Abu Dhabi-ba tervezett konferenciáját a járványhelyzetre való tekintettel 2021. októberére halasztotta.
- **Az ICARUS** őszi online találkozóján Szakács Annamária vett részt.
- **Nemzetközi projektek.** 2020-ban az MNL két nagyobb európai együttműködési projektben vett részt. Digital Treasures – A Spanyol Kulturális Minisztérium vezetésével alakult konzorcium, amelyben a Norvég Kulturális Minisztérium, a Portugál Levéltári és Könyvtári Igazgatóság, a Máltai Nemzeti Levéltár mellett az IcarUS, a Cork Institute of Technology és a spanyol Factoria kulturális szervezet is részt vesz, 2018-ban a Creative Europe támogatási forma keretében 2018 és 2022 között megvalósítandó projekthez kapott támogatást. A projekt célja, hogy olyan beruházásokat valósítson meg, amelyek az európai levéltárakban őrzött kulturális kincsek nagyobb láthatóságát, hasznosulását eredményezik a megváltozott kultúrafogyasztási környezetben. A Magyar Nemzeti Levéltár – egy Európa történetét bemutató – kiállítás koordinálásával, két kiállításban való közreműködéssel, a fiatal és az idősebb generációnak szervezett programok szervezésében, új üzleti modellek, promóciós megoldások fejlesztésében vesz részt a projektben.
EuropeanaSport – Az Europeana Alapítvánnyal való sokoldalú nemzetközi együttműködésben megvalósuló projekt célja jó minőségű sport vonatkozású tartalom és metaadatok hozzáférhetővé tétele az Europeana Portálon. Az MNL szerepe 200 dokumentum feltöltése, egy Collection Day szervezése, 4–5 publikáció és részvétel a projekt további tevékenységeiben. A projekt 2020. október 1-jén kezdődött és 2022. január 31-én zárul, az MNL feladataihoz tartozó költségvetés 39.942 euró 50%-os támogatási intenzitás mellett.

Az MNL OL 1945 előtti Kormánysszervek Főosztálya munkatársa részt vett az International Holocaust Remembrance Alliance ülésein. A Holokauszt 70 projekt folytatásaként elmélyítette szakmai kapcsolatait, a közös projektek megkezdődtek a washingtoni United States Holocaust Memorial Museummal. Megkezdődött a Mapping the Genocide of the Roma in Hungary projekt, melynek megvalósítása: 2020–2021-re esik. A főosztály munkatársai elkészítették a román-magyar fondjegyzék második kötetét az OL iratanyagáról, melyben nagyrészt a főosztály iratanyaga kerül ismertetésre. A sanghaji konzulátussal közösen egy kötetet készít elő a két világháború között ott élt magyarokról.

Az MNL OL Gazdasági Levéltári Főosztálya elsősorban hazai szakmai kapcsolatokkal rendelkezik. Ordasi Ágnes tagja az Association for Slavic, East European, and Eurasian Studies (ASEEES)-nak, továbbá a NEPOSTRANS – Negotiating post-imperial transitions-nak, mint külső munkatárs (affiliate researcher).

Az MNL OL Magánlevéltárak és Gyűjtemények Főosztálya továbbra is kezeli a Klebelsberg Kuno Ösztöndíj és az NKA Ithaka pályázatok adminisztrációját. A Hungarika feltárással kapcsolatos nemzetközi kapcsolatok eredményei: a főosztály az NKFIH 128.797.sz. Vestigia II. projektje keretében a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Vestigia kutatócsoportja közvetítésével 2020-ban előkészített aláírásra egy szakmai megállapodást a milánói Veneranda Biblioteca Ambrosiana és az MNL között, a megállapodás tartalmát mindkét fél elfogadta, az aláírás folyamatban van, a járványhelyzet hátráltatja. Szintén az NKFIH 128.797. sz. projektje keretében 2020-ban előkészítésre került egy szakmai megállapodás a Milánói Állami Levéltárral, a megállapodást a milánói fél már aláírta. A Hungarika munkacsoport a bécsi levéltári delegátus munkatervét és 2019. évi beszámolóját véleményezte, emellett a delegátus éves pénzügyi keretének felhasználásával kapcsolatos feladatokat koordinálta.

Az MNL együttműködési keretmegállapodást írt alá a Koreai Nemzeti Levéltár, Történelmi Irattárral, amelynek értelmében a Magyar Nemzeti Levéltár gyűjteményéből meghatározott időközönként iratokat digitalizálnak. Együttműködési megállapodást írt alá továbbá az Algériai Nemzeti Levéltár Főigazgatóságával, amelynek értelmében a kétoldalú levéltári kapcsolatok fejlesztésére törekszenek. Az év folyamán együttműködési megállapodásra vonatkozó egyeztetések kezdődtek a Francia Külügyminisztérium Levéltárával, jelenleg a francia fél visszajelzését várják az együttműködési szerződés szövegére vonatkozóan. A megállapodás értelmében 300 dpi felbontásban a francia fél átadja a trianoni szerződés szövegét, melyet a francia nagykövetség asszony ünnepélyes keretek között, nyilvánosan kíván átadni. A francia nagykövetség munkatársainak levéltári látogatása a vírushelyzet miatt bevezetett szigorítások következtében 2021-re lett halasztva.

A 2019. november 6-án aláírt üzbég-magyar levéltári együttműködési megállapodás értelmében az Üzbég Köztársaság „UZARCHIV” ügynöksége és az MNL között 2020-ban elkezdődött a két országban található, a közös történelmükre vonatkozó levéltári iratok kölcsönös feltárása és cseréje. Ennek értelmében az üzbég fél megküldte az intézmény részére digitalizált formában a Türkmenisztáni Katonai Körzet Hadifogoly Parancsnokságának az első világháborús hadifoglyokra vonatkozó jegyzékét. Az üzbég partner az együttműködési megállapodás értelmében kérte Vámbéry Ármin magyar nyelvű kéziratának oroszra vagy angolra történő fordítását. A levelek angol nyelvre való fordítását vállalta a levéltár, illetve elkezdődött az üzbég partner által megküldött kérdések megválaszolásához szükséges információk, levéltári és könyvtári dokumentumok feltárása és összegyűjtése.

Az MNL Nemzetközi Kapcsolatok és EU Projektek Igazgatósága együttműködési megállapodást készített elő a Spanyol Állami Levéltárak Igazgatóságával. Szerényi Ildikó részt vett 2020. márciusban a 6. alkalommal megrendezett Salon de Généalogie rendezvényen Párizsban.

Az MNL Szakmai Koordinációs Igazgatóság az MNL és a Hungarian Cultural Center, New York (HCC NY) közös projektje keretében (Roots: Find Your Ancestors) rövid, ötperces videók készültek a geneológiai, családtörténeti kutatások segítésére.

Az MNL Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Levéltára a Kassai Állami Levéltárral (Štátny archív v Košiciach) való együttműködés révén folytatta digitalizálási programját, amelynek keretében Abaúj és Zemplén vármegyei közigazgatási iratok és egyházi anyakönyvek digitalizálására került sor.

Az MNL Csongrád-Csanád Megyei Levéltára jó kapcsolatot alakított ki a Lengyelországban működő Instytut Pamięci Narodowej krakkói és rzeszówi részlegével. 2013 óta folyamatos az együttműködés, közös konferenciákat szerveztek, de közös konferenciakötet kiadására is volt már példa. Továbbra is jó az együttműködés egyes lengyelországi múzeumokkal (Tarnów Városi Múzeum, Varsói Technikai Múzeum). Az elmúlt évben sikeres kapcsolatfelvétel történt a krakkói Ignatianum Akadémiával, s a tervek szerint a jövőben több közös projekt megvalósítására is sor kerülhet velük. Továbbra is kapcsolatban állnak a vajdasági levéltárakkal (Zenta, Újvidék, Nagybecskerek, Szabadka), bár közös szakmai program 2020-ban – részben a pandémia miatt – nem volt. Megjelent: Urbancsok Zsolt: Reconstructing the Fate of Hungarian and Bačka-Serbian Victims of the Holocaust.

Az MNL Győr-Moson-Sopron Megye Győri Levéltárának négy kollégája publikált a Nyitrai Állami Levéltár Komáromi Fióklevektára gondozásában megjelent a „A víz szerepe a történelemben” című tanulmánykötetben. A Királyszobor Bruckujfaluban című kötet elkészítéséhez is segítséget nyújtottak.

Az MNL Győr-Moson-Sopron Megye Soproni Levéltárának kiadványcsere-kapcsolata a Burgenlandi Tartományi levéltárral és a Burgenlandi Tartományi Múzeummal továbbra is fennáll.

Az MNL Heves Megyei Levéltára a Lengyel Levéltáros Egyesület (Polskie Towarzystwo Archiwalne) vezetőivel és romániai levéltáros kollégákkal tartott fenn kapcsolat az 1918/19 előtti Erdélyre vonatkozó fondjegyzékek és Hungarika-kutatás kapcsán.

Az MNL Komárom-Esztergom Megyei Levéltára a Nyitrai Állami Levéltár Komáromi Fióklevektárával tart fenn folyamatos kapcsolatot, 2020 márciusáig folytatták a 2019-ben megkezdett Hungarika-kutatásokat a Kuny Domokos Múzeum munkatársaival való együttműködés keretében.

Az MNL Nógrád Megyei Levéltára 2020-ban elektronikus kapcsolatot tartott fenn a Besztercebányai Állami Levéltár Losonci Levéltára képviselőivel és a Selye János Egyetem Tanárképző Kar Történelemdidaktikai Doktori Programjával.

Az MNL Pest Megyei Levéltára az Újvidéki Tartományi Levéltár iratanyagának felmérésével foglalkozott.

Az MNL Somogy Megyei Levéltára továbbra is fenntarja a Rijekai Állami Levéltárral immár 18 éve élő szakmai kapcsolatát, ám ezek a rendezési munkák befejeződésével alkalmi szintre kerültek. A két intézmény közös internetes

kiállítás megvalósítását tervezi a jövőben. 2019-ben a tagintézmény pályázati forrást nyert a Kormányzóság irataiban található ki- és visszatelepítési listák digitalizálására. A pandémiás helyzet miatt ennek megvalósítása későbbi időpontra tolódik.

Az MNL Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltára a következő nemzetközi kapcsolatokat valósította meg: A Kárpátaljai Állami Levéltár igazgatóhelyettese előadást tartott online rendezvényükön (Levéltártörténeti délelőtt), a II. Rákóczi Ferenc Főiskola két oktatója ugyancsak előadójuk volt. A Nyitrai Levéltár Vágsellyei Fióklevéltárában Kujbusné dr. Mecsei Éva online előadást tartott a Levéltári Napon (2020.09.10). 2019-ben Hungarika-kutatásra sikeres pályázatot nyújtottak be, azonban a pandémiás helyzet miatt a kutatást megkezdeni még nem tudták a Román Nemzeti Levéltár Szatmár Megyei Levéltárában. A Szatmár Múzeummal (Szatmárnémeti) tervezett közös kiállítás és konferencia a pandémia miatt elmaradt, csak a virtuális kiállítás és tematikus forrásválogatás valósult meg (1970. évi árvíz). Az Iserlohn városi levéltárral Nyíregyháza városnapja alkalmával közös kiállítást terveztek, a többnyelvű roll-upok elkészültek, de bemutatásuk a pandémia miatt elmaradt.

Az MNL Vas Megyei Levéltára. A több évtizede fennálló nemzetközi kapcsolataik egyik alapelemeként a 3 külföldi partner-intézménnyel kölcsönös kiadványcserét bonyolítottak le, és tájékoztatták egymást a szakmai rendezvényekről. Partnerintézmények: Maribori Területi Levéltár, Muraszombati Muravidéki Múzeum, Burgenlandi Tartományi Levéltár és Könyvtár. A SI–HU Interreg V-A Szlovénia-Magyarország Együttműködési Program pályázat keretében az „e-documenta Pannonica” projekt megvalósításán 2017–2020 között a tagintézmény 3 szlovén partnerintézménnyel működött együtt. Partnerintézmények: Maribori Területi Levéltár, Muraszombati Muravidéki Múzeum, Beltinci Idegenforgalmi és Művelődési Intézet. Rendezvények: A SI–HU Interreg V-A Szlovénia-Magyarország Együttműködési Program eredményeit bemutató nemzetközi webes szeminárium. (Helyszín: Savaria Múzeum; időpont: 2020. június 30.) A 2020. évi szlovén-magyar ifjúsági Nemzetközi Levéltári Kutatótábor a vírusjárvány miatt elmaradt.

Az MNL Zala Megyei Levéltárában a járványügyi veszélyhelyzet miatt elmaradt, illetve 2021-re lett átütemezve a szlovén és szlovéniai magyar partnerekkel közösen 2020 júniusára tervezett Trianon-élművelés, valamint a XXX. Szlovén-magyar ifjúsági levéltári kutatótábor.

III. 13. 2. Hazai kapcsolatok

A járványügyi helyzet az MNL hazai szakmai kapcsolataira is negatív hatással volt, így azok nem érték el az előző évek intenzitását. Ennek ellenére az MNL 2020-ban is számos országos és helyi közgyűjteménnyel, kulturális intézménnyel állt kapcsolatban és működött együtt valamilyen formában. Így például újabb együttműködési megállapodást kötött hosszútávú stratégiai partnerével, a Magyar Kormánytisztviselői Karral. Ennek értelmében a Kar tagjai kedvezményes áron látogathatták „A nemzet emlékezete – a magyar történelem mérföldkövei” című, az MNL Bécsi kapu téri épületében megrendezett nagyszabású kiállítást. Együttműködési megállapodás jött létre a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központtal a középkori Magyar Királyságra vonatkozó, a Könyvtár kéziratárában található oklevelek digitalizálását illetően.

A könyvkiadás terén folytatódott a korábbi kooperáció a Libri Könyvkiadóval, a L'Harmattan Könyvkiadóval és a már említett Magyar Kormánytisztviselői Karral. Új partner e téren az Iskola Alapítvány Kiadó, amellyel 2020-ban született egyezség közös kötetek megjelentetéséről.

Az MNL Országos Levéltára 1945 előtti Kormányzervek Főosztályának egyik munkatársa közös kutatási projektben vesz részt az Eötvös Loránd Tudományegyetem, a Bölcsészettudományi Központ Történettudományi Intézete, az Országos Széchényi Könyvtár, valamint a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Karának munkatársaival. Az MNL OL Gazdasági Levéltári Főosztály levéltárosai több hazai kutatócsoportnak is tagjai, így például a BTK–NEB Vidéktörténeti Kutatócsoportnak.

Az MNL Főigazgatói Titkárság egyik munkatársa a Trianon 100 MTA-Lendület Kutatócsoport tagja. Az MNL Szakmai Koordinációs Igazgatósága szoros együttműködést alakított ki Budapest Főváros Kormányhivatalával és több más megyei kormányhivattal.

A megyei tagintézmények a levéltáros szakmai szervezetek mellett 2020-ban is hagyományosan jó viszonyt ápoltak a megyéjük területén található közgyűjteményekkel, oktatási intézményekkel, civil szervezetekkel. A levéltári integráció és a fenntartóváltás ellenére a legtöbb helyen megmaradt a városi, illetve a megyei önkormányzatokkal való korábbi jó kapcsolat is. A megyei levéltárak – tudományos programjaikkal, kiadványaikkal – a helyi tudományos közélet meghatározó, olykor egyedüli képviselői voltak 2020-ban is.

Az MNL Baranya Megyei Levéltárának egyik legfontosabb partnere a Pécsi Tudományegyetem. Az informatikus-könyvtáros, történelem szakos hallgatóknak tartottak foglalkozásokat. Ezenkívül partnerkapcsolatban voltak a Pécsi Református Egyházközséggel, a Pécsi Evangélikus Egyházközséggel, a Baranyai Református Egyházmegye Levéltárával. Az Arcanum Adatbázis Kft-vel a tömeges digitalizálás területén működtek együtt. Régi partnerük a

Janus Pannonius Múzeum. További partnereik az Ormánsági História blog és a Mediátor Egyesület. A Pécsi Tudományegyetem kezdeményezésére részt vettek a régió kiemelt foglalkoztatói, illetve a helyi civil szervezetek közötti szakmai együttműködés kiépítésében. Kiállítások szervezése kapcsán a Pécsi Rendőrkapitánysággal és a Pécsi Nemzeti Színházzal működtek együtt.

Az MNL Békés Megyei Levéltára partnere az Orlai Petrics Soma Könyvtár, Muzeális Gyűjtemény és Művelődési Központ; Mogyoróssy János Városi Könyvtár (Gyula); Városi Könyvtár (Vésztő); Nemzeti Emlékezet Bizottsága; Határ Győző Könyvtár (Gyomaendrőd); Nemzeti Adó- és Vámhivatal Békés Megyei Igazgatósága. Egyik munkatársuk a Békéscsabán megjelenő Bárka c. folyóirat társadalomtudományi rovatának szerkesztője.

Az MNL Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Levéltára a Herman Ottó Múzeummal való együttműködésük keretében segítette a régészeti kutatásokat. A Sárospataki Református Kollégium Tudományos Gyűjteményeivel már korábban együttműködési megállapodást kötöttek digitalizálás céljából, és együttműködnek az Eszterházy Károly Egyetemmel is.

Az MNL Csongrád-Csanád Megyei Levéltára továbbra is jó szakmai kapcsolatokat ápol a Nemzeti Emlékezet Bizottságával, a Móra Ferenc Múzeummal, a Somogyi Károly Városi és Megyei Könyvtárral. Szakmai együttműködésük van a Gál Ferenc Főiskolával és a Szegedi Tudományegyetemmel is. Szoros a munkakapcsolat a Szeged-Csanádi Egyházmegyével, valamint a Dóm Látogatóközponttal. Együttműködés alakult ki a Szent-Györgyi Albert Agórával. A csongrádi levéltáruk szoros kapcsolatot ápol a Koch Sándor Csongrád Megyei Tudományos Ismeretterjesztő Társulat Csongrádi Szervezetével és a Csongrád Megyei Honismereti Egyesülettel. Hódmezővásárhelyen közös rendezvényeik voltak a Hódmezővásárhelyi Szeremlei Társasággal és az Emlékponttal. Egyik makói munkatársuk részt vett „A mezőhegyesi ménesbirtok története (1784–2016)” című kötet előkészítésében.

Az MNL Győr-Moson-Sopron Megye Győri Levéltárának igen sokrétűek a helyi kapcsolataik, ezek közül csak néhány példa: együttműködtek a Győri Ítéltáblával, a Széchenyi István Egyetem Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Karával és a Magyar Országos Közjegyzői Kamara Közjegyzői Levéltárával. Egyik munkatársukat a Győri Ipartestület Ipartörténeti Alapítványa tagjává választották.

Az MNL Győr-Moson-Sopron Megye Soproni Levéltára elsősorban a Sopronban működő közgyűjteményekkel működik együtt, legfontosabb partnerük a Soproni Múzeum. A múzeumtól ingyenesen kaptak a kiadványaikhoz illusztrációt a Soproni Múzeum gyűjteményéből, a kiadványok technikai szerkesztésében a múzeum munkatársai is részt vettek. Szoros szakmai együttműködést alakítottak ki budapesti intézetekkel (BTK TTI, HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum). Hazai szakmai partnereik között továbbra is fontos szerepet tölt be Sopron Megyei Jogú Város Önkormányzata.

Az MNL Hajdú-Bihar Megyei Levéltára az Órváros Alapítvány keretein belül tevékenykedő „Elfeledett emlékezet” kutatócsoporttal dolgozik együtt az Oroszországtól megkapott hadifogoly-kartonok feldolgozásában.

Az MNL Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltára kiállításokat szervezett a szolnoki TiszapArt Moziban és az Arabica Kávézóban. Közreműködtek a mezőtúri Családkutató klub kiállításmegnyitóján, a blogszolnok.hu tízéves megemlékezésein, megyei kulturális rendezvényeken, továbbá a szolnoki polgármesteri hivatal felkérésére részt vettek a szolnoki vár fejlesztését célzó projektben. Segítették a szolnoki református gyülekezetet egy időkapcsolásban talált dokumentumok restaurálásában, lemásoltatásában, majd ünnepi istentisztelet keretében az eredeti iratokat átvették megőrzésre.

Az MNL Kormárom-Esztergom Megyei Levéltára együttműködő partnerei közé tartozott többek között a tatai Kuny Domokos Múzeum, Tatabánya Megyei Jogú Város Levéltára, az esztergomi közgyűjtemények többsége, a Komárom-Esztergom Megyei Honismereti Egyesület és a Komáromi Klapka György Múzeum.

Az MNL Nógrád Megyei Levéltára a Dornay Béla Múzeummal 2020-ban is közösen írta ki a Nagy Iván Honismereti Pályázatot, a beadott pályaműveket együtt bírálták el. A Miskolci Akadémiai Bizottsággal közös rendezvényeket szerveztek, és együttműködtek a Nógrád Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatósággal.

Az MNL Somogy Megyei Levéltára együttműködik a Pécsi Tudományegyetemmel és a Kaposvári Egyetemmel, továbbá a helyi múzeumokkal, könyvtárakkal, szakmai egyesületekkel.

Az MNL Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltára az MNL tagintézményeiben dolgozó kollégákkal a tudományos munkát hangolta össze, a megye- és városbeli társintézményekkel, illetve a helyi egyházi intézményekkel közös, többnyire online közművelődési programokat bonyolított le, míg az iskolákat a levéltár-pedagógiai foglalkozásokba és projektekbe vonta be. A járvány miatt a kapcsolatok nem voltak az előző évekhez hasonló intenzitásúak.

Az MNL Tolna Megyei Levéltára partnerségi kapcsolatban volt a legtöbb városi és megyei kulturális intézménnyel.

Az MNL Vas Megyei Levéltára a Vasi Múzeumbarát Egylettel együtt készítette elő a „Túlélni a tragédiát – emlékkiállítás a trianoni békediktátum 100. évfordulója alkalmából” című időszaki tárlatot, amelynek megnyitója azonban a vírus miatt 2021-re tolódott el. Együttműködtek továbbá a Savaria Megyei Hatókörű Városi Múzeummal, a Vas Megyei Honismereti Egyesülettel és a Vas Megyei Önkormányzati Hivatallal.

Az MNL Veszprém Megyei Levéltára az alábbi szervezetekkel és intézményekkel működött együtt: BTK TTI Vidéktörténeti Kutatócsoport, Lendület – Trianon 100 Kutatócsoport, Magyar Várostörténeti Atlasz munkabizottság, Veszprém Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala, Veszprém-Balaton Európa Kulturális Fővárosa 2023 Zrt., Veszprémi Főegyházmegyei Levéltár, Herendi Porcelánmanufaktúra, Eötvös Károly Megyei Könyvtár, Gondolat Kiadó, Laczkó Dezső Múzeum, Veszprémi Főegyházmegyei Levéltár, Veszprémi Hét Domb Egyesület.

Az MNL Zala Megyei Levéltára együttműködött Zalaegerszeg megyei jogú város önkormányzatával, a Zalaegerszeg Kultúrájáért Közalapítvánnyal, a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum tudományos munkatársaival.

III. 14. Pályázatok

Az MNL tagintézményei rendezvényei lebonyolításához, kiadványaik megjelentetéséhez, egyes szakmai feladatok teljesítése, illetve fejlesztése érdekében 2020-ban is számos pályázatot nyújtottak be. Szakmai feladatok ellátásához az Emberi Erőforrások Minisztériumához, a Nemzeti Kulturális Alaphoz, Bethlen Gábor Alapkezelő Nonprofit Zrt.-hez, a Külügyminisztériumhoz, valamint megyei önkormányzatokhoz került támogatási igény benyújtásra az alábbi témákban:

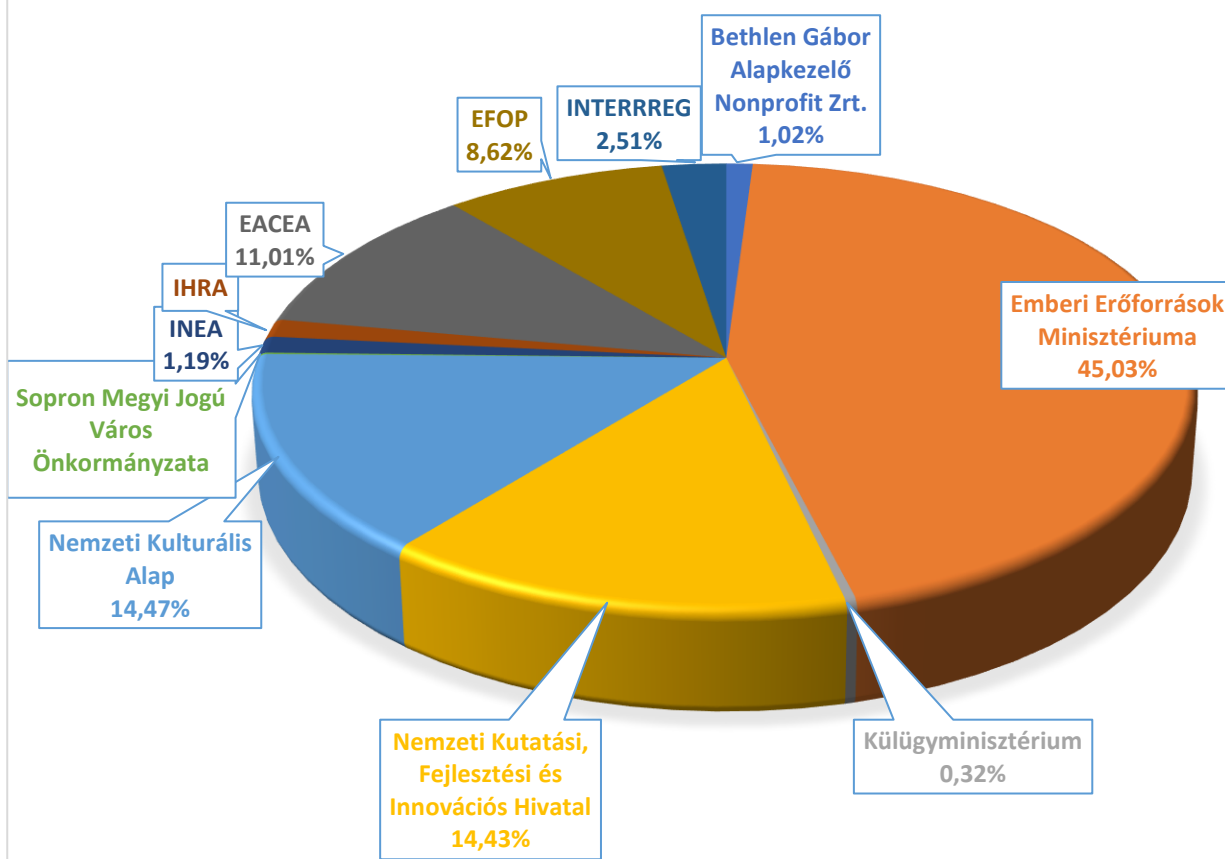
- önálló kötetek, évkönyvek, periodikák, forráskiadványok megjelentetése;
- levéltári napok, konferenciák, kiállítások szervezése;
- közművelődési tevékenység;
- restaurálás;
- digitalizálás;
- adatbázisépítés, adatbázisfejlesztés;
- szakmai-, állományvédelmi anyagok és eszközök beszerzése;
- szakmai továbbképzés.

2020-ban az alábbi pályázatok nyertek támogatást megyénként és összesítve:

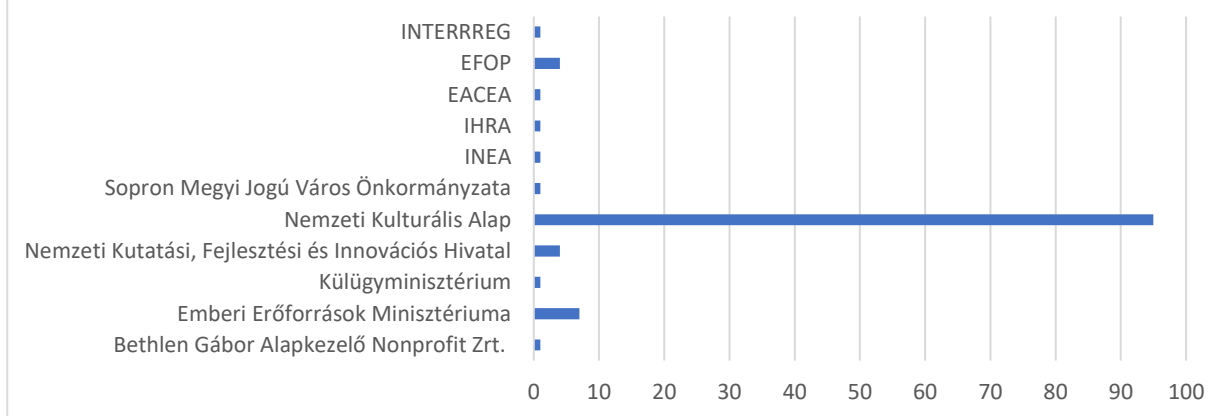
LEVÉLTÁR MEGNEVEZÉSE	TÁMOGATÓ	TÁMOGATÁSI ÖSSZEG	PÁLYÁZATOK SZÁMA
MNL BKML	Nemzeti Kulturális Alap	1.175.208 Ft	4
MNL BaML	Nemzeti Kulturális Alap	1.170.000 Ft	2
MNL BéML		7.422.642 Ft	7
	Emberi Erőforrások Minisztériuma	4.200.000 Ft	1
	Nemzeti Kulturális Alap	3.222.642 Ft	6
MNL BAZML	Nemzeti Kulturális Alap	1.311.203 Ft	3
MNL CSCSML		21.535.666 Ft	4
	Nemzeti Kulturális Alap	1.542.975 Ft	3
	EFOP	19.992.691 Ft	1
MNL FML	Nemzeti Kulturális Alap	935.000 Ft	2
MNL GYMSML Győr	Nemzeti Kulturális Alap	981.456 Ft	2
MNL GYMSML Sopron		29.710.025 Ft	13
	Nemzeti Kulturális Alap	8.712.610 Ft	11
	Sopron Megyei Jogú Város Önkormányzata	1.000.000 Ft	1
	EFOP	19.997.415 Ft	1
MNL HBML		25.295.894 Ft	8
	Nemzeti Kulturális Alap	5.302.365 Ft	7
	EFOP	19.993.529 Ft	1
MNL HML		21.245.558 Ft	3
	Nemzeti Kulturális Alap	1.257.000 Ft	2
	EFOP	19.988.558 Ft	1
MNL JNSZML	Nemzeti Kulturális Alap	2.311.733 Ft	4
MNL KEML	Nemzeti Kulturális Alap	1.616.600 Ft	4
MNL OL		769.881.253 Ft	27
	Bethlen Gábor Alapkezelő Nonprofit Zrt.	9.500.000 Ft	1
	Emberi Erőforrások Minisztériuma	413.585.000 Ft	6

	Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal	133.933.000 Ft	4
	Nemzeti Kulturális Alap	87.658.993 Ft	13
	INEA	11.026.752 Ft	1
	IHRA	12.023.627 Ft	1
	EACEA	102.153.881 Ft	1
MNL SML	Nemzeti Kulturális Alap	1.635.760 Ft	2
MNL SZSZBML		6.921.432 Ft	8
	Külügyminisztérium	3.000.000 Ft	1
	Nemzeti Kulturális Alap	3.921.432 Ft	7
MNL TML	Nemzeti Kulturális Alap	1.852.951 Ft	7
MNL VaML		27.775.241 Ft	10
	Nemzeti Kulturális Alap	4.529.924 Ft	9
	INTERREG	23.245.317 Ft	1
MNL VeML		1.795.286 Ft	2
	Nemzeti Kulturális Alap	1.795.286 Ft	2
MNL ZML	Nemzeti Kulturális Alap	3.313.910 Ft	5
ÖSSZESEN:	Bethlen Gábor Alapkezelő Nonprofit Zrt.	9.500.000 Ft	1
	Emberi Erőforrások Minisztériuma	417.785.000 Ft	7
	Külügyminisztérium	3.000.000 Ft	1
	Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal	133.933.000 Ft	4
	Nemzeti Kulturális Alap	134.247.048 Ft	95
	Sopron Megyei Jogú Város Önkormányzata	1.000.000 Ft	1
	INEA	11.026.752 Ft	1
	IHRA	12.023.627 Ft	1
	EACEA	102.153.881 Ft	1
	EFOP	79.972.193 Ft	4
	INTERREG	23.245.317 Ft	1
		927.886.818 Ft	117

TÁMOGATÁSI ÖSSZEG %-OS MEGOSZLÁSA

Pályázatok támogatók szerinti megoszlása db

III. 15. Vezetés, ügyvitel, képzés, továbbképzés

III. 15. 1. Ügyvitel

2020-ban lezárult a KÖFOP-1.0.0-VEKOP-15-2016-00011 „Közigazgatási eljárásokhoz kapcsolódó levéltári szolgáltatás fejlesztése” projekt.

A projekt keretében sor került az integrált ügyfélszolgálati folyamatok és az MNL elektronikus iratkezelésének bevezetésére. A rendszer elindítása több lépésben történt, teljeskörű bevezetésére 2020. április elsején került sor, megteremtve ezzel a kormányzati elvárásoknak is megfelelő, és az állampolgárok számára is teljeskörű elektronikus ügyintézés lehetőségét biztosító modern levéltári szolgáltatást.

Az éles használat előtt az első negyedév a felkészülés és a munkafolyamatok elsajátításának jegyében telt. Az előkészítő feladatok záró szakaszában az elektronikus ügyintézés bevezetésének támogatására az MNL levéltárszakmában jártas munkatársaiból létrehozott munkacsoport támogatásával tesztelésre és fejlesztésre került a bevezetésre kerülő új irat- és dokumentumkezelő rendszer. A rendszer élesítését követően a Személyre Szabott Ügyintézési Felületen (SZÜF) kialakított – a felmerült ügyféligényeknek megfelelően többször módosított – űrlapok segítségével mind a magánszemélyek, mind a közigazgatási szervek közvetlenül, Hivatali Kapu csatlakozáson keresztül az ügyiratkezelő rendszerbe csatornázottan küldhetik be ügyfélszolgálati ügyekkel kapcsolatos kérelmeiket. A rendszer élesítésétől az év végéig a SZÜF felületen 16.699 db ügyleírás megtekintés történt és 6550 db elektronikus ügyintézés indult, ami közel a felét jelenti az év összes elektronikus ügyintézésének (13.244 db), amely az összűgyszámnak (64.670 db) a 20 %-a.

Az MNL Ügyfélszolgálati Főosztálya rendszeres egyeztetéseket folytatott az eltérő iratkezelő rendszert használó – jelentős mennyiségű ügyet generáló – partnerszervezetekkel (pl. Magyar Országos Közjegyzői Kamara, Országos Bírósági Hivatal, Magyar Államkincstár), annak érdekében, hogy az általuk küldött megkeresések fogadása és a válaszok küldése mindkét fél számára megfelelő csatornán és formátumban történjen. A fejlesztett szolgáltatás eredményeként az MNL tagintézményei által végzett adatszolgáltatási, ügyfélszolgálati tevékenység integrált módon, elektronikus csatornákon kapcsolódik a Kormányablakok és a különböző szakigazgatási szervek ügyintézési folyamataihoz. A kérelmek benyújtása egységes módon, részleteiben is kidolgozott űrlapokon keresztül valósul meg, ami hatékonyabbá és átláthatóbbá teszi az ügyintézését. Az ügyintézési idő a projekt vállalásának köszönhetően 22 napra csökkent. Az állampolgárok lényegesen több csatornán, ügyfélbarátabb módon tudják levéltári ügyeiket intézni.

Az MNL mint elektronikus ügyintézésre kötelezett szerv 2020. július 1-től biztosítja az elektronikus ügyintézésre vonatkozó jogszabályokban előírt kötelezettségek teljesítését. Ennek támogatására szolgál a Poszeidon (EKEIDR) Irat és Dokumentumkezelő rendszer, illetve az ebbe integrált azonosításra visszavezetett dokumentum-hitelesítés (AVDH) szolgáltatás, amely a kiadmányozás során az elektronikus dokumentumok hitelesítésére szolgál. Felsővezetői szinten ezen elvek mentén bevezetésre került a minősített tanúsítványon alapuló fokozott biztonságú elektronikus aláírás is. Elkészültek a szükséges szabályzók, utasítások, tájékoztatók, ezek mellett intenzív belső képzési folyamat is támogatta az elektronikus iratkezelés bevezetését, e-learning tananyagok, oktatóvideók készültek és rendszeres személyes oktatások is folytak. A közigazgatás majd minden szereplője tájékoztatva volt az új helyzetről és követelésre került az elektronikus kapcsolattartásnak. Az MNL belső ügyiratkezelésében az év folyamán fokozatosan nőtt az elektronikus ügyiratok aránya, a kiadmányok, kevés kivételtől eltekintve elektronikus formában készülnek és íródnak alá. Az MNL teljes 2020-as ügyiratkezelése a Poszeidon rendszerre támaszkodik, elektronikus formában (ügyfélszolgálati tekintetben teljeskörűen) ötven százalék fölötti arányban abban megtalálható. Az elkövetkező évek célja, hogy ezt az arányt száz százalékra nöjön, ezen folyamat infrastrukturális és személyi feltételeinek kialakításán jelenleg is tart.

A 2020-as évben az MNL szervezeti egységeinél 64.670 db (ebből 35.620 főszámos és 29.050 alszámos iktatás) iktatási eset került rögzítésre az EKEIDR Poszeidon irat-és dokumentumkezelő rendszerben (Poszeidon).

Az év során a jogszabályi változásokat követve felülvizsgálásra került a korábban megalkotott szabályzatokat, utasításokat, eljárásrendeket. A változásokról az Ügyfélszolgálati Főosztály által kiadott tájékoztatóleveleken keresztül értesítettük a levéltár vezetőit és munkatársaikat, valamint gondoskodtunk az Intranet felület folyamatos frissítéséről az ott megjelenő információk aktualizálásáról. Mind tájékoztató levelek, mind az aktuális használandó kiadmánysablonok, űrlapok verziófrissített változatban kikerültek a felületre, ezzel is segítve munkatársaink napi munkavégzését.

Az MNL Iratkezelési Szabályzatának év eleji módosítása és az irattári tételek felülvizsgálata megtörtént. Elkészült az Ügyfélszolgálati eljárásrend, módosított formában a Kiadmányozási Szabályzat, amely már alkalmazkodott az elektronikus ügyintézési folyamatok változásaihoz.

A KÖFOP-1.0.0-VEKOP-15-2016-00011 (KÖFOP) projekt eredményeként az MNL kialakította az ügyfelei számára a teljeskörű elektronikus ügyintézés feltételeit és 2020. április 01. napjával megkezdődhetett a korábban már használt Poszeidon rendszer web alapú megújított verziójának használata az ügyviteli feladatok valamint az ügyfélszolgálati munkafolyamatok tekintetében. Az új rendszer bevezetéséhez kapcsolódó 2019-ben megkezdett szervezési feladatok, különös tekintettel az oktatásokra, tájékoztatásokra 2020-as év elején is folytatódtak, így a kitűzött időpontban az éles indulás az elvárásoknak megfelelően megtörténhetett. A Poszeidon rendszer folyamatfunkcióinak javítására a rendszert fejlesztőjével Support szerződés keretében megállapodás történt.

A KÖFOP projekten belül fejlesztésre kerülő Vezetői Információs Rendszer, illetve a Poszeidon rendszer adatai alapján a legnagyobb ügyszámú, de informatikai szempontból kevésbé támogatott ügyek ügyintézésének modernizációja megtörtént. Bevezetésre került nyolc db ügyfélszolgálati munkafolyamat, mely alapvető támogatást nyújt az ilyen jellegű ügyek gyors és hatékony ügyintézéséhez.

Elkészült az esetleges üzemzavarok esetére és az ebből fakadó kockázatok csökkentésére Poszeidon rendszerrel kapcsolatos részletes üzletmenet folytonossági terve, valamint módosításra és aktualizálásra került az üzemzavar esetén alkalmazandó eljárásrend.

III. 15. 2. Képzés, továbbképzés

Belső képzések

Képzésszervezési tevékenységek:

EMMI 2020 e-learning projekt témaköreinek megtervezése, egyeztetés az EMMI-vel, ez alapján részletes szakmai terv és költségvetés készítése egyeztetve felügyeleti vezetőkkel potenciális tananyagszerzőkkel. (Személyes jelenléti képzések szervezéséhez három akkreditációs adatlap előkészítése – iratkezelés felügyelet, vezetői képzés: változásmenedzsment és kommunikáció, ill. ismeretátadás: prezentációs technikák, tananyagszerkesztés témákban.) A vírushelyzetre való tekintettel az EMMI jóváhagyta, hogy a képzések távoktatás formában valósuljanak meg. Ehhez új képzési terv került kidolgozásra. A megvalósítás keretében e-learning tananyagok kidolgozására, közzétételére és Zoom előadások megtartására, videó formátumban való közzétételére került sor.

Az EMMI a képzési célú támogatást csak az őszi folyamán folyósította, így a képzések megszerzésére csak ősszel kerülhetett sor. A digitális távoktatási alkalmakat három kiscsoportban lett megszervezve, összesen 22 képzési eseménnyel. Részvevők száma összesen: 932 fő.

Az EMMI 2020 képzési projekt témakörei:

- Tananyagkészítés, digitális távoktatás módszerek előadóknek, tananyagszerzőknek
- „Moodle rendszer használata”, belső és külső képzések
- Közigazgatási alapismeretek, aktuális jogszabályok
- Levéltárszakmai folyamatok I. A levéltári anyag feldolgozása, használata, megőrzése (A levéltári anyag feldolgozása, a levéltári anyag használata – kutatószolgálat, ügyfélszolgálat, állományvédelem, tömeges digitalizálás)
- Levéltárszakmai folyamatok II. Állománygyarapítás (Illetékességi és gyűjtőkori állománygyarapítás, a köziratok kezelésének levéltári ellenőrzése, elektronikus iratanyag átvétele, SIP állományok kezelése)
- Levéltár-pedagógia (Reformpedagógiai módszerek alkalmazása a levéltár-pedagógiai foglalkozásokon, Digitális történetmesélés, mint levéltár-pedagógiai módszer, Az 1848-49-es forradalom és szabadságharc levéltár-pedagógiai feldolgozása, A közoktatás szolgálatában – Digitális oktatási tartalmak készítése a levéltár gyűjteményéből)
- Minőségfejlesztés a gyakorlatban – programok, projektek eredményességének mérése, tapasztalatok hasznosítása (képzésszervezési gyakorlati tapasztalatokon keresztül)
- Változásmenedzsment
- Kommunikáció

E-learning tananyagként továbbá:

- Mesterséges intelligencia alapismeretek
- Gazdasági szabályzatok, eljárásrendek
- Jog és HR szabályzatok, eljárásrendek – szerződéskötési ismeretek
- Poszeidon használat

A tavaszi-nyári időszakban díjmentesen weben keresztül elérhető, a képzési igényfelmérés során megjelölt témákban lett összegyűjtve tananyagok, hasznos linkek, melyeket az MNL Moodle rendszerében lett közzétéve a kollegák részére. A járványhelyzet kialakulásakor az Informatikai Osztállyal együttműködésben a Moodle használatát külső hálózatról is elérhetővé vált, így az otthoni munkavégzésben dolgozók is tudtak csatlakozni a rendszerhez. Ennek köszönhető, hogy áprilisban volt a felhasználók legaktívabb hónapja a Moodle e-learning rendszerben, amikor is 174 fő lépett már be, összesen pedig 740 belépés történt. Majd augusztusban és szeptemberben volt az e-learning rendszer használat szintje a legalacsonyabb, de ekkor is 68 fő, 183 alkalommal lépett be a Moodle-be. Októberben ismét nőtt a használat, 559 belépést rögzített a rendszer. Ahhoz, hogy az egyéni felhasználók száma növekedjen fontos, hogy a vezetők elkötelezettek legyenek és támogassák, egyes esetekben, pedig kötelezzék is kollégáikat az új ismeretek elsajátítására.

Az NKA pályázatán e-learning tananyagok készítésére kapott az intézmény támogatást, mely keretében három témakörben készültek el tananyagok. Levéltár-pedagógia, Rendezvény és kiállításszervezés valamint Levéltári nyilvántartások, Scope használat témakörökben. A tananyagok a vállalt határidőre, december végére elkészültek, azok publikálására 2021 januárjában kerül sor.

Külső képzések

MNL saját szervezésében külsős képzések nem kerültek megszervezésre a járványügyi helyzet miatt érvénybe lépő jogszabályok következtében. A képzések potenciális előadóival egyeztetve a későbbiekben távoktatás keretében az elméleti ismereteket átadásra kerülnek, de mindenképpen szükséges lesz a gyakorlati ismeretek átadásához a személyes jelenlét. A potenciálisan résztvevőket küldő szervektől költségvetési források kerültek elvonásra a gazdaságvédelmi alap javára. A megkérdezett szervek ezen költségvetési hiányuk miatt a nem kötelező továbbképzéseiket későbbi időpontra halasztották.

Az új Felnőttképzési tv. alapján az MNL bejelentés és engedélyköteles képzéseket is szervezhet, ezek akkreditációja megtörtént, az MNL felnőttképzési intézménnyé vált, így jogosultak lett az alapfeladatokban is rögzített középfokú oktatások megvalósítására.

Kidolgozásra és elfogadásra került az EMMI, MKIK és az ITM együttműködésével a Segédlevéltáros OKJ képzés megújításaként a „Levéltári asszisztens, iratkezelő, irattáros,” valamint a „Papírrestaurátor” képzés programkövetelménye is.

Az NKE-vel együttműködésben a Közszolgálati információ- és iratmenedzsment szakirányú továbbképzési szak képzésén új előadók felkérésével indult meg a 2020/21-es tanév. Ehhez szükséges volt az új oktatók közti kommunikációt nagyobb figyelemmel koordinálni, a hallgatói igényeket is figyelembe véve.

A Miskolci Egyetemmel való együttműködés érdekében előkészítésre került a gazdasági, elsősorban a kkv szektorra koncentráló információ- és iratmenedzsment szakirányú továbbképzési szak programja.

III. 15. 3. Módszertani terület

Minőségirányítási területen

A Módszertani terület kiemelt intézményi feladatként 2020. folyamán az MNL Minőségirányítási (MIR) rendszerének megvalósítására koncentrált. Az intézmény vezetése 2020 januárjában az ISO 9001 szabványnak megfelelő MIR rendszer bevezetéséről hozott döntést. A kitűzött céloknak megfelelően a projektfeladatok végzése két fázisban és két részterületen, a folyamatfejlesztés és az ISO 9001 rendszer kialakítása területén zajlott. A projekt szerződés szerinti I. ütemének lezárására 2020. március 06-án került sor. Az MNL vezetése a pandémiás helyzet miatt az ISO tanúsítás elvégzését 2020. március 30-án határozatlan időre elhalasztotta. A döntés értelmében a projekt célkitűzései nem változtak, így a szerződésben meghatározott termékek 2020. folyamán elkészültek. A felhasználói és üzemeltetői oktatások lebonyolítása, valamint a projekt megfelelő lezárása érdekében az MNL és a külső tanácsadó közötti szerződés 2021. január 31-éig meghosszabbításra került.

Folyamatfejlesztés és folyamatoptimalizálás

Az MNL-ben az ISO 9001 szabvány alkalmazási területe az intézmény Alapító okiratában közfeladatként meghatározott „Levéltári tevékenység”. Az alkalmazási területnek megfelelően a projekt keretében a levéltárszakmai munkafolyamatok kerültek kidolgozásra, mint dokumentált működési folyamatok. A munkafolyamatok kidolgozása érdekében 2020. január-február folyamán szakterületi munkacsoportok alakultak, OL és megyei munkatársak bevonásával. A munkacsoportok összesen 45 munkafolyamatot azonosítottak, amelyek leírása egy MNL szinten egységes sablonba történt. A sablon a leírások mellett minden olyan információt tartalmaz, amelyek szükségesek a folyamatok eredményes működéséhez. Az elkészült munkafolyamatok első körös intézményi véleményezése 2020. október-december folyamán lezajlott. A véleményezett sablonok feltöltésre kerültek az időközben elkészült kereshető belső webes információs rendszerbe (MNL MIR Portál). A Portálnak az MNL informatikai rendszerébe történő integrációját követően kezdődhet meg a felület intézményi szintű tesztüzemi használata.

ISO 9001 rendszer kialakítása és felkészülés a tanúsításra

A Főigazgatói Titkárság, a Jogi és Humánerőforrás- és Gazdálkodási Főosztály, a Gazdasági Igazgatóság, valamint a Szakmai Koordinációs Igazgatóság Képzési területének bevonásával elkészültek és a MIR Portálra szintén feltöltésre kerültek az ISO 9001 rendszer irányítási dokumentumai és nyilvántartásai. A szabvány előírásainak megfelelően 2020 szeptemberében az MNL főigazgatója kinevezte az intézmény Minőségirányítási vezetőjét, majd ezt követően az MNL minden tagintézménye és szervezeti egysége kijelölte a MIR vezető munkáját támogató helyi MIR megbízottját. A rendszer készen áll a bevezetésre, a három hónapos igazolt működést és a sikeres belső auditot követően a tanúsítás bármely jövőbeni időpontban végrehajtható.

Egyéb feladatok

A módszertani terület részt vett továbbá az MNL integrált ügyfélszolgálati rendszerének kialakításában, az ügyfélszolgálati eljárásrend megalkotásában, az elkészült rendszerrel kapcsolatos tesztelési, képzési és tájékoztatási folyamatokban; koordinálta az MNL gyakornoki és orientációs programjához szükséges szakmai tartalmak, valamint a levéltárosok éves továbbképzését támogató e-learning tananyagok elkészítését.

Budapest, 2020. február 15.

Dr. habil. Szabó Csaba
főigazgató